

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE SI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

Biblioteca Jud. Huned. Deva
SALA DE LECTURA

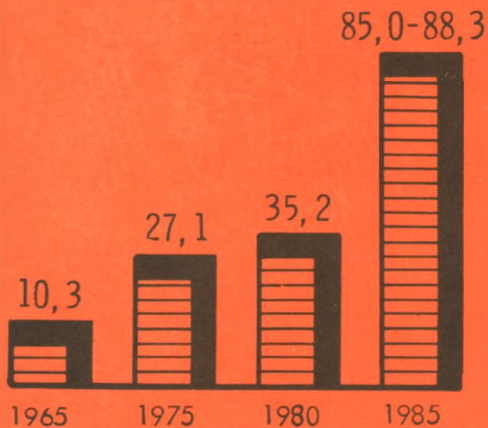
**UN OBIECTIV
CENTRAL
ÎN ACTIVITATEA
ECONOMICĂ**

**REALIZAREA
PLANULUI**

Biblioteca Jud. Huned. Deva
SALA DE LECTURA

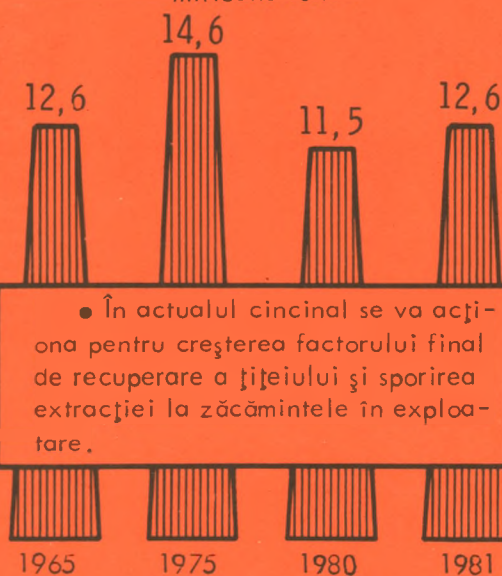
BAZEI DE MATERII PRIME ȘI ENERGETICE

PRODUCȚIA DE CĂRBUNE NET
- milioane tone -

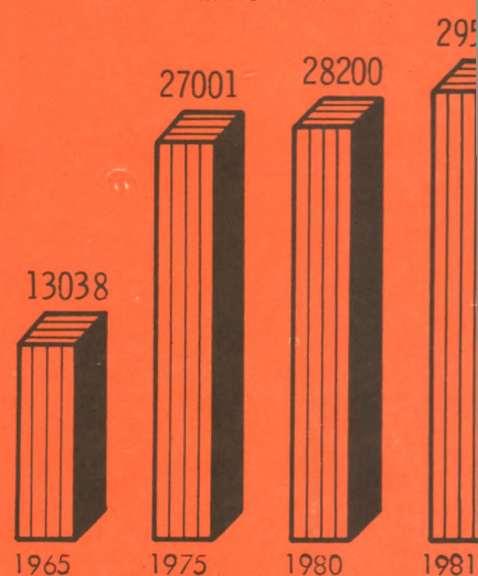
● În anul 1985 producția de lignit va fi de 72 - 75 milioane tone, de 13 ori mai mult decât în 1965.

ȚIȚEI EXTRAS
- milioane tone -

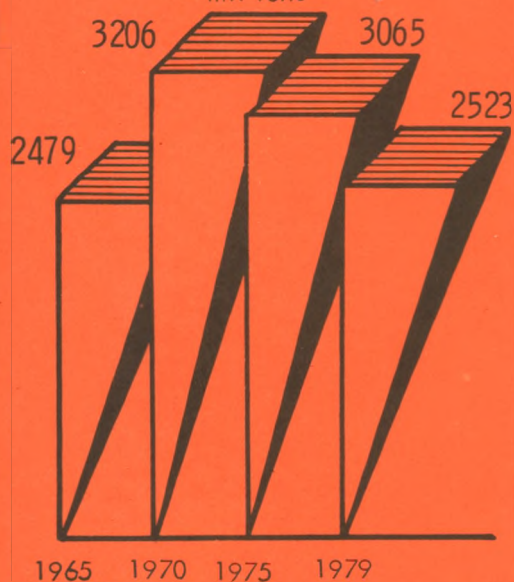

● În actualul cincinal se va acționa pentru creșterea factorului final de recuperare a țițeiului și sporirea extracției la zăcămintele în exploatare.

GAZ METAN EXTRAS
- milioane mc -

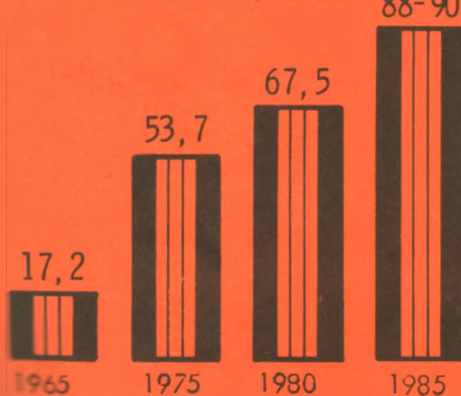
MINEREURI DE FIER BRUTE
- mii tone -

ÎN CINCINALUL 1981 - 1985 SE
VOR DESFĂȘURA
MULT MAI ACTIV
LUCRĂRILE DE
EXPLOATARE A
MINEREURILOR
DE :

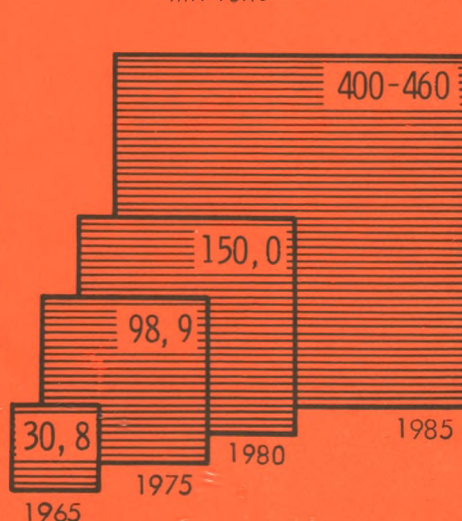
- fier
- plumb
- zinc
- cupru
- mangan
- metale rare
- resurse bauxitice
- substanțe nemetalifere necesare economiei

ENERGIE ELECTRICĂ
- miliarde kWh -

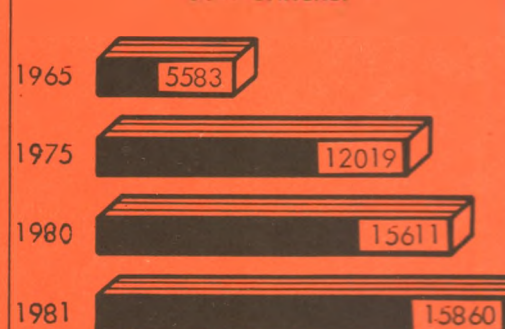

● Până la sfârșitul cincinalului va intra în funcțiune prima centrală hidroelectrică cu 660 MW.

CAUCIUC SINTETIC
- mii tone -

CIMENT
- mii tone echivalent
80% clincher -

● În cincinalul 1981 - 1985 producția de ciment se va realiza în proporție de 95% prin procedeul uscat, fiind mai economic din punct de vedere energetic.

Crearea Partidului Comunist Român, moment de răscruce în lupta de eliberare socială și națională, în dezvoltarea României noi (III)

PARALEL cu procesul de organizare profesională, de intensificare și creștere a combativității mișcării greviste, apare și se dezvoltă în țara noastră mișcarea socialistă. Ideile socialiste au fost receptate în România încă din faza lor utopică și au fost concretizate în forme originale prin constituirea în 1835, din inițiativa lui Teodor Diamant, a falansterului de la Scăieni-Prahova. Afirmarea unor idei progresiste, democratice, ale unor gânditori români înaintați, ca: Nicolae Bălcescu, Mihail Kogălniceanu, Simion Barnuțiu, Cezar Bolliac, C. A. Rosetti, Ion Ionescu de la Brad și mulți alții, inspirați din tradițiile revoluționare, progresiste ale poporului român, precum și din ideile înaintate ale veacului, ca și faptul că mișcarea revoluționară din țara noastră s-a dezvoltat în strâns contact cu mișcarea revoluționară internațională au creat un teren propice pătrunderii și răspîndirii în țara noastră a ideilor socialismului științific. În acest climat au luat ființă primele organizații socialiste, ele desfășurându-și activitatea paralel cu asociațiile profesionale muncitorești. Așa de pildă, la numai patru ani de la crearea de către Marx și Engels a Internaționalei I în 1864, a luat ființă la Timișoara Asociația generală a muncitorilor, organizație cu un pronunțat caracter politic, afiliată la Internaționala I. Începînd cu deceniul al 8-lea al veacului trecut s-au pus bazele, la București și Iași, apoi și în alte orașe ale țării, primelor cercuri socialiste, care au desfășurat o bogată activitate organizatorică și propagandistică, editînd mai multe publicații, dintre care amintim: „Socialistul”, „Contemporanul”, „Dacia viitoare”, „Emanciparea”, „Critica socială”, „Drepturile omului” ș.a.

Înființarea P.S.D.M.R., expresie a maturizării clasei muncitoare

PUTERNICELE acțiuni greviste muncitorești de la sfîrșitul deceniului al 9-lea al secolului trecut au dovedit creșterea potențialului de luptă al clasei muncitoare, au scos în relief, cu mai multă forță decît înainte, manifestarea crescîndă a spiritului de solidaritate a muncitorilor, maturizarea politică a proletariatului. Activitatea de propagandă socialistă și de organizare politică și profesională a muncitorimii la scara întregii țări, intensificarea luptelor greviste au adus, în deceniul al 9-lea, pe planul discuțiilor necesitatea făuririi partidului politic al clasei muncitoare. În numele „partidei muncitorilor” și pentru a direcționa activitatea acesteia, fruntașul socialist C. Dobrogeanu-Gherea publică în anul 1886 lucrarea: „Ce vor socialiștii români”, în care este susținută și argumentată ideea necesității organizării partidului politic al clasei muncitoare. Această lucrare a fost primul program marxist din istoria mișcării noastre muncitorești.

Idealul clasei noastre muncitoare, organizarea și lupta unită la nivel național aveau să fie încununat la Congresul din 31 martie-3 aprilie 1893 prin constituirea partidului politic al proletariatului român. Înființarea Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România, pe baza principiilor socialismului științific, a constituit un moment de însemnătate istorică în dezvoltarea luptelor sociale din țara noastră, în organizarea clasei muncitoare, în afirmarea proletariatului ca forță socială de bază, în dezbaterile principalelor probleme care frământau viața politică și social-economică a societății românești. Făurirea partidului politic revoluționar al proletariatului a sporit rolul său în întreaga dezvoltare economică-socială a țării, a dat o puternică lovitură teoriilor care negau existența proletariatului în țara noastră și care afirmau, în mod nefondat, că în România nu există teren prielnic pentru dezvoltarea mișcării revoluționare a proletariatului.

În anii activității partidului politic al clasei muncitoare au luat un puternic avînt procesul organizării politice și profesionale a proletariatului, mișcarea grevistă, activitatea propagandistică și cultural-educativă, se pun baze temeinice mișcării sindicale, se creează cluburi socialiste la sate, se intensifică ac-

tivitatea de atragere sub steagul de luptă al proletariatului și a altor categorii sociale. Ancorat în realitățile social-politice ale țării, partidul muncitorilor din România și-a spus cuvîntul față de marile probleme care frământau societatea românească din acea vreme, luînd poziție și preconizînd soluții în conformitate cu cerințele progresului social, cu aspirațiile revoluționare ale proletariatului. Obiectivele înscrise în programul P.S.D.M.R. n-au fost rezultatul încercării de aplicare mecanică a unor teze sau idei teoretice formulate în mișcarea muncitorească internațională, ci au fost rodul unui efort de aplicare creatoare a principiilor socialismului științific la realitățile societății românești.

Lupta pentru făurirea statului național unitar român, pentru apărarea independenței și suveranității țării, a constituit o permanență în activitatea mișcării muncitorești și socialiste din România. Preluînd și ridicînd pe o treaptă mai înaltă idealurile înaintașilor de unitate și progres social, forțele progresiste ale națiunii noastre, în avangarda cărora s-a situat ferm mișcarea muncitorească și socialistă, au militat consecvent pentru înfăptuirea acestor deziderate, ca singura condiție de progres și prosperitate a națiunii noastre. Încă de la început, mișcarea noastră socialistă a luat atitudine fermă în problema desăvîrșirii unității naționale și statale, care, prin presă, lucrări, intruniri și alte manifestări naționale și internaționale, își făcea cunoscut punctul său de vedere.

Continuînd să fie o prezență activă în viața social-politică a țării din primul deceniu al secolului nostru, proletariatul român și-a menținut și dezvoltat legăturile de solidaritate cu lupta proletariatului din alte țări, reprezentanții săi făcînd parte din organele socialiste internaționale, participînd la congrese și la diferite alte manifestări organizate de partidele socialiste din Europa. În spiritul acestor idei, în timpul revoluției burghezo-democrate din Rusia, masele muncitoare din România s-au solidarizat cu proletariatul rus, organizînd manifestații de protest împotriva represiunilor dezlănțuite de ohrana țaristă.

Paralel cu dezvoltarea mișcării muncitorești, la sfîrșitul secolului trecut și începutul secolului al XX-lea, iau o amploare tot mai mare mișcările țărănești, care culminează cu marea răscoală din primăvara anului 1907. Prin proporțiile și intensitatea ei, răscoala din 1907 a scos în evidență necesitatea imperioasă a înlăturării relațiilor de producție feudale din agricultura României, a rezolvării problemei agrare în favoarea maselor largi țărănești, dezvoltînd, totodată, marile energii revoluționare ale țărănimii, care a înscris în acel an una din paginile glorioase ale luptei sociale a poporului român. În cursul desfășurării răscoalei din 1907 s-a manifestat, pentru prima dată în mod activ, colaborarea și solidaritatea în luptă a muncitorimii cu țărănimea, prevestind zorii alianței muncitorești-țărănești, care avea să devină cea mai puternică forță socială și politică a societății noastre.

În deplin consens cu idealurile de libertate și unitate

ÎN MOMENTUL dezlănțuirii primului război mondial (august 1914), ideea desăvîrșirii unității naționale și de stat a României frământa profund masele populare de pe întreg teritoriul țării. După doi ani de neutralitate, participarea țării noastre în acest război alături de coaliția franco-anglo-rusă a coincis cu dorința arzătoare a maselor largi populare de a realiza statul român unitar. Aceasta a constituit suportul moral pentru jertfele grele, umane și materiale, date de poporul român în timpul războiului, căci, poporul român nu a intrat în război cu intenții de cîmpire și anexiune, ci din dorința realizării aspirațiilor sale profunde spre unire.

Prăbușirea țarismului în februarie 1917 și victoria Marii Revoluții Socialiste din Rusia au dat un nou îmbold avîntului revoluționar al clasei muncitoare, al maselor largi populare de pe toate meridianele globului, răsunînd ca un îndemn înflăcărat în lupta pentru realizarea aspirațiilor de libertate și progres ale tuturor popoarelor lumii. Se adevereau astfel cuvî-

tele pe care Engels le scria socializmului român Ioan Nădejde încă din ianuarie 1888. „Dacă mine despotismul din Petersburg ar cădea, poimîne n-ar mai fi în Europa nici o Austro-Ungarie“. De altfel, în 1916, V.I. Lenin califica monarhia austro-ungară drept „o uniune şubredă a citorva clici de paraziți sociali“, subliniind că „lichidarea Austro-Ungariei nu reprezintă istoriceşte decît o continuare a destrămării Turciei, fiind

ca și aceasta, o necesitate a procesului istoric de dezvoltare“. Această previziune și-a dovedit valabilitatea în cursul anului 1918. Pe ruinele acestui imperiu de tristă amintire au apărut statele naționale suverane și independente ale popoarelor din centrul și sud-estul Europei: Republica Cehoslovacă, statul iugoslav, Republica Austria, Republica Ungară independentă ș.a.

Incheierea procesului de formare a statului național român, la 1 decembrie în 1918 — a fost rodul luptei maselor largi populare, a muncitorimii, țărănimii, intelectualității, a cercurilor înaintate ale burgeziei, a principalelor clase și păturii societății, opera întregului popor, a întregii națiuni române. Militând activ pentru desăvîrșirea unității statului național român, declarîndu-se de acord cu hotărîrile de Unire adoptate de adunările populare plebiscitare, socialiștii români arătau într-un document programatic adoptat în februarie 1919: „Salutăm cu bucurie dezrobirea națională a poporului român și respectăm legăturile de unire hotărîte. România nouă de astăzi trebuie să devină „România socialistă de mîine“. Istoria demonstrează că formarea statului național unitar român nu a fost rezultatul unei conjuncturi întîmplătoare, al înțelegerilor intervenite la masa tratativilor; tratatul de pace n-a făcut decît să consfințească o situație de fapt, creată de lupta maselor populare. Unirea din 1918 a constituit înfăptuirea firească a năzuințelor seculare de unitate ale poporului nostru, a visului pentru care au luptat și s-au jertfit nenumărate generații de înaintași.

Partidul Comunist în fruntea luptei poporului român pentru făurirea unei vieți mai bune, mai drepte

FĂURIREA statului național român unitar, în memorabilul an 1918 — victorie epocală a maselor populare din întreaga țară — a deschis noi perspective pentru progresul economic, politic, social și cultural, a contribuit la concentrarea resurselor economice și spirituale ale poporului român, a creat, totodată, condiții favorabile pentru intensificarea mișcării revoluționare a clasei muncitoare, a activității tuturor forțelor progresiste ale societății, pentru o viață mai bună, pentru drepturi și libertăți sociale. Rezultat al dezvoltării mișcării muncitorești, al făuririi partidului clasei muncitoare în 1893, Partidul Comunist Român, tocmai pe temeiul unor asemenea rădăcini istorice adinci, a ridicat pe o treaptă superioară lupta proletariatului și a celorlalte mase muncitoare, a forțelor democratice, progresiste, ale societății, pentru o viață mai bună, pentru drepturi și libertăți sociale. Prin crearea Partidului Comunist Român, la 8 Mai 1921, și sub conducerea acestui partid, clasa muncitoare a fost prezentă și și-a spus cuvîntul în toate evenimentele importante ale țării. În 1921 s-a făurit un partid puternic la nivelul României întregite, fundamental deosebit de celelalte partide politice din România acelei etape istorice. Partidul Comunist Român intra în componența vieții politice a țării luptînd pentru rezolvarea problemelor majore ale poporului român, vitale pentru soarta dezvoltării viitoare a țării. Idealurile sociale și naționale ale clasei noastre muncitoare, expresie organică a intereselor întregului popor, a imperativelor dezvoltării societății românești, au fost consecvent promovate prin bătălii eroice, al căror fundal l-a format spiritul de solidaritate și unitate a forțelor muncitorești.

Acionînd cu fermitate, comuniștii n-au ezitat să-și riște libertatea și viața, iubindu-și cu înflăcărare patria și poporul din rîndurile cărora făceau parte. Fii și conducători legitimi ai clasei muncitoare, trăgîndu-și vigoarea din seva istoriei multimilenare a poporului român, comuniștii au fost și în această etapă istorică stegarai luptei pentru drepturile și interesele maselor muncitoare, pentru apărarea și consolidarea unității, independenței și suveranității naționale a României.

Idealurile promovate de partidul comuniștilor români, lupta sa eroică, plină de jertfe, au fost liantul și cheia marii biruințe din August 1944, înscrisă sub semnul preluării în mîinile proprii de către popor a destinului său. Moment crucial, deschizător de epocă nouă în istoria milenară a României, victoria revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă a deschis calea unor însemnate prefaceri în viața țării, a poporului român, care convergeau spre trecerea la edi-

ficarea socialismului, la înfăptuirea idealului socialist, îmbrățișat și promovat de cei mai luminoși vizionari ai poporului nostru încă în urmă cu peste un veac.

După victoria insurecției, care a marcat începutul revoluției de eliberare socială și națională, România a pășit într-o etapă istorică de profunde innoiri democratice, revoluționare, de cucerire a puterii de către clasa muncitoare, în alianță cu țărăimea muncitoare și cu celelalte categorii de oameni ai muncii, de înfăptuire a idealurilor de libertate și dreptate socială.

Cu deosebită strălucire s-a afirmat puterea de creație a partidului în perioada de după Congresul al IX-lea, care a marcat transformări calitative superioare în toate domeniile de activitate, perioadă ce a constituit anii cei mai fertili din întreaga istorie a României. Investigarea temeinică a realităților economico-sociale, înlăturarea energică a unor anacronisme, eliberarea gândirii social-politice de presiunea unor dogme și prejudecăți, declanșarea unei largi acțiuni de perfecționare a tuturor laturilor vieții sociale au favorizat descătușarea unor vaste energii, au generat un nou avînt muncii întregii națiuni, accelerarea ritmului de dezvoltare a țării, realizarea unor mari progrese — cantitative și calitative — în toate domeniile construcției socialiste.

Toate treptele procesului revoluționar unic din România — cucerirea deplină a puterii politice de către clasa muncitoare, în alianță cu țărăimea muncitoare și cu celelalte categorii de oameni ai muncii, naționalizarea mijloacelor de producție și trecerea lor în proprietatea socialistă, cooperativizarea agriculturii, desființarea exploatării, generalizarea relațiilor de producție socialiste la orașe și sate și crearea economiei socialiste unitare, care se dezvoltă pe baza unui plan național unic, lichidarea opoziției dintre munca fizică și munca intelectuală, făurirea unei structuri sociale formate din clase și categorii sociale prietene, animate de interese fundamentale comune, realizarea deplinei egalități în drepturi a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate și întărirea continuă a relațiilor tradiționale de unitate și frăție dintre oamenii muncii români și cei aparținînd naționalităților conlocuitoare, triumful ideologiei revoluționare a clasei muncitoare, ideologie care călăuzește întreaga noastră societate, victoria socialismului, — constituie, totodată, trepte ale întăririi unității și coeziunii poporului în jurul partidului, a unității social-politice a poporului român.

Succesele construcției socialiste ilustrează justetea activității teoretice și practice a partidului nostru, care aplică creator legile obiective ale dezvoltării economico-sociale, principiile generale ale socialismului științific, concepția materialist-dialectică și istorică la condițiile concrete ale României, îmbogățind teoria cu privire la edificarea societății socialiste cu concepte și teze noi. Ele situează patria noastră printre puținele țări din lume a căror dezvoltare economică înregistrează o linie continuu ascendentă, dinamică și echilibrată. „Marile realizări obținute în anii socialismului în dezvoltarea forței economice a țării, sublinia secretarul general al partidului, sînt rodul activității neobosite, pline de abnegație a clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității, a tuturor oamenilor muncii fără deosebire de naționalitate, al eforturilor considerabile, materiale și umane, ale întregului popor pentru ridicarea economico-socială a patriei. Nimic nu am primit din afară în mod gratuit, nimic nu a căzut din cer!“.

Întreaga politică internă și externă a țării noastre poartă amprenta puternicei personalități a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, al cărui rol determinant, esențial în elaborarea obiectivelor dezvoltării noastre economico-sociale asigură organizarea și conducerea științifică a întregii activități de aplicare în viață a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. În neobosita sa activitate își găsesc o strălucită intruchipare înseși trăsăturile care asigură forța de nebiruit a partidului nostru: principalitatea revoluționară, strînsa legătură cu poporul, spirit creator, nesecat dinamism, consecvență în promovarea noului. „Avem un partid puternic și unit — aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu — avem o clasă muncitoare minunată, o țărănie minunată, o intelectualitate minunată; avem un popor eroic ce urmează neabătut politica partidului comunist, ce corespunde pe deplin intereselor sale vitale. Să facem în așa fel ca această minunată forță care este partidul nostru, poporul, clasa muncitoare, să-și demonstreze capacitatea de a conduce mai bine decît oricare clasă în trecut, de a asigura victoria socialismului și comunismului, întărirea continuă a patriei, a independenței și suveranității sale, ridicarea continuă a bunăstării întregii națiuni!“.

Unitatea și coeziunea întregului popor, a tuturor fiilor țării, fără deosebire de naționalitate, în jurul încercatei forțe politice călăuzitoare — Partidul Comunist Român — constituie izvorul forței și trîncinicii de nezdrunțat al orînduirii noastre, garanția apărării și consolidării libertății, independenței și suveranității patriei, a cuceririi revoluționare obținute prin lupta și munca întregului popor, chezașa unor noi și minunate victorii pe calea socialismului și comunismului.

conf. dr. Mircea MUȘAT

Acțiuni viguroase pentru depistarea și exploatarea de noi structuri petrolifere (1)

PENTRU ÎNFĂPTUIREA sarcinii trasate de partid privind lărgirea cadrului cercetării și explorării tuturor zonelor țării în vederea punerii în valoare de noi resurse minerale, se depun eforturi mari atât de cercetători, geologi, cit și de colectivele specializate în aducerea la suprafață a resurselor. O amplă activitate în acest sens desfășoară unitățile subordonate Trustului petrolului din Tîrgu-Jiu. Avînd un perimetru larg de cercetare, explorare și exploatare — practic în întreaga Oltenie — unitățile specializate ale trustului (schele de foraj și de extracție de țiței și gaze) au acționat pe fronturi largi, investigînd diferite structuri la adîncimi mari pentru a depista noi zăcăminte de țiței și gaze. Eforturile depuse au fost încununare de succes: unitățile trustului respectiv sînt primele din țara noastră care au pus în evidență și au trecut la exploatarea țițeiului la adîncimea de 5 000 m.

Ținînd seama de rezervele potențiale estimate, de activitatea de prospectiune pentru depistarea de noi structuri petrolifere la adîncimi mai mari (6 000 m), în acest an sarcinile de plan ale trustului la extracția țițeiului sînt superioare față de 1980: cu 10%. Este prevăzută de asemenea forarea a peste 240 000 m liniari pentru sonde de cercetare, explorare și exploatare, livrarea unei mari cantități de gaze naturale, gazolină și etan. În total, contribuția trustului oltean la acoperirea sarcinilor la nivelul economiei naționale în domeniul extracției țițeiului este în acest an de peste 12%. Cum și în ce mod s-a organizat activitatea la nivel de trust și în unitățile componente pentru a realiza exemplar sarcinile pe 1981 și în perspectivă?

Prospectarea și urgentarea valorificării resurselor — acțiuni convergente

INVESTIGAREA PERIMETRULUI ce intră în sfera de activitate a unităților Trustului petrolului din Tîrgu-Jiu pentru depistarea de noi resurse petrolifere constituie unul din obiectivele de prim ordin. Avînd în vedere rezultatele bune obținute în anii trecuți (s-au depistat 2 zăcăminte de țiței și gaze exploatabile industrial la mare adîncime), în prezent s-au intensificat cercetările pentru cunoașterea mai îndepăroape a acestor structuri atacate,

— O valoroasă experiență a schelelor din cadrul Trustului petrolului Tîrgu-Jiu în investigarea și punerea în producție a noi structuri de țiței și gaze la mare adîncime —

concomitent cu investigarea altora din diferite zone ale Olteniei. Pe baza concluziilor ce se degajă în urma cercetărilor, se vor efectua foraje de exploatare și, acolo unde rezultatele sînt certe, urmează a se trece la săparea de sonde de exploatare. Se desfășoară în acest scop lucrări simultane, scopul final fiind urgentarea aducerii la suprafață a unor cantități cit mai mari de țiței și gaze pentru a satisface cerințele economiei naționale.

Intrucît zăcămintele depistate se află la adîncimi mari (4 000—6 000 m) a fost stabilit numărul de sonde necesare pe structuri, adîncimea optimă, timpul necesar de execuție a forajelor, brigăzile de lucru etc. Pentru acest an, ținînd seama de nivelul planului la extracția țițeiului, de dotarea de care dispun, cele două schele de foraj ale trustului (Craiova și Cărbunești) vor trebui să sporească vitezele de lucru cu cel puțin 100 m grafic lună față de 1980. Aceasta înseamnă că, folosind aceleași instalații, timpul de săpare al unei sonde urmează să se reducă simțitor. De altfel, la unele sonde de mare adîncime s-a ajuns ca prin creșterea metrajului zilnic pe instalații, timpul de punere în exploatare să fie redus cu 20—30 la sută, ceea ce echivalează cu o economie de timp de cîteva luni. Pe această bază, în perioada primelor 2 luni din acest an, s-au depășit prevederile de plan la metri săpați, estimîndu-se la finele trimestrului I un plus de 9 000 m, din care la forajul de mare adîncime 1 200 m.

Depășirea prevederilor de plan este în principal, urmarea îmbunătățirii tehnologiei de foraj, prin folosirea de sape adecvate straturilor traversate după duritatea lor, creșterii vitezelor de lucru la săparea sondelor. De asemenea, întreținerea și exploatarea în bune condițiuni a utilajelor de suprafață și fund de sondă au condus la reducerea simțitoare a timpilor prevăzuți pentru diferite intervenții și reparații. La aceasta se adaugă și activitatea prodigioasă a brigăzilor de sondori, care prin respectarea disciplinei tehnologice au executat la timp și de calitate toate lucrările prevăzute.

Continuarea în ritm susținut a activității de foraj pentru punerea în exploatare a unui număr cit mai mare de sonde în perimetrele unde cercetările au stabilit existența unor noi structuri petrolifere va face cu puțință ca în acest an trustul din Tîrgu-Jiu să aducă un aport substanțial la îndeplinirea sarcinilor de plan la extracția țițeiului. Sînt însă și unele probleme cu care se confruntă petroliștii, a căror rezolvare în timp cit mai scurt poate influența în sens pozitiv nivelul realizărilor preconizate.

O problemă prioritară : aprovizionarea ritmică cu subsansamble de foraj

REALIZAREA UNEI APROVIZIONĂRI OPERATIVE a unităților trustului cu subsansamblele cerute de efectuarea operațiilor de foraj, în cantitatea și diversitatea solicitată în cadrul necesarului de aprovizionat fundamentat și aprobat se conturează ca o problemă prioritară de a cărei rezolvare rapidă depinde direct sporirea în ultimă instanță a cantității de petrol extras și livrat economiei naționale. Desigur, așa după cum se știe, dotarea unităților noastre petroliere cu utilaje complexe de foraj și de extracție, calitatea înaltă și puterea ridicată a acestora în exploatare se situează la și peste nivelul celor mai bune performanțe înregistrate pe plan mondial. În acest cadru general, însă, se cere ca furnizorii să acorde aceeași atenție și realizării într-o gamă sortimentală mult diversificată, mai complex adaptată condițiilor geologice concrete dificile pe care le presupune forajul sondelor la mare adîncime în țara noastră, a anumitor subsansamble care condiționează uneori randamentul și eficiența întregii instalații, printre care, în principal, este vorba de :

1 Adaptarea gamei sortotipodimensiunilor de sape de foraj la caracteristicile geologice dificile ale formațiunilor traversate în procesul de să-

pare a sondelor. Întreprinderea producătoare de utilaj petrolier „1 Mai” din Ploiești, de pildă, nu a contractat toate scrotipurile de sape de foraj solicitate de Trustul petrolului Tirgu-Jiu, cu toate că acesta avea repartiții pentru astfel de produse, sau nu a livrat ritmic anumite sorturi de sape (este vorba cu prioritate de sape tip S 311, sape cu lagăre de alunecare R838SMKGJ). Aceasta a determinat pe beneficiar să folosească ca înlocuitor unele sape mai puțin adecvate specificului geologic, cu rezultate mult inferioare și consumuri tehnologice mari, și să-și extindă schimbul de sape cu unități similare din Moldova, ceea ce a facilitat însă sporirea considerabilă a cheltuielilor de exploatare. Din aceste cauze specialiștii trustului apreciază că realizările înregistrate lunar la foraj sînt în medie cu 2—3 000 de metri liniari mai reduse decît posibilitățile de acțiune în cazul unei dotări corespunzătoare cu astfel de sape.

Unitățile furnizoare produc asemenea greutăți beneficiarilor în special la sortimentele care sînt solicitate în serii mici, deoarece interesul lor se îndreaptă în principal spre prelucrarea și onorarea cu prioritate a produselor cu serii mari de fabricație, ceea ce le permite realizarea în procesul de producție a unor productivități și eficiențe superioare, sau a unor produse cu tehnologie cunoscută și bine însușită de mai mulți ani de zile, care se fabrică deci mai ușor și mai repede (cum ar fi sapele cu role, cu rulmenți, cu ungerea rulmenților cu fluidul de foraj). În acest context, după părerea noastră, focarul de interes al tuturor factorilor ar trebui să se deplaseze rapid și responsabil de la satisfacerea cu prioritate a unor interese înguste, sectoriale, la rezolvarea cerințelor întregii economii naționale. Ca urmare, **întreprinderile producătoare de subsansamble tehnologice din cadrul industriei construcțiilor de mașini ar trebui să-și concentreze mai mult eforturile pentru a-și adapta mai operativ producția la cerințele specifice ale beneficiarului, pentru trecerea la fabricația de serie a sapelor cu lagăre de alunecare și cu lagăre etanșe, pentru adaptarea lor dimensională la cerințele săpării găurilor de sondă cu productivități ridicate și consumuri tehnologice minime.** O activitate substanțial sporită calitativ în această direcție va trebui să o desfășoare și Baza de aprovizionare a trustului, care — după părerea specialiștilor din cadrul unităților petroliere beneficiare — va trebui să-și depășească mai repede rolul de simplu intermediar între producător și destinatar, în care se mai află uneori în prezent. Aceasta, pe de o parte, centralizînd comenzile de dimensiuni reduse ale mai multor beneficiari din țară la produsele menționate, ceea ce ar elimina dezavantajul seriilor mici la producător, iar, pe de altă parte, creîndu-și pe această bază anumite stocuri de siguranță la dispoziția celor interesați, ceea ce ar putea contribui direct la creșterea rapidă și livrarea în economie a unor cantități sporite de țitei.

2 Asigurarea din vreme și în cantități necesare a pieselor de schimb necesare pentru motoare, în general a echipamentelor auxiliare și a accesoriilor, a sculelor, necesare la forjă. Este

vorba de arborii cotiți, pe care producătorul (întreprinderea „23 August” București) preferă să-i folosească la fabricarea unor cantități suplimentare de motoare, decît să-i livreze ca piese de schimb. Daț fiind că din această cauză un număr de peste 40 de motoare ale unităților trustului stau de multă vreme la reparat la întreprinderea I.R.T.M.G. Poiana Cimpina, fără a avea șansa de a fi rapid repuse în circuitul acțiunilor de extracție a țiteiului sau gazelor tocmai din lipsa unor asemenea arbori cotiți, se impune ca furnizorii de astfel de piese să urgenteze livrarea lor la beneficiari.

În ce privește sculele de foraj, pentru ca unitățile să fie aprovizionate ritmic, se impune ca factorii de resort să urgenteze definitivarea nominalizării producătorilor în primul rînd la chiolbași (una din piesele de legătură dintre cîrlig și elevatorul pe care se sprijină instalația), a căror sarcină de fabricație se „plimbă” de mai mulți ani de la un producător la altul, precum și la pene lungi de 5 țoli pentru instalațiile ce execută foraj la mare adîncime, la care încă nu este stabilit un furnizor etc.

Perfecționarea organizării muncii

PERFECTIONAREA ORGANIZĂRII producției și a muncii a stat, de asemenea, permanent în atenția specialiștilor din cadrul Trustului petrolului Tirgu-Jiu, ca o modalitate eficientă de sporire a producției de țitei și de creștere a eficienței, prin efort propriu, fără investiții suplimentare. În acest sens eforturile desfășurate au fost concentrate în următoarele direcții :

● **îmbunătățirea structurii organizatorice a trustului.** Astfel, dacă pînă în anul 1980 structura organizatorică era calată pe o simplă schelă de foraj la Craiova, care datorită extinderii activității în toată Oltenia nu mai putea cuprinde în condiții de eficiență coordonarea și controlul producției, în anul acesta a fost organizată încă o nouă unitate la nivel de schelă la Cărbunești. Perfecționarea în acest fel a organizării activității trustului permite prin reducerea zonei de activitate a fiecărei schele, un control mai operativ și o mai bună cuprindere, o asistență tehnică mai completă și mai complexă a întregii activități desfășurate. Totodată, însă, se cere menționat faptul că aceste premise favorabile nu au fost în totalitate valorificate, deoarece nu s-a reușit încă, în cadrul noii schele de la Cărbunești, o dotare cu personal și cu baza materială (ateliere, garaje, rîmpi) la nivelul necesarului fundamentat și aprobat. În acest sens, trebuie acordată de către conducerea trustului o mai mare atenție consolidării organizatorice în cel mai scurt timp a schelei din Cărbunești, care să permită valorificarea maximă a perfecționărilor aduse în desfășurarea activității ;

● **organizarea unei baze de întreținere a materialelor din dotare necesare**

pentru activitatea de foraj. Lipsa unei asemenea unități a provocat în anii trecuți mari greutăți în săparea de noi sonde, în desfășurarea activității cu o eficiență înaltă. În ultima perioadă problema a fost serios luată în studiu pentru realizarea unei dimensionări cît mai adecvate nevoilor reale, s-au elaborat studii în acest sens și, pe această bază, s-a trecut la elaborarea documentației de execuție tehnico-economică. Deosebit de important în prezent este însă ca toți factorii implicați să depună eforturi sporite pentru finalizarea și aprobarea documentației acestei baze de întreținere a materialelor din dotare necesare pentru buna desfășurare a activității, ca premisă importantă în sporirea cantității de țitei extras. Rezolvarea acestei probleme va permite, totodată, și o reducere substanțială a cheltuielilor de producție, dat fiind că în prezent, pentru a-și acoperi nevoile pe care le are în această direcție, trustul din Tirgu-Jiu este nevoit să facă apel la unități specializate, situate tocmai în Ploiești, ceea ce încarcă substanțial costurile extracției țiteiului ;

● **asigurarea unei continuități sporite a fluxului tehnologic prin îmbunătățirea organizării activităților care condiționează direct productivitatea obținută în activitatea de foraj.** Este vorba de construirea, într-o viziune organizatorică perfecționată — cu respectarea riguroasă a exigențelor impuse de desfășurarea operativă și cu randamente superioare a fluxului tehnologic — a instalațiilor de suprafață necesare în acest scop (realizarea de stații care să permită prepararea centralizată a fluidelor de foraj, stații de compresoare, parcursi separatoare și conducte de evacuare). Pentru aceasta se impune însă ca să se realizeze o operativitate mai mare în elaborarea documentației necesare de către Institutul de cercetări și proiectări petroliere Cimpina, precum și în avizarea ei de către factorii responsabili. Aceeași atenție se cere acordată și în materializarea cît mai rapidă în practică a prevederilor documentației, deoarece orice întîrziere este de natură să ducă la diminuarea randamentelor operațiunilor de foraj și de extracție a țiteiului.

În rezolvarea acestor probleme, responsabilități sporite revin conducerii trustului petrolului, în special în direcția perfecționării activității pe care o desfășoară în ce privește pregătirea executării acestor noi lucrări, precum și în general a tuturor noilor investiții ; aceasta cu atît mai mult cu cît în anii trecuți au mai existat cazuri în care desfășurarea activității de conducere, coordonare și organizare, fără a avea permanent în vedere perspectiva de dezvoltare a diferitelor zone într-un orizont de timp mai larg, a condus la efectuarea unor pregătiri nu întotdeauna corespunzătoare a lucrărilor de dezvoltare a activității, la întîrzieri în elaborarea documentației, în avizarea și finanțarea lor.

Vasile BOESCU
Bogdan PĂDURE

În întîmpinarea Congresului sindicatelor

AMPLĂ MOBILIZARE DE FORȚE PENTRU REALIZAREA EXEMPLARĂ A PLANULUI

ÎN AMPLA ÎNTRECERE SOCIALISTĂ care se desfășoară în întreaga țară pentru realizarea exemplară a sarcinilor din planul acestui an la toți indicatorii, precum și a angajamentelor asumate, un obiectiv deosebit de important pentru fiecare întreprindere îl reprezintă îndeplinirea integrală a producției fizice și nete planificate, de o calitate și cu o eficiență înalte, dat fiind că de rezultatele muncii depuse depind în mod hotărîtor creșterea nivelului de trai, a avuției naționale, prosperitatea și bunăstarea întregului popor. În mobilizarea largă a energiilor creatoare ale oamenilor muncii în această direcție un rol însemnat revine organizațiilor sindicale, care în întîmpinarea apropiatului Congres al sindicatelor își intensifică eforturile pentru creșterea productivității muncii, reducerea costurilor de producție, ridicarea gradului de satisfacere a cerințelor beneficiarilor interni și externi, sporirea beneficiilor realizate în fiecare unitate economică.

Un aport însemnat în realizarea volumului și calității producției fizice, nete, și marfă vîndută și încasată la nivelul prevederilor de plan în întreaga economie națională îl au preocupările consecutive, munca creatoare care se desfășoară pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor la acești indicatori în două ramuri de bază pentru dezvoltarea economică a țării: metalurgia și construcțiile de mașini. În aceste sectoare ale economiei este realizată, cu sprijinul organelor sindicale din întreprinderi, centrale industriale, al Uniunii sindicatelor din metalurgie și construcții de mașini, o puternică concentrare de forțe a tuturor celor ce muncesc în direcția realizării producției și a eficienței planificate prin accelerarea înnoirii produselor și tehnologiilor, creșterea gradului de utilizare a fondurilor fixe din dotare, reducerea cheltuielilor materiale, accelerarea punerii în funcțiune a obiectivelor de investiții începute, perfecționarea aprovizionării tehnico-materiale, inclusiv a cooperării în producție, sporirea

performanțelor produselor, realizarea unei roți calități în întreaga activitate desfășurată.

Creșterea productivității și reducerea costurilor, domenii de afirmare a inițiativei creatoare

AVIND LA bază rezultatele însemnate obținute în anul și cincinalul trecut, în perioada parcursă din acest an, în întreprinderile din ramura metalurgiei și cea a construcției de mașini s-au obținut realizări de primă importanță atît în ceea ce privește aprovizionarea economiei cu sortimente valoroase de metal la nivelul cerințelor fundamentate ale beneficiarilor, cît și în ce privește realizarea unor utilaje și instalații tehnologice complexe, a unor procedee de fabricație moderne, de înaltă eficiență, ceea ce a reprezentat și reprezintă în continuare o contribuție valoroasă la promovarea accelerată a progresului tehnic în întreaga economie, creșterea calității și competitivității produselor, ridicarea eficienței și întărirea rolului țării noastre în circuitul mondial de valori.

În primele două luni din acest an planul a fost îndeplinit și depășit în întreprinderile din metalurgie la oțel brut cu 8 400 t, la oțel aliat cu 10 600 t, la laminate finite pline cu 15 000 t, la țevi fără sudură cu 9 400 t, precum și la alte produse, iar în cele constructoare de mașini cu 106 unități fizice la tractoare, cu 10,2 mil. lei la produse ale industriei de mecanică fină și optică, cu 12,6 mil. lei la mașini-unelte de prelucrat metale, cu 18 mil. lei la pompe centrifugale, cu 14 unități fizice la locomotive și vagoane de călători, cu 9,5 mil. lei la mașini și utilaje pentru construcții, la mașini și utilaje miniere, la mașini pentru industria ușoară și multe altele.

Preocupările orientate în vederea realizării integrale a producției fizice și nete au avut ca principale axe de concentrare creșterea productivității muncii și reducerea cheltuielilor de producție. Iată de ce în unitățile economice cu rezultate bune în acest an în realizarea indicatorilor producție fizică, netă și marfă, printre care amintim Combinatul siderurgic Reșița, întreprinderea de

aluminii Slatina, Combinatul metalurgic Cîmpia-Turzii, întreprinderile „Tractorul” Brașov, cea de rulmenți din Alexandria, „Semănătoarea”-București, întreprinderea de mașini-unelte Bacău, productivitatea muncii era în medie cu circa 7% mai mare față de perioada corespunzătoare a anului trecut, iar cheltuielile totale la o mie lei producție-marfă cu 6,5—7,5% mai scăzute.

O altă realizare însemnată, cu rol hotărîtor în înregistrarea rezultatelor semnalate au constituit-o **organizarea și extinderea** — cu sprijinul și sub îndrumarea directă a organizațiilor sindicale — a **inițiativelor și metodelor avansate de muncă**. Dintre numeroasele acțiuni de acest gen din întreprinderi au fost selecționate un număr de 14 inițiative cu o mai largă aplicabilitate și eficiență în producție, pentru extinderea și generalizarea cărora în întreaga ramură s-a acționat cu consecvență, pe baza unor programe speciale. Se poate menționa faptul că a fost aplicată cu rezultate bune la Combinatul siderurgic Hunedoara inițiativa „Întreaga producție de fontă peste plan cu cocs economisit”, la întreprinderea mecanică Muscel — „Poliservirea mașinilor”, „Nici un utilaj sub randamentul planificat, nici un minut nelucrat”, la Rulmentul Brașov „Micronul, gramul, secunda”, la întreprinderea de mașini-unelte și agregate București „Autocontrolul calității” etc. Pentru a nu oferi decît un exemplu se poate arăta că aplicarea inițiativei „Contul colector de economii al grupei sindicale” a contribuit la realizarea în anul trecut în ramura construcțiilor de mașini a unei economii de metal de peste 32 650 t, iar la Combinatul siderurgic Hunedoara s-au economisit pe această cale în cincinalul trecut 31 000 t cărbune pentru cocs, 7 800 t cărămizi refractare, 6 000 t feroaliaje, 6 400 t fontă etc.

Orientări și priorități în valorificarea mai largă a potențialului productiv

ÎN ACEST AN și în întregul cincinal actual, în fața metalurgiei și a construcției de mașini stau sarcini însemnate: producția de oțel în 1981 va tre-

bui să atingă 14,6 mil. t, dezvoltându-se în special fabricația de oțeluri speciale, aliate și înalt aliate; în construcția de mașini vor trebui atinse ritmuri de creștere ale producției în medie de peste 10% ,iar în unele dintre subramurile sale — purtătoare de tehnică de vîrf — creșteri superioare (la echipamente de electronică industrială — 14,5%, la mijloace de automatizare electronice și electrotehnice 14,4%, la mecanică fină, optică și echipamente hidropneumatice 22,5%, la mașini așchietoare de prelucrat metale 33,4%), această ramură contribuind în totalitatea ei cu peste 80 de procente la asigurarea utilajelor și instalațiilor necesare programului de investiții, la creșterea de peste 1,8 ori a exportului. Realizarea acestor obiective de larg interes pentru întreaga economie națională face necesară o **mobilitate mai largă a potențialului productiv disponibil**, întărirea eforturilor depuse în vederea creșterii productivității și eficienței prin :

● **Ridicarea gradului de utilizare a capacităților de producție existente la nivelul parametrilor proiectați.** Pentru că, dacă este adevărat că la anumite mașini și utilaje se înregistrează indici înalți de utilizare (la instalațiile de laminare, 95,1 la strunguri carusel, 90,0 la freze portale, 95,3 la mașini de danturat cilindri, 95,3 la mașini de danturat curb), tot atât de adevărat este că există încă anumite utilaje cu o folosire redusă (instalațiile de turnare a oțelului în semifabricate, mașinile de trefilat sîrmă, instalațiile pentru țevi, anumite tipuri de mașini-unelte etc.). La instalațiile de laminare pentru țevi fără sudură, de pildă, realizarea pe total M.I.M. a unui indice de numai 63,8% se datorează lipsei de eboș pentru laminarea la rece de la întreprinderea de țevi „Republica” din București, funcționării sub parametrii proiectați a unui laminor la întreprinderea de țevi din Roman (indice de folosire 61,5%), precum și lipsei de forță de muncă și deficiențelor existente în asigurarea materialului semifabricat de la întreprinderea „Laromet”-București.

Pentru sporirea indicelui de utilizare a fondurilor fixe apare necesar ca în continuare să se acorde o atenție mai mare realizării unei ritmicități sporite în aprovizionarea cu materii prime și materiale, înlăturării schimburilor neprogramate (la I.M. Iași, I.P.A. Slatina, C.O.S. Tirgoviște), asigurării ritmice a sculelor în toate variațiile solicitate, inclusiv a celor care necesită la confecționare oțeluri înalt aliate, lărgirii capacităților de producere a semifabricatelor turnate și forjate grele, accelerării asimilării pieselor de schimb pentru mașini-unelte (aparatură hidropneumatică, electrică și electronică), asigurării forței de muncă.

În legătură cu acest ultim aspect se cere semnalat faptul că pentru a cunoaște mai bine influența factorului „lipsa de forță de muncă” asupra nivelului de utilizare al mașinilor-unelte (care, după estimări actuale, determină 32% din timpul neutilizat), specialiștii din M.I.C.M. apreciază necesară îmbunătățirea metodologiei actuale de urmărire.

Ar fi util în acest sens ca în darea de seamă asupra utilizării fondului de timp disponibil de lucru al mașinilor-unelte (Ind. 5) să se evidențieze distinct volumul de ore neutilizate din lipsă de efective de muncitori față de cele neutri-

lizate ca urmare a neprezentării la serviciu a forței de muncă încadrate din orice cauză (concedii, învoiri, absențe), separare care în prezent nu se efectuează distinct, ceea ce permite ca unele unități, cu toate că au depășit numărul de muncitori planificat, să raporteze lipsa forței de muncă ca o cauză a neutilizării fondurilor fixe.

● **Accelerarea înnoirii produselor și tehnologiilor.** În întreprinderile românești au fost elaborate și asimilate în producție numeroase produse și tehnologii moderne, cu parametri tehnico-funcționali superiori, situați la nivelul celor mai bune realizări de pe plan mondial. Amintim printre cele recente: oțeluri de înaltă puritate obținute prin retopire electrică sub zgură sau prin tratament sub vid pentru industria aeronautică, energetică, rulmenți, autovehicole, materiale rezistive pentru industria electrotehnică și electronică, oțeluri inoxidabile și refractare, sape cu conuri armate cu știfturi din carburi sinterizate, centre de prelucrare de alezat și frezat, echipamente de conducere cu minicalculator a proceselor de producție, strunguri gigant ș.a.

Totuși, chiar în aceste condiții se simte necesitatea unei mai mari concentrări de forțe în acest domeniu, care să permită realizarea în totalitate, în toate unitățile, a prevederilor planurilor tehnice, precum și scurtarea duratei de asimilare în fabricație a noutăților tehnice și tehnologice, în principal prin urgentarea punerii în funcțiune a noilor capacități de producție cu termene în semestrul I al acestui an pentru profile ușoare din oțeluri carbon de calitate slab aliate și aliate, (la C.O.S. Tirgoviște, pentru blumuri din oțel, laminate pentru industria aeronautică la C.S. Galați și Hunedoara etc.), perfecționarea mecanismului cooperării în producție (în special între unitățile M.I.M.C.), creșterea operativității beneficiarilor în elaborarea și avizarea documentației de execuție, utilizarea în măsură sporită a capacității sculărilor pentru activitatea de înnoire, îmbunătățirea modului cum este organizată activitatea de îndeplinire a planului tehnic în cadrul unor unități economice, prin degrevarea în mai mare măsură a serviciilor tehnice de alte sarcini curente de urmărire a planului la produse care nu sînt noi (unele întreprinderi din cadrul C.I.U.T.M.R., C.I.E.T.C., C.I.E.T.A.).

Iată un exemplu semnificativ. În cadrul întreprinderilor Centrale industriale de utilaj energetic neorientarea cu prioritate a eforturilor (în special la întreprinderea „Vulcan”-București și C.U.G. Cluj-Napoca) spre realizarea planului tehnic a condus la înregistrarea de întârzieri în finalizarea Programului de asimilare a cazanelor energetice cu funcționare cu combustibil solid (lignit inferior). Desigur, au fost întâmpinate unele greutăți și din partea beneficiarilor, care nu au asigurat condiții corespunzătoare de omologare (gospodăria de combustibil, consumatori, lignit din sortul prevăzut în proiecte etc.), deși unii dintre ei erau în cadrul aceluiași minister (M.I.C.M.) cu furnizorul (exemplu, întreprinderea „Unio” Satu-Mare secția Carei, pentru cazanele de 10 t/h și 10 Gca 1/h); totuși C.I.U.E.M.M.R., va trebui să depună eforturi sporite în această direcție. De altfel, unitățile acestei centrale vor trebui să trateze cu mai

multă atenție și programul de fabricație a microhidroagregatelor (furnizor I.C.M. Reșița, subfurnizor întreprinderea „Electromotor”-Timișoara), urgentînd programul de asimilare a echipamentului electric, în special a generatoarelor electrice.

● **Reducerea accentuată a cheltuielilor materiale de producție**, dat fiind că este deosebit de important pentru fiecare întreprindere și pentru economia națională nu numai să se realizeze producția fizică, ci și ca ea să fie fabricată cu consumuri cât mai reduse de materii prime, combustibil și energie. În acest sens apare necesar să se acționeze mai consecvent și mai eficient în unitățile metalurgice pentru reducerea consumului de cocs cu cel puțin 5 kg pe tonă față de anul 1980 (în special la C.S. Reșița și C.S. Hunedoara prin menținerea temperaturii ridicate a aerului insuflat la furnale, efectuarea la termen și de calitate a reparațiilor capitale planificate ale cauperelor și furnalelor); creșterea coeficientului de scoatere a metalului cu 2% (prin extinderea la oțelării a închizătoarelor cu sertar, îmbunătățirea prafurilor și plăcilor termoizolante și exotermice, creșterea ponderii oțelului necalmat, aplicarea turnării continue pe scară largă); economisirea feroaliajelor, a cărămizilor refractare, extinderea valorificării resurselor energetice refofosibile (la C.S. Galați, C.O.S. Tirgoviște ș.a.). În întreprinderile constructoare de mașini în acest an economii materiale de amploare (în special de metal) se vor realiza ca urmare a acțiunilor de reproiectare și modernizare a produselor (motoare, pompe, ventilatoare, armături industriale, vagoane, locomotive ș.a.), de elaborare și introducere de noi tehnologii (sinterizarea pulberilor, tratamente termice de nitrurare ionică, sudarea țevilor la placă cu fascicol de electroni ș.a.), pe seama cărora se va realiza 60% din reducerea cheltuielilor materiale în acest an, recondiționarea și refofosirea pieselor de schimb, măsuri prin care coeficientul de utilizare al laminatelor finite pline va ajunge la 86%, iar producția obținută pe tonă de metal va ajunge în anul 1981 la peste 42 000 lei/t. Certitudinea atingerii acestor obiective este dată de realizările deja obținute în primele două luni a.c. în numeroase întreprinderi: la întreprinderea de vagoane Drobeta Turnu-Severin, prin reproiectarea șasiului la vagoanele pulverulente, consumul de metal s-a redus cu 440 kg/vagon, la Combinatul siderurgic Hunedoara prin turnarea oțelului sub protecție de gaze inerte s-a îmbunătățit calitatea metalului fabricat fără a mai fi nevoie de consum de feroaliaje, la întreprinderea „Electromureș” Tîrgu-Mureș, prin aplicarea de tehnologii de recuperare, s-au economisit de la începutul anului 300 t de cupru și 142 t de aluminiu ș.a.

Măsurile și acțiunile întreprinse, cele care se vor aplica în continuare, sînt de natură să contribuie la valorificarea în măsură sporită a capacității creative și organizaționale a specialiștilor, a tuturor oamenilor muncii din metalurgie și construcții de mașini în vederea îndeplinirii integrale a producției fizice și nete prevăzute în planul acestui an.

Gheorghe VIRTEJIANU,
vicepreședinte al Uniunii sindicatelor din metalurgie și construcții de mașini

Piloni ai creșterii eficienței

Utilizarea rațională, eficientă, a fondurilor fixe

F OLOSIREA rațională, intensivă, cu randament și eficiență înalte a fondurilor fixe reprezintă un factor însemnat de sporire a producției fizice și nete, o cerință de bază pentru valorificarea în grad cit mai ridicat a zestre tehnice moderne existente în dotarea unităților noastre economice. Așa cum arată secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Este un lucru, care într-adevăr constituie o mândrie pentru patria noastră, faptul că dispunem astăzi de fonduri fixe de aproape 2 000 miliarde lei. Cu aceste mijloace putem asigura o dezvoltare uriașă a avuției noastre naționale. Trebuie să le folosim cum trebuie, să asigurăm ca ele să producă din plin, să producă economic!”

În lumina acestor sarcini de o deosebită importanță, și în întreprinderile sectorului 2 al Capitalei s-au întreprins și se depun în continuare ample eforturi pentru perfecționarea organizării în bune condițiuni a activității de exploatare, întreținere și reparații a mașinilor și utilajelor, asigurarea necesarului planificat de forță de muncă ca număr și pe specialități, îmbunătățirea organizării producției și a muncii, redistribuirea instalațiilor tehnologice nefolosite, accelerarea introducerii progresului tehnic în producție ca principale direcții de acțiune în vederea obținerii în acest an a unor indici superiori de utilizare ai fondurilor fixe.

Valorificare înaltă a potențialului productiv disponibil

PREOCUPĂRILE consecvente existente în întreprinderile sectorului de mobilizare la un nivel tot mai ridicat a valorosului potențial productiv disponibil s-au concretizat în îndeplinirea, încă de la 18 septembrie 1980, a sarcinilor de plan pe cincinalul 1976—1980 la producția industrială, ceea ce a permis depășirea prevederilor planificate la acest indicator cu circa 9 miliarde lei. Rezultate bune s-au obținut și la nivelul anului 1980: la producția marfă depășirea a înregistrat 469 milioane lei, iar prevederile la producția netă au fost realizate cu un plus de 428 milioane lei. Aceste realizări s-au obținut pe baza sporirii productivității muncii efectiv realizate cu 2 819 lei/lucrător față de sarcina de plan, creșterii indicelui de utilizare a mașinilor-unelte la 86,4, realizării de economii de 1,6 lei/1 000 lei cheltuieli totale de producție și de 4,1 lei/1 000 lei cheltuieli materiale.

În primele luni ale anului 1981 asemenea realizări au fost continuate și amplificate: astfel, la 1 martie a.c. la producția marfă s-a înregistrat o depășire a planului cu peste 40 mil. lei, iar la producția netă cu 12 mil. lei, concretizate în livrarea suplimentară a unor produse fizice de o deosebită însemnătate pentru întreaga economie națională: produse ale industriei electrotehnice în valoare de 6,4 mil. lei, din care mijloace de automatizare — 5,7 mil. lei, produse ale tehnicii electronice de calcul — 28,6 mil. lei, pompe centrifugale — 9,5 mil. lei, produse de mecanică fină, optică, echipamente hidraulice și pneumatice — 21,2 mil. lei, fabricate din beton armat — 6 000 m³ și altele.

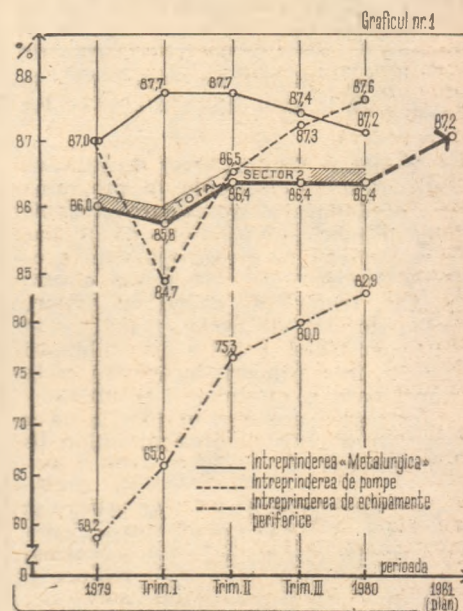
În cadrul complexului de preocupări care au condus la obținerea rezultatelor semnalate, se poate aprecia că un loc deosebit de important l-a ocupat urmărirea cu perseverență a utilizării raționale și complexe a mașinilor, utilajelor și instalațiilor din dotarea unităților economice ale sectorului, a suprafețelor productive la întreaga lor capacitate. Ca urmare a activității desfășurate pe tot parcursul anului 1980, s-a reușit ca, în final, nu numai să se înregistreze în întreprinderile fruntașe și pe total sector realizări superioare în folosirea capacităților, ci să se obțină rezultate mult îmbunătățite și în întreprinderi care au încheiat anul 1979 cu niveluri modeste ale indicilor de utilizare a fondurilor fixe (Întreprinderea de echipamente periferice — I.E.P.E.R. 82,9 față de 58,2; Întreprinderea de calculatoare electronice 85,6 față de 83,2; Întreprinderea de cinescoape 87,7 față de 85,3 — graficul nr. 1 și 2).

În paralel cu rezultatele obținute se cere menționat și faptul că, cu toate eforturile depuse, în întreprinderile din sector mai există încă, însemnate rezerve în folosirea mașinilor și utilajelor pe linia programării judicioase a timpului de lucru maxim disponibil, a asigurării forței de muncă, de calificarea necesară, a respectării disciplinei tehnologice și a muncii.

Amplă mobilizare a factorilor de folosire intensivă a mijloacelor tehnice din dotare

PENTRU atingerea în anul 1981 a unor niveluri superioare de utilizare a zestre tehnice din dotarea unităților

noastre și obținerea pe ansamblul sectorului a unui indice de folosire a fondurilor fixe de peste 87%, încă din trimestrul IV al anului trecut în întreprinderi s-a efectuat o analiză riguroasă a fondului de timp de lucru pe grupe de mașini, pe baza căruia au fost determinate resursele și problemele existente, precum și unele modalități de soluționare a lor. Important de semnalat, pe această linie, este și faptul că la începutul lunii martie secretariatul Comitetului de partid al sectorului a analizat în amănunțime rezultatele obținute în direcția utilizării mașinilor și utilajelor și a adoptat noi măsuri menite să conducă

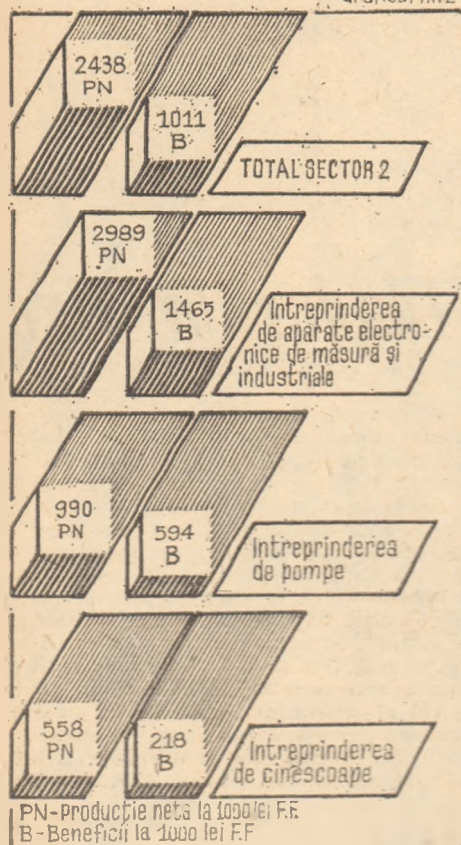
Evoluția indicilor de utilizare a mașinilor în anii 1979—1980

în acest an la valorificarea complexă a rezervelor identificate.

Acțiunile întreprinse în acest an au avut cu prioritate în vedere:

1 ORGANIZAREA ȘTIINȚIFICĂ A PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII, punându-se accentul pe ● reamplasarea mașinilor-unelte pe aceleași suprafețe, crescând densitatea încărcării și, implicit, valoarea producției nete la unitatea de suprafață productivă ● organizarea fluxurilor tehnologice, îmbunătățirea transportului uzinal (la I.E.P.E.R., prin optimizarea fluxului tehnologic în secția de montaj prin reamplasarea posturilor de lucru și re-proiectarea traseelor de mișcare a reperelor și subansamblelor s-a obținut o producție suplimentară de 5 mil. lei

Graficul nr.2

Eficiența utilizării fondurilor fixe înregistrată în anul 1980 (lei/1000 lei F.F)

pe aceleași fonduri fixe) ● **utilizarea calculatorului electronic în programarea producției și respectarea tehnologiei de fabricație.** (indicele de utilizare a mașinilor-unelte se urmărește în cadrul Centralei industriale de electronică și tehnică de calcul cu ajutorul calculatorului electronic, făcând posibilă depistarea rapidă a disponibilităților din întreprinderi, încărcarea corespunzătoare a mașinilor și utilajelor, transferarea acestora în funcție de necesități) ● **redistribuirea mașinilor disponibile etc.**

2 PERFECȚIONAREA ACTIVITĂȚII DE SPECIALIZARE ȘI COOPERARE, ÎN GENERAL DE APROVIZIONARE TEHNICO-MATERIALĂ ÎN PRODUCȚIE PRIN ELABORAREA ȘI APLICAREA IDEII DE CREARE A UNEI ZONE ECONOMICO-INDUSTRIALE, ca mijloc de creștere a gradului de încărcare a fondurilor fixe, de sporire a eficienței în utilizarea lor. Pornind de la situațiile concrete existente în fiecare unitate economică s-a urmărit specializarea în unele unități economice unde sînt condiții favorabile, canalizînd cooperarea nu numai în cadrul unei centrale sau platforme industriale, ci la nivelul zonei ce cuprinde axa Pipera-Obor, facilitată și de existența căii de comunicație directă și de necesitatea împletirii activităților de tip electronic cu cele de tip mecanic. Această activitate a fost optimizată și în ideea asigurării portofoliului de comenzi la nivelul dotării existente, urmărind însă și căile sporirii eficienței economice prin specializare-

cooperare: creșterea seriei de fabricație, creșterea gradului de prelucrare industrială a reperelor și a coeficientului de utilizare a metalului și altor materii prime și materiale, standardizarea și tipizarea S.D.V.-urilor, programarea optimă a operațiilor tehnologice etc. În acest sens s-a acționat, de pildă, la I.E.P.E.R. care execută un important volum de colaborări pentru unitățile „Romcontrol Data”, „Electronica”, „Calculatoare etc.”; la „Conect” se realizează calibrații pentru întreprinderea de țevi sudate, de asemenea, tuburi extrudate din aluminiu pentru condensatoarele electrolitice de la I.P.R.S. Băneasa ș.a.

3 ÎMBUNĂȚĂȘIREA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚII DE ÎNTREȚINERE ȘI REPARAȚII A UTILAJELOR cu sprijinul colectivelor de specialiști din compartimentele mecano-energetice și de autoutilare din unitățile cu experiență înaintată. În majoritatea întreprinderilor, prin creșterea exigenței față de activitatea acestor compartimente și prin extinderea preocupărilor pentru recondiționarea și confecționarea pieselor de schimb cu forțe proprii s-a realizat reducerea substanțială a opririlor pentru reparații accidentale, cit și scurtarea termenelor de staționare a mașinilor pentru reparații curente, capitale sau revizii tehnice. Astfel, la Întreprinderea de mecanică fină, prin pregătirea din timp a pieselor de schimb și prin organizarea de echipe specializate de întreținere și reparații pe secții productive și grupe de mașini s-a redus cu 17% timpul pentru reparații curente și capitale evident, fără diminuarea calității lor; la I.I.R.U.C. pregătirea anticipată a seturilor de piese de uzură mare a condus la creșterea indicelui de utilizare cu 1%; la Întreprinderea de pompe în anul 1980 s-au folosit piese recondiționate în valoare de cca. 5 mil. lei, iar pentru 1981 se preconizează ridicarea valorii acestora la peste 8 mil. lei; la „Electroaparataj” prin recondiționare au fost redat circuitului productiv peste 800 repere piese de schimb pentru 25 de utilaje ș.a.

Alături de rezultatele bune trebuie precizat însă și faptul că mai există o serie de probleme a căror soluționare trebuie să stea mai mult în atenția specialiștilor pentru o rezolvare operativă în toate întreprinderile unde ele se mai manifestă: este vorba de stabilirea unei evidențe mai riguroase a pieselor recondiționate, de asigurarea din timp a pieselor de schimb necesare etc. Deosebit de important pentru creșterea gradului de utilizare ar fi, după părerea noastră, și am și început unele acțiuni în acest sens, ca în fiecare întreprindere să se înțeleagă necesitatea și să se acționeze din timp pentru elaborarea unei adevărate strategii de acțiune care să facă posibil ca să nu se treacă la recondiționări sau asigurări de piese abia după ce utilajul s-a defectat și stagnează producția, așa cum se mai întâmplă uneori în prezent.

4 ASIGURAREA NECESARULUI FUNDAMENTAT ȘI APROBAT DE FORȚA DE MUNCĂ PE MESERII, CATEGORII ȘI SPECIALITĂȚI ÎN

FUNCȚIE DE PROGRAMUL DE FABRICAȚIE, precum și întocmirea unor planuri corespunzătoare pentru perfecționarea și calificarea muncitorilor. Încă din anul 1980 numărul muncitorilor policalificați în cadrul sectorului nostru era de 3818 persoane, adică cu aproape 10% mai mult față de anul 1979; un număr de 4310 muncitori deserveau mai multe mașini, adică se înregistra un spor în acțiunea de policalificare și poliservire de peste 10% față de 1979, iar acțiunea de reducere a personalului indirect productiv se cifra la circa 2000 de muncitori. Prin acțiunile întreprinse la Întreprinderea de pompe, „Electroaparataj”, „Suveica”, I.P.R.S. Băneasa, „Metaloglobus”, Întreprinderea de cinescoape, de calculatoare electronice, a fost calificat și trecut în sectoarele direct productive circa 14% din personalul auxiliar și indirect productiv.

Și în această direcție se poate aprecia că eforturile depuse pot fi și trebuie mult amplificate în acest an în special pe linia policalificării, poliservirii mașinilor și reducerii personalului indirect productiv (la I.I.R.U.C., „Conect”, „Electronica” ș.a.) Pentru realizarea unei eficiențe sporite în acest sens se cer avute însă în vedere, de către factorii responsabili și următoarele aspecte:

● în condițiile în care nivelul tehnic al utilajelor a crescut foarte mult și automatizarea a pătruns vertiginos în producție, noțiunea de muncitor indirect productiv a suferit după părerea noastră anumite modificări în unele sectoare productive față de ceea ce reprezenta cu 10 ani în urmă. Spre exemplu, la Filatura română de bumbac, pe linia automată de ringuri, prezența reglorilor specializați pentru aceste mașini a devenit hotărîtoare pentru asigurarea ritmicității producției, în timp ce numărul operatorilor și rolul acestora în exploatarea utilajului a scăzut. Apreciam în aceste condiții specifice că muncitorii din categoria reglorilor mașinilor automatizate ar putea fi incluși în cadrul muncitorilor direct productivi, ceea ce ar conduce la mai buna utilizare a acestor fonduri fixe;

● în prezent ansamblul actelor normative care reglementează raporturile de muncă nu prevăd dispoziții exprese referitoare la personalul policalificat, deși, în mod evident, ei se deosebesc de ceilalți muncitori sub aspectul complexității și importanței sociale a muncii depuse. Pentru a impulsiunea procesul evident necesar al extinderii policalificării considerăm că este de dorit să se completeze prevederile din legislația muncii cu elemente specifice acestei categorii de personal.

REZULTATELE BUNE ÎNREGISTRATE în primele două luni din 1981 și măsurile elaborate care se vor aplica în continuare reprezintă premise solide ale realizării în acest an a unei mobilizări superioare a potențialului productiv disponibil și al îndeplinirii exemplare pe această bază a sarcinilor planului de producție la toți indicatorii.

Ion POPA

prim-secretar al Comitetului de partid al sectorului 2 al municipiului București

Înfăptuirea revoluției agrare — un proces complex tehnic, organizatoric, economic și social

O componentă de bază a creșterii producției:

ÎMBINAREA EFICIENTĂ A ÎNGRĂȘĂMINTELOR CHIMICE CU ALȚI FACTORI DE INTENSIFICARE

TEHNICA în ansamblu și progresul tehnic în general au un caracter de sistem, în care părțile, elementele componente depind unele de altele și de întreg, intercondiționându-se, potențându-și efectele singulare și condiționând, în final, întregul. De aici caracterul integrat al activităților de intensificare în agricultură. În cadrul amplelor deschideri pe care le oferă conceptul noii revoluții agrare — formulat de secretarul general al partidului — și complexul de acțiuni inițiate pentru înfăptuirea acestora, se pune și problema unei strategii de creștere vizând optimizarea utilizării resurselor, printr-o repartizare și folosire adecvată a acestora în timp și pe teritoriu.

Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu în Cuvîntarea la cel de-al II-lea Congres al întregii țărâni: „Este necesar ca în fiecare județ, în fiecare consiliu unic agroindustrial să se facă analize și să se stabilească necesarul de elemente nutritive pentru toate categoriile de soluri, luîndu-se în considerație cerințele plantelor cultivate. Pe această bază să se stabilească programul de ridicare a fertilității solului, astfel încît peste tot să se obțină producții cit mai mari și mai stabile. Centrele de chimizare pe care le-am creat în cadrul consiliilor unice agroindustriale, acționînd în strînsă colaborare cu stațiunile ex-

perimentale și cu laboratoarele județene, trebuie să asigure, pe baza unor studii temeinice, aprovizionarea cu îngrășăminte chimice și aplicarea lor rațională, pe fiecare sol în parte. Totodată, este necesar să se acorde mai multă atenție folosirii îngrășămintelor naturale în scopul ridicării potențialului productiv al pămîntului“.

Pe fondul interacțiunii factorilor de intensificare, planificarea insuficient de rațională — în minus sau, uneori, chiar în plus — a unui factor determină dereglarea efectului celorlalte componente din sistemul de intensificare. În condițiile deteriorării balanței materiilor prime și a energiei pe plan mondial, în strategia de optimizare a factorilor de intensificare este necesar să se aibă în vedere și economisirea unor materiale deficitare, de exemplu, a îngrășămintelor chimice în agricultură.

Se impune, deci, tot mai mult o metodologie de determinare a soluțiilor progresului tehnic, pe fondul unei elasticități în repartizarea mijloacelor economice de producție pe teritoriu, punînd de acord generalul pe care-l reprezintă fondul total de resurse, cu particularul exprimat de dimensiunile fiecărei resurse în parte. Obiectivul final a unei astfel de opțiuni îl constituie realizarea optimului economic de îmbinare a resurselor naturale

Tabelul nr. 1

Efectul fertilizării, în complex cu alți factori de intensificare, la grâu
p — producție (kg); v — venit net (lei)

		Tipuri de soluri și climate								
Variante ale factorilor de intensificare	Spațiu la ha	Cernoziom levigat și freatic umed	Cernoziom brun și brun roșcat	Cernoziom și brun	Cernoziom levigat și brun cernoziomoid	Brun mediu podzolit	Brun mediu și puternic podzolit	Brun mediu și puternic podzolit	Podzol	Aluvional
		FSS	SS	SU	FSS—SU	FSS—MU	SU	MU	SU	FSS
A	p	1 675	1 925	1 750	1 118	937	1 487	1 455	1 142	—
	v	1 675	1 345	1 779	1 019	735	1 569	1 490	1 017	—
B	p	1 325	1 325	1 305	—	1 260	2 005	—	—	—
	v	1 456	1 456	1 365	—	1 181	2 583	—	—	—
C	p	—	—	—	875	990	1 342	—	1 445	—
	v	—	—	—	695	973	1 389	—	1 220	—
D	p	—	—	—	—	690	1 190	—	1 090	—
	v	—	—	—	—	64	820	—	708	—
E	p	—	—	—	—	—	770	520	—	—
	v	—	—	—	—	—	245	331	—	—
F	p	1 890	2 760	—	—	—	—	—	—	—
	v	1 272	2 537	—	—	—	—	—	—	—
G	p	2 610	3 000	—	—	—	—	—	—	2 850
	v	1 801	2 647	—	—	—	—	—	—	2 576

F.S.S. — climat foarte slab, secetos; S.S. — slab secetos; S.U. — slab umed; M.U. — moderat umed;
A — îngrășăminte chimice; B — îngrășăminte organice + chimice; C — amendamente + îngrășăminte chimice; D — amendamente + îngrășăminte organice + chimice; E — amendamente + îngrășăminte organice; F — irigații + îngrășăminte organice + chimice; G — irigații + îngrășăminte chimice.

Tabelul nr. 2

Efectul fertilizării, în complex cu alți factori de intensificare, la porumb

p = producție (kg) ; v = venit net (lei)

Tipuri de soluri și climate

Variante ale factorilor de intensificare	Spor la ha	Cernoziom și brun roșcat		Cernoziom, brun slab podzolat		Brun slab podzolat, cernoziomoid		Brun și podzol		Podzol	Aluvional
		FSS—SS	FSS—SS	SU—MU	SU—MU	SU—MU	FSS				
A	p	527	1 442	1 100	1 332	1 143	—				
	v	123	1 197	859	980	627	—				
B	p	—	320	—	1 253	1 255	—				
	v	—	474	—	745	905	—				
C	p	—	—	1 336	1 445	2 170	—				
	v	—	—	1 050	1 220	1 914	—				
G	p	10 728	—	—	—	—	4 110				
	v	5 680	—	—	—	—	3 197				

îngrășămintele chimice și amendamente pe teritoriile cu soluri mai grele, acide și mai puțin fertile. În raport cu cultura grâului, la porumb efectul îngrășămintelor chimice pe fond fertilizat cu îngrășăminte organice este relativ mai redus: în schimb, în condiții de amendare se dovedește a fi sensibil mai mare. Efectul însemnat al combinației de fertilizare îngrășăminte chimice + organice, atât la grâu cât și la porumb, se datorește influenței pozitive asupra mobilității fosforului în sol, datorită fertilizării organice, în condițiile aportului propriu de fosfor prin gunoi și ale îmbunătățirii activității biologice a solului.

Floarea soarelui valorifică mai deplin îngrășămintele chimice în condiții de irigare, obținându-se sporuri la producții de 1250—1500 kg/ha, și la venitul net de 2100—2200 lei/ha. La cultura cartofului, în zonele climatice mai umede, aplicarea îngrășămintelor chimice pe fond fertilizat cu îngrășăminte organice determină sporuri de producție și de venit net, sensibil mai mari față de cazul când se foloseau numai îngrășăminte chimice (9600 kg/ha, față de 6300 kg/ha spor de producție și 9017 lei, față de 5707 lei spor de venit/ha). Sfecla de zahăr reacționează favorabil la fertilizare în cadrul complexului de intensificare, în mod deosebit în condiții de irigare.

și economice, care să asigure producții mari, însă în condițiile resurselor date, folosite cât mai economic. Se fundamentează în acest fel dimensiuni și structuri ale factorilor de intensificare, care să asigure respectarea principiului rentabilității, concomitent cu obținerea producției în volumul și sortimentul date.

— Pe plan teritorial, se vizează compoziții ale resurselor economice care să constituie astfel de optime zonale încât, asamblate la nivel național, să conducă la un optim general, marcat de structuri proprii ale economiei fiecărei zone, ce să asigure însă structurile necesare la nivel republican, în condițiile folosirii raționale a resurselor.

Pe fondul acestei concepții cu privire la efectul superior al combinațiilor zonale optime ale factorilor de intensificare, analizăm în cele ce urmează aportul îngrășămintelor chimice în diferite variante de combinare pe teritoriu cu alte mijloace economice de producție — irigațiile, îngrășămintele organice și amendamentele, la principalele culturi.

La cultura grâului, în cazul variantelor tehnologice de fertilizare pe fond irigat, amendat sau fertilizat cu îngrășăminte organice se obțin sporuri însemnate de producție cu un consum sensibil mai scăzut de îngrășăminte chimice (tabelul nr. 1).

În raport cu efectul administrării numai a îngrășămintelor chimice sînt evidente rezultatele superioare ale fertilizării cu îngrășăminte chimice pe fond fertilizat cu îngrășăminte organice sau amendat, pe teritoriile cuprinzînd agro-climate mai puțin favorabile agriculturii. De remarcat că între calcarizare și administrarea de îngrășăminte chimice există o corelație pozitivă, în timp ce între calcarizare și fertilizare cu îngrășăminte organice relația este negativă, sporurile de producție și venitul net avînd, în acest caz, valorile cele mai reduse dintre toate tehnologiile de fertilizare menționate. Așadar, pe terenurile calcarizate intervenția cu gunoi trebuie să se facă la intervale mai mari, pe măsura reducerii efectului calcarizării.

Irigațiile pe un teren fertilizat cu îngrășăminte chimice și organice determină cele mai mari sporuri de producție în zonele secetoase.

Redăm, în continuare, aportul diferitelor combinații ale factorilor de intensificare în procesul de fertilizare pe areale agro-climatice la cultura porumbului (tabelul nr. 2).

Sporurile de producție la porumb, determinate de îngrășămintele chimice aplicate singure sau în combinație cu alți factori de intensificare, sînt mai reduse decît la grâu — cu excepția variantei tehnologice de fertilizare cu îngrășăminte chimice în condiții de irigare, cînd plusul de producție este spectacular. Și la această cultură se remarcă aportul mai substanțial al combinațiilor de îngrășăminte chimice și organice, precum și

Ansamblul de factori de intensificare pe fondul fertilizării conduce la sporuri de producție mai mari decît utilizarea numai a îngrășămintelor chimice pe cele mai multe dintre teoriile studiate, îndeosebi în tehnologiile de fertilizare pe fond irigat — și, de asemenea, în regim neirigat, în combinația îngrășăminte chimice + organice.

Combinațiile de factori de intensificare în procesul de fertilizare determină un nivel ridicat al efectului și eficienței economice la **plantele furajere perene**. Astfel, la trifoi, pe soluri podzolice, îngrășămintele chimice pe fond fertilizat cu îngrășăminte organice și amendat sînt valorificate la cotele cele mai înalte, cu un efect de 4000 kg/ha fin spor de producție. Pe soluri brune podzolite, aplicîndu-se îngrășăminte organice în condiții de amendare se obțin sporuri de 4350 kg trifoi fin la hectar — fapt deosebit de important prin posibilitatea de a economisi îngrășămintele chimice.

REZULTATELE permanente, cu privire la efectul și eficiența combinațiilor zonale optime ale factorilor de intensificare în agricultură, relevă faptul că sporirea masei de producție — proces de transformare biochimică a factorilor de producție — trebuie considerată ca o rezultantă a interferenței acțiunii acestor factori. Numai că, exprimînd legătura dintre legitățile biologice și cele economice, procesul tehnologic de transformare a investițiilor de muncă socială în produs solicită **respectarea anumitor combinații și proporții ale factorilor de intensificare, diferențiate pe teritoriu și culturi**. Necesitatea diferențierii tipurilor de intensificare și a dimensiunilor acestora pornește de la realitatea că factorii de producție se cer situații pe teritoriu în anumite proporții, determinate de condițiile naturale și economice variate. Altfel, se produce un dezechilibru între efort și efectul economic. Ca urmare, în scopul potențării efectului procesului de intensificare în agricultură, deciziile se orientează tot mai mult în direcția stabilirii „condițiilor optime ale factorilor” (cum le numește Georges Bubllo) sau a „combinațiilor rentabile” (după formularea lui Chombart de Leuwe).

Efectele deosebite ale utilizării îngrășămintelor chimice în cantități de cele mai multe ori mai reduse, dar într-o structură adecvată pe elemente de fertilizare și încadrîndu-se organic în complexul celorlalți factori, diferențiat pe teritoriu, pe culturi și în timp, pe fondul necesității unei valorificări superioare a condițiilor naturale și economice, evidențiază una din posibilitățile majore de care dispune agricultura noastră pentru a obține producții sporite, stabile și rentabile.

N. BRAȘOVEANU

Tipizarea în domeniul investițiilor din zootehnie

TEHNOLOGII, CONSTRUCȚII, INSTALAȚII CU EFICIENȚĂ ECONOMICĂ SUPERIOARĂ

REAUZAREA unei adevărate revoluții agrare, în ceea ce privește producția, productivitatea, nivelul tehnic, gradul general al activității satelor noastre înseamnă pentru zootehnie — sector care deține de pe acum o pondere de 45 la sută în ansamblul agriculturii — o mecanizare mai avansată, modernizarea fermelor și complexelor, o calitate superioară a muncii și o mai mare responsabilitate din partea celor care își desfășoară activitatea în acest domeniu.

Una din căile pe care se poate acționa în sensul celor menționate o reprezintă tipizarea investițiilor din sectorul zootehnic. În etapa de tipizare în construcții încheiată recent, circa 40 la sută din nomenclatorul de proiecte tip pentru agricultură și industria alimentară privesc tehnologii, construcții și instalații zootehnice sau care deservesc indirect acest sector.

Acțiunea de tipizare va continua, pe un plan calitativ superior. În legătură cu aceasta considerăm că unele din direcțiile care ar putea asigura o eficiență superioară sînt:

● o atenție inventariere pe teren a diferitelor soluții aplicate, selectîndu-le pe cele care, pe parcursul exploatarei obiectivelor executate, s-au dovedit corespunzătoare și viabile sub aspectul acestor criterii, cit și al construcției adăposturilor propriu-zise. Pe parcursul unei perioade destul de lungi, nu s-a ținut seama într-o măsură suficientă de tradiția existentă la noi privind creșterea animalelor în construcții mai modeste, dar mai comode pentru animale și — ceea ce este foarte

important — executate cu materiale locale (piatră, cărămidă, lemn pentru construcții rurale ș.a.); s-a recurs cu prea multă ușurință la soluții greoaie, costisitoare, cu durată lungă de execuție, bazate pe folosirea de materiale energointensive — metal, ciment, bitum etc. Necesitatea schimbării acestei optici a fost din nou subliniată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Cuvîntarea la recentul Congres al țărănimii: „În agricultură, ca și în întreaga economie națională, trebuie să acordăm o mai mare atenție creșterii eficienței investițiilor. Este necesar să se acționeze cu toate forțele pentru terminarea cit mai rapidă și darea în folosință a obiectivelor aflate în construcție, aplicîndu-se proiectele-tip, utilizîndu-se soluții simple și economice, folosind cu prioritate materiale locale care se pot procura ușor și cu cheltuieli mici”;

● înlocuirea tehnologiei de exploatare a vacilor de lapte în stabulație legată cu cea bazată pe stabulație liberă, respectiv înlocuirea instalațiilor de muls cu colectarea laptelui în bidon și a celor cu transportul laptelui pe conductă, folosind — în funcție de mărimea fermei — grupurile de muls „Tandem” sau „Brăduț”. Această tehnologie — care nu este o premieră pentru țara noastră, dar nu s-a extins — duce la creșterea productivității muncii prin mărirea numărului de animale deservite de un muncitor;

● extinderea trecerii, în fermele și complexele de porci (acolo unde tehnologia permite), de la întreținerea animalelor în boxe metalice individuale la întreținerea lor colectivă în boxe nemetalice. Calculele arată că prin aceasta consumul de metal necesar construcțiilor tehnologice se reduce, la unele hale, cu peste 30 la sută, iar totodată se îmbunătățesc starea de sănătate și productivitatea animalelor;

● tipizarea și introducerea în toate fermele avicole a sistemului de creștere și întreținere a păsărilor în baterii pe mai multe nivele, care permite mărirea indicelui de utilizare a suprafețelor construite;

● conceperea, tipizarea și introducerea, în fermele și complexele zootehnice, a unor „construcții universale”, avînd comune dimensiunile și elementele de rezistență. Acestea pot ca, prin schimbarea elementelor tehnologice, să fie folosite pentru diferite specii de animale. De exemplu, o astfel de construcție zootehnică universală, cu deschidere de 12,50 m, avînd stâlpi preturnați sau prefabricați și ferme din lemn cu tiranți metalici, poate fi utilizată (cu adaptările tehnologice corespunzătoare) ca hală pentru pui de carne, pentru reproducția sau creșterea nutrilor, grup de muls ș.a. Prin aceasta se micșorează numărul de sortotipodimensiuni ale elementelor de construcție, crește gradul de folosire a materialelor locale.

ÎN REALIZAREA noilor obiective zootehnice prezintă o mare importanță studierea și elaborarea mai atentă și cu discernămint a documentațiilor tehnico-economice pentru fermele zootehnice în cadrul fiecărui județ, spre a se evita în viitor folosirea unor soluții insuficient approfondate sub aspect tehnic și econo-

mic, dictate de considerente locale subiective, reflectate prin amplasarea investițiilor în locuri improprie satisfacției unor cerințe de bază ale creșterii animalelor. Ne referim, între altele, la cazul unor ferme pentru vaci de elită, construite pe terenuri fără pășuni — contrar tehnologiei practicate în țări cu experiență îndelungată în creșterea acestor animale, care preferă pășunatul liber furajării la iesle. Lipsa unei abordări complexe, neluarea în considerare a tuturor factorilor tehnologici și ecologici au determinat, în unele din aceste situații, rezultate economice necorespunzătoare.

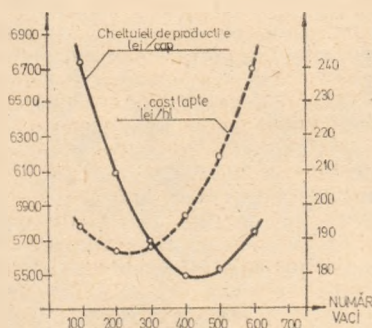
Rămînînd tot la domeniul tipurilor de ferme pentru taurine, considerăm că, pornind de la concluziile desprinse din practicarea timp de mai mulți ani a unei zootehnie intensive și de la materialele faptice adunate de către sectoarele de cercetare, proiectare și exploatare, se pot stabili cu mai multă competență tehnologiile de creștere a acestor animale — în special vacile de lapte — și tipul optim de adăpost.

Determinarea, după criterii riguroase științifice, a mărimii fermelor zootehnice tipizate, fără exagerările care au avut loc în unele cazuri (cu consecințe nefavorabile pentru producție), este, de asemenea, una din căile principale pentru asigurarea rentabilității unităților respective. Este adevărat că, de regulă, zootehnia modernă se bazează pe concentrarea efectivelor de animale în ferme și complexe mari, de tip industrial, care permit o mecanizare avansată și o bună organizare a muncii, economisirea de resurse și, în final, creșterea eficienței economice. Acest principiu nu poate fi preluat însă mecanic, fără o analiză temeinică a tuturor factorilor de producție, în urma căreia să se stabilească dimensiunile optime ale unităților productive. Deși odată cu mărirea capacității fermelor, cheltuielile de producție pe cap de animal scad, costul unității de produs (hectolitru de lapte) crește, ca urmare a diminuării producției pe cap de vacă furajată. Cauza constă în micșorarea probabilității de combinare simultană cu succes a factorilor de producție pozitivi oferiți de fermele mari.

Asadar, este important ca fermele zootehnice să fie astfel dimensionate încît să permită folosirea eficientă a tuturor resurselor materiale și umane. În acest sens prezintă interes datele unui studiu*) efectuat de institutul de specialitate pentru creșterea taurinelor, în 56 ferme de vaci de lapte aparținînd unor întreprinderi din județele Mureș, Cluj, Sibiu, Alba și Brașov. Evidențiînd multitudinea factorilor de care trebuie să se țină seama la stabilirea mărimii optime a unei ferme (producția de lapte, cheltuieli de producție, cheltuieli comune și generale etc.), se ajunge la concluzia că în condițiile din Transilvania, mărimea optimă a unei ferme — sub aspectul cheltuielilor totale de producție — este de 400—500 capete, iar din punctul de vedere ale costului hectolitruului de

*) Vezi articolul „Eficiența procesului de concentrare a creșterii taurinelor”, de Gh. N. Iosif, „Revista economică”, nr. 41/1979 (N. red.)

lapte, de 200—300 capete (vezi diagrama).

Influența efectivului mediu de vaci furajate asupra cheltuielilor totale de producție și a costului laptelui

Deși gradul de mecanizare a principalelor lucrări mari consumatoare de forță de muncă — element de bază al cheltuielilor de producție — crește de la un an la altul, ceea ce poate influența gradul de valabilitate al constatărilor de mai sus, cert este că optimizarea — pe baza metodelor moderne, economico-matematice, de analiză și calcul — a mărimii fermelor zootehnice, diferențiată de la o zonă la alta, se impune în mod stringent.

UN ALT ELEMENT esențial al proiectării și tipizării în zootehnie îl constituie și „sectoarele gospodărești” — adăposturi și unități de creștere a animalelor, cu efective

și productivități reduse, unde predomină executarea manuală a lucrărilor etc. Modernizarea acestora, în scopul rentabilizării, trebuie să se facă prin adaptarea de la caz la caz a soluțiilor tehnologice din proiectele tip aprobate recent sau care vor fi elaborate în viitor. Aplicarea unor documentații unice și obligatorii, având la bază soluții raționale de modernizare, diferențiate după speciile de animale și tipul construcțiilor existente, va evita recurgerea la „modernizări” insuficient studiate, care de multe ori au drept consecințe pierderi de efective și de producție. Spre exemplu, soluția de creștere a porcilor în baterie pe două nivele, preluată mecanic, fără a se fi studiat temeinic dacă este adecvată condițiilor noastre, nu a dat rezultate și nu a putut fi generalizată în producție, deși într-o fază inițială n-au lipsit recomandările privind introducerea acestei tehnologii, considerată la timpul său drept nouă.

Devine de o presantă actualitate, din cauze bine cunoscute, și problema **introducerii sau extinderii utilizării, în fermele zootehnice, a surselor de energie neconvențională** — biogazul, energia eoliană și energia solară. Specificul sectorului oferă condiții deosebit de favorabile din acest punct de vedere. Obținerea gazului biologic în fermele zootehnice se bazează pe utilizarea unei părți din marile cantități de dejecții, pînă acum valorificate numai ca îngrășămint. Primele experiențe făcute la stația pilot de la Feriș au arătat că extragerea biogazului din

produsele secundare nu împiedică folosirea acestora ca îngrășămint, iar din punctul de vedere al poluării mediului înconjurător, rezultatele sînt superioare în cazul unei astfel de duble utilizări. Energia eoliană, ca și cea solară au, de asemenea, un domeniu larg de utilizare în fermele zootehnice, dată fiind amplasarea acestora în cîmp liber și în locuri izolate.

Noile orientări și reglementări în politica investițiilor — avînd la bază concentrarea eforturilor spre terminarea obiectivelor începute anterior, intensificarea și modernizarea proceselor de producție la capacitățile deja existente — vor determina și în zootehnie deplasarea accentului asupra aspectelor calitative ale activității, asupra creșterii eficienței și transformării fiecărei ferme într-o unitate rentabilă. În ce privește sectoarele de cercetare și proiectare, ele capătă posibilitatea de a-și folosi capacitatea de creație pentru a asigura o calitate cît mai bună a proiectelor-tip ce vor fi elaborate în perioada ce urmează, astfel ca acestea să conțină **soluții superioare sub aspectul funcționalității tehnologice și al realizării lor cu consumuri specifice reduse de materiale, energie și forță de muncă**, așa cum prevede noua Lege a investițiilor

Hera BUCUR

Institutul de studii și proiectări de construcții pentru agricultură și industrie alimentară

Realizări de prestigiu ale creației tehnice românești

MAȘINI DE GĂURIT CU ANTRAXE REGLABILE

ÎN ULTIMA vreme, tot mai multe unități industriale specializate în prelucrarea metalelor sînt dotate cu unul dintre cele mai moderne tipuri de mașini de găurit fabricate în țara noastră. Este vorba de mașina de găurit cu antraxe reglabile tip MGAR pe care întreprinderea de mașini-agregat și mașini speciale din Iași o execută, în serie, în nu mai puțin de 42 de variante constructive. Cu acest utilaj pot fi executate, simultan, într-o singură piesă care trebuie să suporte mai multe operații, prelucrări dintre cele mai diferite: găuriri, lărgiri, alezări, lamări, filetări sau combinații ale acestor operații. Tipul pieselor care pot fi uzinate în asemenea condiții pe aceste mașini poate fi divers (flanșe, discuri, capace, inele, carcase etc.), cu condiția ca ele să necesite prelucrări similare care pot fi făcute din aceeași direcție de atac. Eco-

nomia de timp ca și sporul de productivitate obținut pe mașinile MGAR este cu atît mai mare cu cît piesa care trebuie prelucrată concentrează un număr sporit de faze tehnologice identice. Din punct de vedere al productivității, mașinile de găurit MGAR, deosebit de apreciate și pe piața externă, pot fi comparate cu mașinile-unelte agregat, diferența dintre ele constînd numai în faptul că primele pot fi reglate într-un timp mai scurt pentru diferite tipuri de piese cu diverse distanțe între axele găurilor.

Avantajele pe care le prezintă aceste mașini-unelte — spor de productivitate și flexibilitate mare în producție — fac ca ele să fie utilizate, cu prioritate, în producția de serie mică și mijlocie la prelucrarea unor familii de piese similare prin configurație și gabarit și unde ritmicitatea producției impune ca într-o anumită perioadă de

timp să fie prelucrate mai multe loturi diferite de piese pe aceeași mașină.

Principiul constructiv al acestor mașini de concepție românească este modular, fapt care permite ca prin simpla combinare a elemen-

telor și accesoriilor să se obțină ușor oricare din cele 42 de variante. În acest fel capacele de forță cu antraxe reglabile sînt ansamble de sine stătătoare care pot fi folosite și în compunerea unor mașini-unelte agregat.

Metodologie

METODOLOGIA propusă în articolul „Determinarea și gestiunea fondului de timp de lucru”, apărut în nr. 9 al „R.E.”, merită să fie reținută. Considerentele sînt, cel puțin, următoarele: în întreprinderile unde femeile ocupă o pondere mare în totalul personalului, numărul celor aflate în concedii de maternitate, boală și alăptare este aproape constant de la perioadă la perioadă (din această cauză unitățile, în general, au un plus de muncitoare permanente, pentru a rula efectivul în funcție de această categorie de concedii); aplicarea cu mai mare eficiență a indicației date la Plenara C.C. al P.C.R. din 22-23 martie 1978, referitoare la introducerea indicatorului fondul total de timp de muncă al întreprinderii, în ore-om, pentru determinarea necesarului de forță de muncă și a productivității muncii; corelarea raporturilor din dările de seamă MR 3 și P.N.

Și după părerea mea, metodologia propusă evidențiază mai corect indicele de utilizare a fondului de timp maxim disponibil și cauzele subiective asupra cărora trebuie să acționeze întreprinderea.

Mircea NIȚU

Vălenii de Munte

Limite

FAȚA DE CONTROLUL FINANCIAR PREVENTIV, controlul economic preventiv presupune o schimbare de conținut și de competențe, așa cum se remarcă și în articolul „Întărirea controlului financiar, cerință de mare actualitate”, apărut în „Revista economică” nr. 6. Controlul economic preventiv este o noțiune mai complexă, care pe lângă unele operații cu caracter financiar prevăzute în Legea controlului financiar preventiv, mai include și unele operații cu caracter tehnico-economic ca: programarea și lansarea în fabricație a produselor; consumurile de materii prime și materiale peste normele stabilite; stabilirea normelor de muncă locale; efectuarea reparațiilor curente și capitale ale fondurilor fixe.

Se impune însă precizarea unor limite de competență pentru ca un contabil șef să nu ajungă în divergență cu organele tehnice de specialitate, avînd în vedere că toate operațiile citate sînt efectuate în special de cadre tehnice. Mă refer la decontarea consumurilor specifice de materii prime, materiale, energie peste normele stabilite, ca urmare a înlocuirii sau substituirii ocazionale a unor materiale, a cronometrării la stabilirea normelor de muncă locale, a efectuării unor reparații curente și capitale ale fondurilor fixe.

Ar fi binevenită o reglementare pe linia „controlului economic preventiv” care să definească sfera sa de cuprindere, precum și indicarea persoanelor care au competență să-l efectueze la nivel de întreprindere și centrală.

Traian CHIOREAN

contabil șef la Coop „Arta jucărilor”
din Cluj-Napoca

ECOURI

Realizarea planului

ARTICOLUL intitulat „Eforturi susținute pentru realizarea planului la toți indicatorii, la toate sortimentele”,

apărut în „R.E.” nr. 50/1980, s-a bucurat de atenția cuvenită din partea unităților vizate. Publicînd, în cele ce urmează, unele răspunsuri primite, am dori să știm care este situația în momentul de față în ce privește respectarea contractelor economice. Așteptăm, deci, răspunsurile cuvenite și, evident, pe cel al întreprinderii de pompe din București, a cărei activitate era analizată în articolul sus-menționat.

COLECTIVUL de muncitori din Regionala de căi ferate Cluj depune eforturi susținute pentru îndeplinirea integrală a prevederilor planului de transport. În vederea realizării sarcinilor care ne revin am luat măsuri operative pentru asigurarea integrală a vagoanelor pentru mărfurile ce se prezintă la export; asigurarea ritmică cu vagoane a mărfurilor prioritare (ciment, cărbune, nisip industrial, calcar etc.) necesare economiei; impulsivitatea descărcărilor pe liniile industriale, inițiile publice și terminale de transcontainer care sînt sursa principală de asigurare cu vagoane pentru încărcări.

În ce privește Exploatarea minieră Aghireș (care în anul 1980 și-a realizat contractul) menționăm că au fost perioade cînd s-au înregistrat deficiențe atât la stația de predare, cit și la descărcare. Astfel, erau necesare unele corelări ale încărcărilor cu posibilitățile reale de descărcare. Sigur că întreprinderile cu solicitări deosebite cantitativ au fost asigurate cu prioritate, dar n-au fost neglijate nici întreprinderile cu volume mai mici, așa cum a fost cazul cu întreprinderea de pompe din București.

Nicolae CHERTEȘ

director general
la Regionala de căi ferate Cluj

Între întreprinderea de pompe și întreprinderea de mașini electrice din București au existat legături de strînsă colaborare, materializate de-a lungul anilor prin livrări de motoare electrice în avans față de termenele contractuale, în funcție de cerințele stringente ale acestei întreprinderi.

În urma articolului publicat în „R.E.” am luat legătura cu directorul comercial al întreprinderii de pompe pentru a stabili, de comun acord, termenele la care se vor livra motoarele restante din anul 1980, precum și un număr suplimentar de alte 1164 motoare, pe care unitatea respectivă le-a solicitat în trimestrul I 1981.

Constantin SEDERIAȘ

director general adjunct
la întreprinderea de mașini electrice
din București

COLECTIVUL întreprinderii noastre, conștient de sarcinile deosebit de importante ce-i stau în față, desfășoară o susținută activitate pe linia realizării tuturor indicatorilor de plan, cu deosebire a producției nete și a celei fizice. În această direcție, atenția tuturor factorilor de decizie este îndreptată spre realizarea în bune condiții a producției destinate contractelor economice.

Întreprinderea de pompe din București reprezintă unul din beneficiarii noștri de motoare importante, fapt pentru care livrările către această întreprindere au prioritate. La data apariției materialului, graficul de livrare cuprindea cantitatea men-

ționată, lucru care, de altfel, a constituit obiectul unei analize serioase la secția de producție, analiză în urma căreia s-a apreciat că graficul poate fi respectat în întregime. Întreprinderea de pompe să ne asigure, însă, în cadrul cooperării stipulate în contract, subsansamblele necesare montării produselor.

Vasile LAȚA

director comercial
la întreprinderea „Electroprecizia”
din Săcele

ÎN ACEST AN, conform balanțelor stabilite de M.I.C.M. vom livra întreprinderii de pompe din București o cantitate de piese brut turnate, din fontă cenușie mai mare decît cantitatea pe care o vom primi de la această unitate. De fapt și anul trecut am livrat întreprinderii amintite cu 288 tone mai multe piese turnate decît am primit. Prin protocolul de preluare a pompei Lotru-Cerna-Criș aprobat de conducerea M.I.C.M. se prevede că reperatele lagăr 802, capacele de aspirație și carcasa executate pe linia automată de turnare rămîn în continuare la întreprinderea de pompe din București, care va executa pe bază de comandă cantitățile necesare pentru întreprinderea de utilaje și piese de schimb Botoșani.

Nistor RĂCNEA

director la întreprinderea de utilaje
și piese de schimb din Botoșani

NEREALIZAREA obligațiilor contractuale față de I.U.P.S. Botoșani se datorește unor greutăți de aprovizionare cu materia primă (oțel calibrat în colaci) pentru producția de organe de asamblare. Atît întreprinderea „Laminorul”-Brăila, cit și C.O.S. Tîrgoviște au înregistrat restanțe importante în anul trecut. Din acest motiv noi am rămas cu o producție fizică nerealizată de peste 1500 tone organe de asamblare, care a afectat și contractul nostru cu I.U.P.S. Botoșani. Așteptăm, deci, de la furnizorii noștri mai multă preocupare pentru respectarea contractelor economice.

Silvestru FANAȚAN

director la întreprinderea mecanică
din Shighetu Marmăției

UNITATEA noastră produce nisip peliculizat pentru nevoile interne, respectiv pentru confecționarea miezurilor necesare turnătorii proprii. Datorită însă preocupărilor existente pentru creșterea producției pe fiecare loc de muncă, s-au creat condiții pentru realizarea unui excedent de nisip peliculizat pe care îl putem livra diferitelor întreprinderi cu care colaborăm, în limita posibilităților. Nu ne putem însă transforma în furnizor de materii prime pentru o serie de întreprinderi care își modifică tehnologiile de fabricație fără analize bine efectuate. Apreciem că, prin darea în folosință a instalației de preparare a nisipului peliculizat întreprinderea de pompe reușește să-și realizeze necesarul de nisip peliculizat.

Virgil POPA

director general adjunct
la Centrala pentru utilaje
și piese de schimb

SISTEMUL COSTURILOR NORMATE

DEZBATERI

ÎN MARI

UNITĂȚI

ECONOMICE

PROBLEME FUNDAMENTALE ALE NORMARII ȘI EVIDENȚEI COSTURILOR DE PRODUCȚIE a fost tema dezbaterii organizată recent de Consiliul județean de control muncitoresc al activității economice și sociale și Cabinetul teritorial de organizare a activității economico-sociale Buzău, cu sprijinul Catedrei de planificare, statistică, finanțe-bănci din cadrul Academiei „Ștefan Gheorghiu”.

Dezbaterea s-a desfășurat în două întreprinderi reprezentative: **Întreprinderea forestieră de exploatare și transport din Nehoiu**, unitate care și-a încheiat pregătirile organizatorice și a declanșat în acest an acțiunea de finalizare și implementare a costurilor normate, și **Întreprinderea de timplărie metalică și produse pentru construcții din materiale plastice din Buzău**, la care, după câțiva ani de experimentare, costurile normate, bugetele de secții și controlul operativ al acestora au devenit o realitate și o practică, cu efecte deosebite asupra situației economico-financiare a unității.

La dezbateri*), ale cărei lucrări au fost conduse de tovarășul **Constantin Răchitan**, secretar al Comitetului județean de partid, au participat cadre de conducere (directori, ingineri șefi și contabili șefi din principalele întreprinderi), cadre de specialitate în problemele de costuri, conducători ai organelor județene de sinteză.

Discuțiile, ca și schimbul de experiență ce a urmat, au de-

monstrat existența unor preocupări majore cu privire la ridicarea eficienței economice și a calității în toate compartimentele de activitate, asigurarea funcționalității noului mecanism economico-financiar, exercitarea autogestunii și autoconducerii fiecărei secții de producție pornind de la sarcina fizică de fabricație și costuri predeterminate pe bază de norme și normative corespunzător condițiilor concrete și vizând obținerea celor mai bune rezultate de către fiecare compartiment de producție.

Din discuțiile purtate în cadrul dezbaterii au reieșit o serie de concluzii interesante, multe din ele cu valabilitate generală, printre care :

● Introducerea sistemului costurilor normate apare ca o necesitate firească, de mare actualitate, pentru că oferă modele de referință pentru controlul utilizării raționale a resurselor și reducerea costurilor de producție în consens cu exigențele noului mecanism economico-financiar.

● Calcularea costului ridică numeroase probleme de mare dificultate. De aceea, este foarte important să se pornească de la o pregătire de specialitate temeinică, referitoare la metodele de normare, formarea și calculația costurilor, fundamentarea bugetelor de cheltuieli, evidența și controlul operativ al cheltuielilor efective și al abaterilor etc. Pătrunzând în intimitatea costurilor, construind modelul de calculație corespunzător particularităților fiecărei întreprinderi, se poate asigura obținerea unor costuri normate reprezentative, tipice, cu o mare durabilitate în timp.

PARTICULARITĂȚILE FORMĂRII ȘI URMĂRIII OPERATIVE A COSTURILOR DE PRODUCȚIE

ÎN CONTEXTUL noului mecanism economico-financiar, problema gestiunii costurilor ocupă un loc important, cu implicații deosebite asupra autofinanțării și autogestunii întreprinderii. Pornind de la acest considerent, la Întreprinderea forestieră de exploatare și transport din Nehoiu s-au întreprins o serie de acțiuni în vederea găsirii soluțiilor celor mai adecvate pentru planificarea producției fizice (în volum și structură) pe fiecare loc de producție și dimensionarea costurilor aferente acestora.

Experiența noastră dovedește că repartizarea producției de realizat, precum și urmărirea operativă a realizărilor (zilnic) nu ridică probleme deosebite: în schimb, în dimensionarea și urmărirea operativă a costurilor apar unele greutăți care sunt determinate de particularitățile producției în întreprinderile forestiere de exploatare și transport, precum și de neconcordanța dintre sistemul actual de planificare și urmărirea a costurilor și exigențele calitative impuse de noul mecanism economico-financiar.

Problema cheie în exploatarea forestieră pornește de la faptul că costul materiei prime se formează din eșalon în eșalon, pornind de la sectorul de exploatare — ca unitate gestionară distinctă, formată la rîndul său din numeroase parchete de exploatare, trecînd apoi prin centrele de preindustrializare și fabricile de industrializare a

lemnului. Lemnul ieșit din centrele de sortare și preindustrializare reprezintă produs finit sau semifabricat. Mărimea costurilor pentru sortarea și preindustrializarea lemnului în aceste centre reprezintă 3,92 la sută din totalul costurilor înscrise în bugetul de venituri și cheltuieli, costuri ce se adaugă la costurile exploatarei.

Urmărind formarea și deplasarea costurilor în cadrul întreprinderii, observăm că fabricile de industrializare a lemnului participă la formarea costurilor produselor cu 30 la sută (raportat la total costuri), ceea ce reprezintă 65 la sută din costul produselor acestor fabrici. Restul de 35 la sută din costul produselor fabricilor de industrializare nu sînt costuri proprii, ci costuri transferate de la centrele de sortare și preindustrializare a lemnului.

Ținînd seama de intercondiționarea activității întreprinderii și de complexitatea gestiunii costurilor, apreciem că realizarea produselor (valoric) precum și eficiența pe produs, sînt posibil de urmărit doar la nivelul întreprinderii, și nu pe subunități. În schimb, pe subunități este posibilă urmărirea producției fizice și a costurilor ce se adaugă la fiecare verigă.

Din acest punct de vedere dimensionarea costurilor în centrele de sortare și preindustrializare, în fabricile de industrializare și mobilă, trebuie să aibă în vedere costurile ce se formează

în aceste faze și separat costurile ce sînt primite de la celelalte subunități.

Urmărind finalizarea acestei concluzii, încă de la începutul aplicării noului mecanism economico-financiar am căutat cele mai corespunzătoare posibilități de a dimensiona formarea costurilor pe locuri și activități, astfel ca în planificare și urmărire să cunoaștem contribuția fiecăruia la formarea costului final al produsului. În această acțiune am pornit de la ideea că este necesar să adoptăm o astfel de planificare și urmărire a costurilor încît fiecare formație de lucru, sector de activitate, fabrică etc. să aibă suficiente posibilități, sigure și ușor de folosit, pentru a urmări formarea și finalizarea costurilor în corelare cu indicatorii de eficiență economică prevăzuți în bugetul de venituri și cheltuieli. În acest sens, căutările noastre au vizat centrele de bază ale formării costurilor, într-o tratare diferențiată, conform specificului fiecăruia, și anume :

a) În sectorul de exploatare, locul de producție este parchetul de exploatare a lemnului, care își impune particularitățile sale în formarea costurilor; acestea sînt condiționate de geografia parchetului, felul tăierii și volumul arborelui mediu. De aceea, de mai mulți ani, pentru fiecare parchet de exploatare se întocmește un proiect tehnico-economic (deviz) prin care sînt dimensionate o parte din costurile exploatarei. În ultimul timp, acest pro-

funcționalitate — eficiență

ȘI AUTOGESTIUNEA ECONOMICĂ

● Specialiștii prezenți la dezbateri au solicitat sprijinul Ministerului Finanțelor pe linia perfecționării **Regulilor de bază pentru planificarea, evidența și calcularea costurilor producției industriale**, în conformitate cu exigențele noului mecanism economico-financiar, ale conducerii moderne a întreprinderilor.

● Organele specializate de planificare și verigile ierarhic superioare ale întreprinderilor trebuie să găsească soluții pentru corelarea corectă a planului costurilor cu costurile normate, nu în sensul egalizării (planul este, de regulă, mobilizator), ci al așezării planului pe baze științifice, în concordanță cu condițiile concrete ale întreprinderii și fundamentarea lui pornind de la norme și normative, cu luarea în calcul a sarcinilor de mobilizare, de creștere a producției și productivității muncii, de îmbunătățire a capacităților de producție etc.

● Implementarea calculației generalizate a costurilor normate cere, înainte de toate, o schimbare de concepție, o pregătire deosebită, de așa manieră încât să se învingă astfel de bariere cum ar fi „la noi nu se poate”, „la noi nu sint condiții” etc. Este adevărat că sistemul costurilor normate este ceva cu totul nou, dar experiența practică a demonstrat că este realizabil și este reclamat ca necesar de exigențele noului mecanism economico-financiar, normarea costurilor fiind singura în stare să subordoneze aspectul cantitativ al producției unei echipe, formații de lucru, secției și întreprinderii aspectului calitativ economic concretizat nu numai în performanțele tehnice ale produsului, ci și în calitatea sa de a asigura un efect financiar ma-

xim. Deci, normarea costurilor și instituirea unui sistem organizat de urmărire operativă a acestora este, înainte de toate, o problemă de organizare a întreprinderii, în care organele de conducere colectivă trebuie să poată stăpini „din mers” evoluția producției, veniturile și cheltuielile, astfel încât să se asigure exercitarea pleneră a autogestiei economico-financiare a întreprinderilor.

Odată cu aceste concluzii, **Revista economică**, continuând preocupările cu privire la îmbunătățirea normării costurilor și a evidenței acestora, publică și un prim articol care reflectă experiența unei întreprinderi în acest domeniu.

Dezbateri consemnate de
Maria IONIȚĂ și C. M. DRĂGAN

*) În cadrul dezbaterii s-au prezentat următoarele comunicări: **Probleme metodologice ale normării și evidenței costurilor de producție**; **posibilitatea normării costurilor și îmbunătățirea evidenței acestora în economia forestieră** (conf. dr. C. M. Drăgan, Academia „Ștefan Gheorghiu”); **Particularitățile formării și urmării operative a costurilor de producție la I.F.E.T. Nehoiu** (Nicolae Costache, director, și Gheorghe Popescu, contabil-șef la I.F.E.T. Nehoiu); **Unele concluzii practice rezultate din aplicarea sistemului costurilor normate la I.T.M. Buzău** (Vasile Constantinescu, director, și Vasile Stănculescu, contabil-șef la I.T.M. Buzău).

iect tehnico-economic a fost perfecționat, urmărindu-se dimensionarea tuturor cheltuielilor parchetului de exploatare și în final determinarea costului unui metru cub exploatat. Subliniem faptul că cheltuielile totale ale parchetului de exploatare se compun din costurile pregătirii, exploatării și costurile exploatării propriu-zise. Din aceste proiecte tehnico-economice rezultă atât posibilitățile tehnice de exploatare, cât și cheltuielile cu munca vie și materializată necesare (pe total și pe mc masă lemnoasă). Prin însumarea costurilor din proiectele tehnico-economice ale parchetelor, la care se adaugă cheltuielile indirecte ale sectorului de exploatare, se pot determina cheltuielile total și pe unitatea de măsură ale fiecărui sector. Calculația costului lemnului sosit la centrele de sortare și preindustrializare se realizează prin adăugarea cheltuielilor cu transportul lemnului la costurile exploatării.

În acest fel, în ultimii doi ani, sectoarele de exploatare au primit ca sarcină prin plan costuri medii pe metru cub de lemn adus în centre, în a căror componență sînt multe elemente determinate pe bază de norme: cheltuielile cu materia primă, retribuțiile, impozitul și c.a.s., cheltuielile instalațiilor de scos-apropiat, cheltuielile generale ale secției. De asemenea, cheltuielile cu transportul au fost determinate luînd în calcul distanța de transport (de la parchet la C.S.P.L.), tipul mijlocului de transport (încercătura), gradul de așezare în mijlocul de transport (utilizarea capacității de transport). În de-

terminarea costului mediu al exploatării apar însă unele greutăți în dimensionarea și urmărirea cheltuielilor cu întreținerea și funcționarea utilajului, articol de calculație puternic influențat de factori obiectivi și subiectivi.

b) În centrele de sortare și preindustrializare se realizează produsele finite din lemn, precum și semifabricatele necesare fabricilor de industrializare. Aici cantitățile de lemn trimise de sectoarele de exploatare se transformă în valori de întrebuințare. Aceste aspecte ale activității condiționează formarea și distribuția costurilor proprii ale subunității precum și cele formate în sectorul de exploatare.

Experiența de pînă acum ne îndreptățește să susținem că în aceste centre costurile sînt condiționate de dotarea tehnică a centrului, asigurarea forței de muncă în corelare cu procesul tehnologic și dotarea tehnică, de volumul și structura lemnului intrat în transformare și condițiile impuse de balanța utilizării masei lemnoase avută în vedere la fundamentarea bugetului de venituri și cheltuieli.

Pe baza unui studiu întocmit pe exemplul Centrului de sortare și preindustrializare a lemnului Nehoiu, s-au desprins următoarele concluzii cu privire la formarea și dimensionarea costurilor de transformare: este necesar să se dimensioneze costurile pe fiecare loc de muncă, ținînd seama de organizarea procesului tehnologic impus de esența și structura diametrului lemnului transformat; corelarea structurii planului fizic cu intrările de material lemnos și capacitatea de transformare a centrului; repartizarea costurilor, primite și cele formate în centru, pe

baza unor noi baze care să țină seama de valoarea de întrebuințare a produsului și semifabricatului obținut.

c) Determinarea costurilor în fabricile de industrializare trebuie să aibă în vedere corelarea, volumului de masă lemnoasă intrată în prelucrare cu dimensionarea proceselor tehnologice, precum și cantitatea și calitatea produselor obținute, concomitent cu transferul de costuri între subunități generate de transferul fizic al materialului lemnos.

Ținînd seama de faptul că normarea costurilor în fabrici nu ridică probleme deosebite (desigur cu observațiile de mai înainte), apreciem că este foarte important să perfecționăm în continuare tehnicile de determinare a costurilor unitare normate pentru fiecare produs în parte și pentru întreaga producție marfă fabricată de așa manieră încît ele să devină veritabile modele de referință pentru aprecierea eforturilor fiecărui sector de producție.

În acest sens, colectivul nostru vizează ca, odată cu definitivarea costurilor normate, să instituie și un sistem perfecționat de urmărire a execuției bugetelor de cheltuieli pentru fiecare compartiment de producție, concomitent cu controlul operativ al fiecărui fel de cheltuielă, înțelegînd că reducerea costurilor de producție este baza creșterii eficienței economice și consolidării autogestiei economico-financiare.

Nicolae COSTACHE
director
Gheorghe POPESCU
contabil șef
I.F.E.T. Nehoiu

„O atenție deosebită trebuie să acordăm nivelului tehnic și calității produselor... Să nu uităm niciodată că în acest domeniu orice rămânere în urmă, chiar de câteva luni, înseamnă scăderea competitivității pe piața internațională.“

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvîntarea la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii din 19—20 ianuarie 1981)

O cerință actuală a eficienței și competitivității:

DETERMINAREA NIVELULUI TEHNIC AL PRODUSELOR

PENTRU FACTORII de decizie aferenți sistemului proiectant-producător-utilizator, problema determinării nivelului tehnic al produselor este deosebit de importantă, mai ales în contextul dezvoltării noului mecanism economico-financiar și în condițiile participării crescînde a economiei noastre la circuitul mondial de valori, întrucît:

— prețul de vînzare este legat și de valoarea de întrebuințare, determinată de caracteristicile tehnice (de exemplu, pe scară internațională, întreprinderile producătoare de mărfuri cu caracteristici tehnice foarte ridicate pot dobîndi poziții privilegiate și pot astfel impune prețuri mai ridicate);

— costul depinde totodată și de nivelul tehnic al produsului, întrucît realizarea unui produs cu caracteristici tehnice superioare necesită, de regulă, folosirea unor materii prime de calitate ridicată și a unei forțe de muncă cu înalt grad de calificare.

În cele ce urmează, încercăm să formulăm într-un mod simplu mai multe aspecte ale problemei și să propunem un suport nepretențios pentru deciziile de conducere curente (inclusiv pentru stabilirea prețurilor produselor). Precizăm că scopul urmărit nu constă în prezentarea unor rezultate, fie ele și teoretice, ci în a pune în discuție un punct de vedere.

Avem în vedere în special:

a) determinarea nivelului tehnic în funcție de caracteristicile tehnice, în vederea ierarhizării produselor sau pentru alegerea rațională a unui produs în funcție de un număr de caracteristici tehnice date;

b) determinarea nivelului unui produs în planul preț-performanță, în vederea stabilirii prețurilor de vînzare în funcție de caracteristicile tehnice;

c) determinarea nivelului unui produs de un anumit tip în spațiul preț-performanță-an de lansare pe piață, în vederea stabilirii tendințelor efectului progresului tehnic.

Caracteristicile tehnice ale produselor

VALOAREA de întrebuințare a unui produs de o anumită categorie poate fi definită ca mulțimea valorilor **caracteristicilor sale tehnice** (stabilele de producător sau de organisme oficiale de control), specifice categoriei respective.

Aceste caracteristici pot fi clasificate în mai multe moduri:

— după domeniul de valabilitate: caracteristici relativ **generale** (de exemplu: greutate, volum, dimensiuni de gabarit); caracteristici **specifice** (de exemplu: capacitatea maximă a memoriei interne a calculatoarelor electronice);

— după natură: caracteristici **măsurabile continue** (care, în principiu, pot lua orice valoare în cadrul unui domeniu relativ larg — de exemplu: gabaritul); caracteristici **măsurabile discrete** (care pot lua numai un număr finit de valori — de exemplu: tensiuni de alimentare); caracteristici **binare** (care se referă la prezența sau absența unei proprietăți — de exemplu: posibilitatea utilizării programului memorat la calculatoarele electronice de buzunar. Se admite prin definiție că prezența proprietății este de natură să contribuie la creșterea nivelului tehnic al produsului); caracteristici **calitative** (care nu pot fi măsurate și nici echivalate cu o proprietate — de exemplu: forma geometrică);

— după modul de determinare: caracteristici **independente**; caracteristici **derivate** (ale căror valori rezultă din cele ale ca-

racteristicilor independente — de exemplu: volumul poate fi calculat pe baza cunoașterii formei și a dimensiunilor; în caz de dubiu se poate apela la o analiză statistico-matematică de corelație);

— după importanța pentru utilizator: caracteristici **crescătoare** (ale căror valori ideale sînt cît mai ridicate — de exemplu: viteza și autonomia unui avion); caracteristici **scăzătoare** (ale căror valori ideale sînt cît mai scăzute — de exemplu: consumul de energie necesar funcționării în regim nominal în unitatea de timp); caracteristici **neutre** (ale căror valori nu reprezintă un criteriu de alegere, pentru că sînt, în esență, aceleași sau pot fi ajustate în aceleași limite la toate produsele unei anumite categorii — de exemplu: tensiunea de alimentare de la rețea a radioreceptoarelor).

Din punctul de vedere al determinării nivelului tehnic, se admit prin ipoteză următoarele:

— pentru fiecare produs este posibilă determinarea unui număr finit (de regulă relativ mic) de caracteristici tehnice crescătoare — respectiv descrescătoare — independente, mulțimea valorilor lor descriind nivelul tehnic al unui anumit produs. Caracte-

Tabelul nr. 1

Clasificarea caracteristicii C_j		Active		Neutre
		crescătoare	scăzătoare	
Nerestrictive		Caracteristici de importanță medie		Nivel din analiza caracteristicilor esențiale A_1
Restrictive	minim (L_{mj})	Caracteristici importante. Elimină din analiză produsele A_1 (sau acordă utilitatea $u_{1j}=0$) corespunzătoare caracteristicilor $o_{1j} < L_{mj}$ $o_{1j} > L_{mj}$		
	maxim (L_{Mj})	Caracteristici importante. Elimină din analiză produsele A_1 (sau acordă utilitatea $u_{1j}=1$) corespunzătoare caracteristicilor $o_{1j} > L_{Mj}$ $o_{1j} < L_{Mj}$		
	minim și maxim (L_{mj} și L_{Mj})	Caracteristici importante. Elimină din analiză produsele A_1 (sau acordă utilitatea $u_{1j}=0$ și/sau $u_{1j}=1$) corespunzătoare caracteristicilor $o_{1j} < L_{mj}$ $o_{1j} > L_{Mj}$ $o_{1j} > L_{mj}$ $o_{1j} < L_{Mj}$		
Pur restrictive ($L_{mj}=L_{Mj}=L_j$)		Caracteristici esențiale. Elimină din analiză produsele A_1 (sau acordă utilitatea $u_{1j}=0$) corespunzătoare caracteristicilor $o_{1j} \neq L_j$		

Observație: Dacă pentru criteriile restrictive de minim este evident că produsele cu caracteristici sub limita minim admisibilă pot fi eliminate din analiză (eventual acordarea utilității corespunzătoare 0), pentru criteriile restrictive de maxim eliminarea produsului din analiză și acordarea utilității 1 par a se exclude reciproc. Eliminarea din analiză a produsului „prea bun“ (utilitate 1) înseamnă evitarea selecției unui produs cu caracteristici mult superioare domeniului concret de utilizare, deci cu preț mult mai mare.

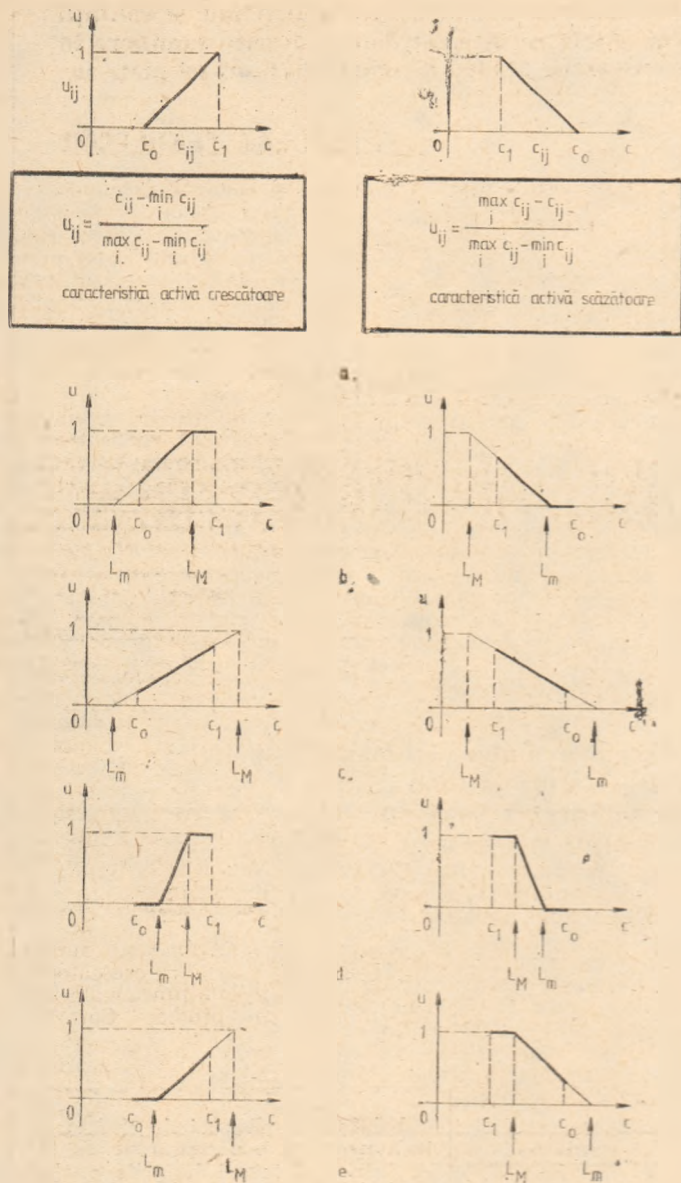

Fig. 1

isticele astfel selectate se denumesc **caracteristici tehnice active**;

— valorile caracteristicilor tehnice active pot fi definite ca numere strict pozitive. (De exemplu, la valorile caracteristicilor care pot fi negative se adaugă o constantă pozitivă, aceeași pentru întreaga mulțime a produselor considerate; valorilor posibile ale caracteristicilor binare li se asociază cite două constante strict pozitive, aceleași pentru întreaga mulțime a produselor considerate; caracteristicile active calitative se codifică);

— fiecărui produs aparținând mulțimii produselor analizate i se asociază mulțimea caracteristicilor active, prețul de vânzare (intern sau internațional), anul lansării pe piață (pentru elaborarea studiilor de progres tehnic este necesară luarea în considerare a prețurilor de vânzare internaționale și a anului de lansare pe piața internațională);

— au sens următoarele moduri de abordare a problemei:

a) pe baza **nivelului tehnic ca mulțime a caracteristicilor active**. Acest mod are avantajul cuprinderii generale, dar dezavantajul lipsei unui criteriu simplu. Pentru a putea fi utilizat practic, sînt necesare reguli de selecție (vezi tabelul din p. 16). Transformarea tuturor valorilor C_{ij} ale caracteristicilor C_{ij} în valori comparabile j se poate face pe baza teoriei utilității (de exemplu, pentru o variație liniară, ca în fig. 1 a). În cazul existenței limitelor de preferință, determinarea utilităților se face deosebit. În fig. 1 b, c, d, e se arată cum se modifică valoarea utilităților în cazul unei variații liniare, cu două praguri (L_m și L_m'), pentru un criteriu „activ crescător” și pentru un criteriu „activ scăzător”. Se înțelege că pentru variații diferite de cea liniară nu apar modificări de principiu Problemele ridicate de existența limitelor de preferință, precum și de variația — în general neliniară — a utili-

tății în funcție de valoarea caracteristicii considerate pot fi rezolvate prin determinarea statistică a curbilor de utilitate

b) pe baza **indicii de nivel tehnic**, definit după cum urmează în care: I_N — indice de nivel tehnic, C_c — caracteristică crescătoare independentă (indice generic i), C_s — caracteristică scăzătoare independentă (indice generic j). De exemplu, două calculatoare electronice de buzunar — tipurile A și B — pot avea următoarele caracteristici: număr de funcții (F): 6, respectiv 25; tensiune de alimentare, în V (u): 1,5, respectiv 9; volum, în cm^3 (V): 100, respectiv 500. Caracteristica F este crescătoare, iar caracteristicile u și V — descrescătoare. Este evident că există o relație $V = V(F, u)$, întrucît volumul calculatorului depinde de numărul funcțiilor (care determină, de exemplu, numărul tastelor necesare) și de tensiune (care determină natura dispozitivului de alimentare), astfel încît numai două caracteristici pot fi considerate independente. Rezultă valorile (utilizînd primele două caracteristici):

$$(1) \quad I_N = \frac{\pi_i C_{ci}}{\pi_j C_{sj}}$$

Utilizarea relației (1) prezintă avantajul simplității, dar dezavantajul construirii unui coeficient dimensional care poate varia în limite largi; în plus, chiar în cazul cînd caracteristicile esențiale au aceeași pondere, utilizarea inerentă a unor unități de măsură diferite este echivalentă cu acordarea unor ponderi diferite;

$$I_{NA} = \frac{6}{1,5} = 4; \quad I_{NB} = \frac{25}{9} = 2,8.$$

c) pe baza **indicii de nivel tehnic corectat cu coeficienți de pondere** (de utilitate, de importanță), de exemplu:

$$(2) \quad I_{NP} = \frac{\pi_i C_{ci}^{b_i}}{\pi_j C_{sj}^{b_j}}$$

în care: I_{NP} — indice de nivel tehnic corectat; b — coeficienți. Astfel, dacă în exemplul ales numărul funcțiilor se consideră de trei ori mai important decît tensiunea de alimentare, rezultă:

$$I_{NP A} = \frac{6^{0,75}}{1,5^{0,06}} = 3,48; \quad I_{NP B} = \frac{25^{0,75}}{9^{0,06}} = 6,46$$

și produsul B surclasează produsul A. Utilizarea relației (2) prezintă avantajul adaptării la specificul utilizării, dar și dezavantajul introducerii unor factori subiectivi;

d) pe baza **indicii de nivel tehnic relativ**:

$$(3)^* \quad I_N = \frac{\pi_i \frac{(C_{ci})}{\max (C_{ci})}}{\pi_j \frac{(C_{sj})}{\min (C_{sj})}}$$

Reluînd exemplul anterior:

$$I_{NA} = \frac{\frac{6}{25}}{1,5} = 0,24; \quad I_{NB} = \frac{\frac{25}{9}}{1,5} = 0,17.$$

Aplicarea relației (3) prezintă avantajul utilizării unei mărimi adimensionale și, eventual, dezavantajul utilizării exclusiv a unor ponderi unitare.

Ierarhizarea produselor în funcție de caracteristicile tehnice active

PROBLEMA ierarhizării produselor în funcție de caracteristicile tehnice active poate fi pusă în două moduri: alegerea rațională a unui produs în funcție de mulțimea unei caracteristici tehnice active date; ierarhizarea absolută a nivelului tehnic al produselor.

● **Determinarea produsului cel mai apropiat de cerințele tehnice active date.** Se presupune că cerințele tehnice sînt date sub forma unei mulțimi de caracteristici tehnice esențiale:

$$(4) \quad R = \{C_{R1}, C_{R2}, \dots, C_{Rn}\}$$

* O relație asemănătoare a fost propusă de prof. dr. ing. I. Stăncioiu, în: Eficiența economică a asimilării de utilaje noi, Ed. tehnică, București, 1974

Se definește distanța :

$$(5) \quad T_{Ri} = \bar{d}(A_i, R) = \sum_j b_j \left(\frac{C_{ij} - C_{Rj}}{C_{Rj}} \right)^2$$

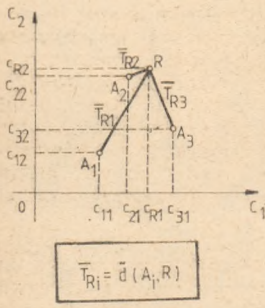

Fig. 2

în care : $j = 1 \dots n$; $i = 1 \dots m$; T_i, \bar{d} — distanțe (ponderată și normalată) ; A_i — produsul i ; b_j — coeficient (opțional) de importanță atribuit caracteristicii j ; C_{ij} — caracteristica j a produsului i ; C_{Rj} — caracteristica j a cerințelor ; n — numărul caracteristicilor active ; m — numărul produselor analizate. Ierarhizarea produselor se va face în ordinea crescătoare a „distanței tehnice relative” T_{Ri} (determinarea unui nivel tehnic relativ), fiind preferat produsul i cel mai apropiat de R (fig. 2).

● **Ierarhizarea absolută a nivelului tehnic al produselor** poate fi realizată dacă distanța d este calculată în raport nu cu o mulțime de caracteristici date, ci cu caracteristicile unui produs ideal, I , ale cărui caracteristici active au toate valorile maxime cunoscute (dacă sînt crescătoare), respectiv minime cunoscute (dacă sînt scăzătoare). Fig. 3 ilustrează rezultatele calculului distanței tehnice absolute pentru $n = 2$ (C_1 criteriu activ crescător și C_2 criteriu activ scăzător) și $m = 3$ (3 produse). Se observă că produsul A_3 are nivelul tehnic cel mai ridicat (distanța tehnică absolută minimă).

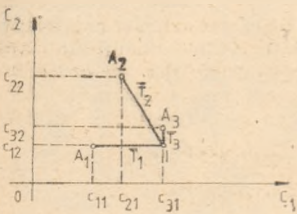

Fig. 3

De exemplu, produsul ideal în cazul exemplului anterior are caracteristicile active C_1 (număr de funcții) = 25 și C_2 (tensiunea de alimentare) = 1,5 V. Metoda permite **ierarhizarea produselor în ordinea crescătoare a distanței tehnice absolute**, precum și **sesizarea direcțiilor viitoare de perfecționare a produselor** (evidențiază caracteristicile care trebuie ameliorate), fiind deci utilă tuturor factorilor implicați în sistemul proiectant-producător-utilizator.

Determinarea nivelului tehnic al unui produs în planul preț-performanță

LEGĂTURA dintre preț și performanță este un element de bază în determinarea nivelului necesar al calității produselor. Problema poate fi pusă în două moduri :

— utilizarea prețurilor drept o informație ce permite calculul obiectiv al coeficienților de importanță care intervin în calculul distanței de forma (5). Pentru aceasta se poate utiliza o analiză de regresie. Pe această bază a fost elaborat programul DISTEH, scris în limbajul BASIC 2 al calculatorului WANG 2200 ;

— studiul produselor în planul preț-indice de nivel de calitate. (În acest scop se va utiliza în cele ce urmează indicele de nivel tehnic relativ (3)). În acest mod, analiza se reduce la studiul norului de puncte reprezentat de fiecare produs, putîndu-se deduce tendințele dependenței cost-performanță.

Pentru exemplificare utilizăm următoarele date ipotetice privind caracteristicile și prețurile unor calculatoare electronice de buzunar, produse de firmele A, B și C (cărora le corespund, în ordine, cifrele înscrise în coloana fiecărui an) :

Tabelul nr. 2

	Anul lansării (generația)		
	1972	1976	1979
Preț (u.r.)	30 ; 60 ; 40	30 ; 25 ; 20	7 ; 4 ; 5
Caracteristici tehnice active			
— pe funcții	8 ; 12 ; 4	20 ; 12 ; 8	25 ; 12 ; 12
— volum (u.r.)	9 ; 9 ; 6	6 ; 6 ; 3	3 ; 3 ; 1,5
Indice nivel tehnic			
— relativ, actual	0,05 ; 0,05 ; 0,04	0,2 ; 0,12 ; 0,16	0,5 ; 0,24 ; 0,49
— relativ în perspectivă	0,03 ; 0,05 ; 0,02	0,12 ; 0,07 ; 0,1	0,32 ; 0,15 ; 0,3

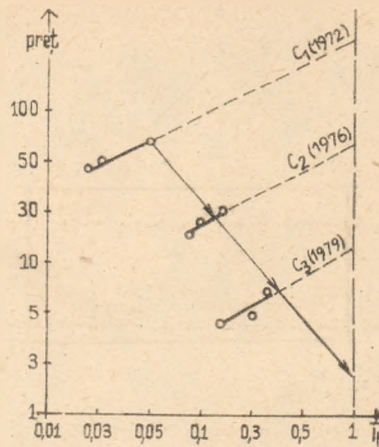

Fig. 4

Rezultă situația din fig. 4 din care se constată că pentru fiecare an în parte se poate stabili o curbă crescătoare preț-performanță (curbele C_1, C_2, C_3 , respectiv pentru generațiile de produse 1972, 1976, 1979). Se pot, de asemenea, constata două fenomene **: **lendința de scădere rapidă a raportului preț-performanță**, caracteristică produselor aflate în plină evoluție tehnologică (curba c) ; **eficiența progresului tehnic**. De exemplu, achiziționarea unui produs avînd un indice de nivel tehnic relativ 0,3, realizat cu tehnologia anului 1976, ar costa de circa 7 ori mai scump decît cel realizat cu tehnologia anului 1979 ; țînd seama că între prețul de vânzare și cost trebuie să existe o relație care să permită realizarea unui beneficiu (să admitem un maximum chiar de 200%) și că la un moment dat, în condiții de competiție, prețul este impus de tehnologia cea mai avansată, rezultă că realizarea unei producții actuale (nivel 1980) bazate pe tehnologia caracteristică unei generații anterioare (nivel 1976) este nerațională, întrucît ar fi nerentabilă prin competitivitatea scăzută.

Determinarea nivelului tehnic în spațiul preț-performanță-timp

PENTRU APRECIEREA tendințelor de viitor, se poate studia evoluția produsului ideal. Considerarea evoluției în timp a nivelului tehnic poate fi efectuată, de exemplu, prin :

— extrapolarea, pe baza valorilor istorice existente, a tendinței variației caracteristicilor în timp. Astfel, se poate evalua viața comercială activă probabilă a produsului în forma cunoscută (respectiv pentru care au fost alese caracteristicile active ; este de așteptat ca de la un anumit an produsul să se schimbe, respectiv ca alte caracteristici să devină active) ;

— extrapolarea tendinței valorii preț/indice de nivel tehnic, respectiv evaluarea prețului probabil cu regim tehnologic stabilizat ;

— deducerea evoluției probabile a produsului de vîrf în raport cu cel final. Aici este însă necesară o anumită prudență, întrucît este de așteptat ca într-un interval lung de analiză să apară noi caracteristici independente active.

Citeva concluzii și propuneri

PE BAZA celor expuse putem formula următoarele concluzii :

● stabilirea nivelului tehnic al produselor după criteriul tehnice se poate face relativ simplu în raport cu un produs ideal, utilizînd metode de calcul bazate pe regresii ;

● stabilirea nivelului tehnic al produselor după criteriul tehnico-economic se poate face, de asemenea, cu procedee simple, utilizînd noțiunea de indice de nivel tehnic ;

● analiza tehnico-economică a evoluției nivelului tehnic permite determinarea efectului economic al progresului tehnic ;

● pentru studiul nivelului tehnic al produselor, este strict necesară constituirea unei baze de date în care să se memoreze — pentru fiecare tip de produs — valori ale caracteristicilor, anul lansării pe piață și prețul de vânzare.

Aceste concluzii conduc la formularea propunerii de a se experimenta metodele propuse, la stabilirea prețurilor de vânzare interne, la analiza prețurilor în operațiile de comerț exterior, precum și la studiile tehnico-economice de asimilare de produse/tehnologii noi.

Nicolae COSTAKE
Direcția Centrală de Statistică — Centrul de calcul
Cezar SCARLAT
Institutul politehnic București

** E. Dodson : Technological change and cost analysis of high-technology systems. I.E.E.E. Trans. Eng. Manag., nr. 2, 1977, p. 38

PRIORITĂȚI

ÎN

DEZVOLTAREA

ȘI ÎN

STRUCTURAREA

EXPORTURILOR (1)

Relațiile economice externe — factor al progresului economic

ÎN ECONOMIA contemporană, caracterizată prin existența economiilor naționale suverane, prin lupta popoarelor pentru afirmarea dreptului fiecărei țări de a-și stabili strategiile proprii de dezvoltare, se constată, totodată, o continuă adâncire a interdependențelor pe plan mondial și regional.

România, țară socialistă în curs de dezvoltare, este profund interesată în participarea activă la circuitul mondial de valori; dinamismul comerțului său exterior rezultă din creșterea volumului acestuia, în perioada 1950—1980, de 42 de ori. Mai ales după Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român creșterea volumului comerțului exterior a devansat sensibil pe cea a venitului național și a producției industriale. În continuare, potrivit prevederilor, în actualul cincinal și în întreg deceniul al nouălea, volumul comerțului exterior va crește față de 1980 cu 50—57% în 1985 și se va dubla până în 1990. Așa cum arăta secretarul general al partidului, președintele țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în raportul la Congresul al XII-lea, o orientare de bază pentru acest cincinal „...o constituie participarea activă și eficientă a României la diviziunea internațională a muncii, accentuarea cooperării în domeniul producției, al științei și tehnologiei, asigurarea unei balanțe de plăți externe echilibrate și consolidarea rezervelor valutare ale țării”.¹⁾

În perioada care a trecut de la Congresul al XII-lea, concretizată prin schimbări complexe și contradictorii pe piața mondială, președintele țării noastre a subliniat în repetate rânduri că extinderea schimburilor economice internaționale și a cooperării în producție constituie, pentru țara noastră, factori determinanți pentru buna desfășurare a întregii activități economice. Dar în condițiile tot mai complexe ale evoluției economiei mondiale se impune creșterea capacității fiecărei țări de a atenua cât mai mult posibil influențele negative ale fenomenelor de criză care afectează viața internațională.

În ce privește țara noastră, considerăm că cel puțin următorii factori cer accelerarea exporturilor și creșterea eficienței acestora ca o condiție importantă, de durată, pentru progresul economic: a) locul însemnat pe care-l ocupă importurile de materii prime și, într-o anumită măsură, cele de utilaje cu un grad ridicat de tehnicitate și tehnologii moderne, pe care s-a sprijinit și încă se sprijină parțial dezvoltarea și industrializarea economiei naționale; b) limitele pieței interne, care fac ca această

pieță să nu poată absorbi decât o parte a producției, mai ales a celei de mare serie; c) datoria externă care s-a acumulat în decursul anilor și dezechilibrul balanței de plăți externe, trebuind să fie evitată perpetuarea dezechilibrelor balanțelor comerciale, mai ales în condițiile ratei înalte a dobânzii²⁾ practicate pe plan mondial.

Modalitățile de a acționa asupra acestor elemente sînt numeroase, fiind tocmai de aceea necesară selectarea și ierarhizarea lor într-o concepție unitară, care să asigure în continuare dinamismul economiei românești, creșterea eficienței economice, concomitent cu creșterea nivelului de trai al populației, țelul suprem al politicii partidului și statului socialist român. Între aceste modalități un loc central îl deține optimizarea structurii producției pentru export și a structurii exporturilor, ținînd seama de resursele și posibilitățile noastre, de cerințele pieței mondiale.

Problemele restructurării ofertei de export sînt strîns legate de abordarea mai largă a strategiilor creșterii economice în perspectiva ultimelor două decenii ale acestui secol. Pe această linie, o serie de studii publicate în ultima perioadă în Revista economică au deschis calea unei analize prin continuarea căreia se pot aduce contribuții notabile la fundamentarea deciziilor de politică economică.³⁾

Succesele industriei românești în anii construcției socialiste se reflectă într-o măsură din ce în ce mai mare în schimbarea structurii exporturilor, în creșterea gradului de industrializare a produselor. Astfel, ponderea produselor industriei constructoare de mașini, ale industriei chimice, ale industriei ușoare a crescut de la circa 25% în 1960 la 55% în prezent. În exportul țării noastre au devenit tradiționale numeroase produse industriale complexe. Ponderea utilajelor tehnologice, purtătoare ale progresului tehnic, a ajuns în ultimii ani la 20—25% în cadrul exportului de mașini, utilaje și mijloace de transport. De asemenea, este de menționat că fiecare al treilea muncitor din industrie este angrenat în producția pentru export, în prelucrarea mărfurilor din import și la acțiuni economice de cooperare internațională.

Reconsiderări pe termen scurt, dar mai ales pe termen lung, în consens cu noile tendințe ale pieței, ale tehnicii și tehnologiei

UNUL DINTRE domeniile în care țara noastră a înregistrat progrese deosebite în anii socialismului îl constituie producția și prelucrarea metalului, astăzi România situîndu-se la nivelul producției de oțel a unor țări dezvoltate. În cincinalul 1975—1980, producția de oțel a României a crescut cu 38%, iar cea de laminate finite cu 36,8%. Cu o producție de oțel pe locuitor de 580 kg, țara noastră s-a situat în anul 1979 pe locul al 8-lea în lume, înaintea unor țări dezvoltate ca S.U.A., U.R.S.S., Suedia. În ceea ce privește tonajul absolut al producției de oțel, în anul 1980 țara noastră s-a situat pe locul al 12-lea în lume, înaintea unor țări ca Anglia, Belgia, Spania etc.

Dacă producția de oțel are o mare însemnătate pentru dezvoltarea unei economii naționale și consolidarea independenței economice a unei țări, în ultimul deceniu au devenit tot mai evidente o serie de dificultăți cu care este confruntată această industrie pe plan mondial, de care nu se poate face abstracție mai ales cînd se ia în considerare perspectiva acesteia ca ramură de export. De asemenea, ținînd seama de faptul că industria siderurgică este mare consumatoare de resurse financiare, dar și de energie și de resurse minerale, pe care în mare parte le procurăm din import, apare evidentă necesitatea realizării unui echilibru cât mai judicios între producerea oțelului și prelucrarea acestuia în produse de complexitate ridicată, care să asigure o valorificare superioară a metalului.

Unele aspecte privind viitorul producției de oțel și cerințele valorificării superioare a acestuia s-au ridicat și în deceniul 1961—1970 și se sconta mult pe înlocuirea masivă a oțelului cu mase plastice și alte materiale înlocuitoare. Dar criza în producția de oțel a apărut nu atît ca urmare a penuriei minereurilor de fier — problemă care este, după părerea noastră, numai amînată, dar ea poate izbucni oricînd — cît mai ales datorită crizei energetice cu consecințele sale în lanț în numeroase domenii în care se utilizează metalul.

Intr-adevăr, industria siderurgică este mare consumatoare de energie, consumul de energie primară reprezentînd 25—30% din costurile de producție ale oțelului brut. Această ramură participă cu cea 7,7% la consumul mondial de energie primară, iar în anul 2000 această pondere se va menține probabil la cea 5%. În același timp, concurența s-a așcutit considerabil, ca urmare a dezvoltării rapide a producției japoneze precum și a extinderii producției la cea 50 de țări, multe din ele posedînd resurse importante de minereu. Începînd din anul 1975, siderurgia din țările capitaliste a traversat cea mai profundă zguduire

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, Ed. politică, 1979, p. 48

²⁾ Avem în vedere îndeosebi studiile: „Reflecții la sfîrșit și început de deceniu. Limite ale teoriei și constrîngerii ale practicii” — Maria Popescu, nr. 52/1980. „Conceptul general de structură economică” — Aurel Iancu, nr. 5—8/1980, „Structuri, criză și dezvoltare” — Valter Roman, nr. 8/1981, „Criterii pentru o posibilă optimizare a structurilor economice” — Nicoară Ionescu, nr. 10, 11/1981

din ultimii 40 de ani, producția scăzând cu 15%. În anii 1979—1980, consumul de oțel în cele trei mari centre ale siderurgiei capitaliste: S.U.A., Piața comună și Japonia s-a situat încă sub nivelul celui din anii 1973—1974. În anul 1980 capacitatea de producție de oțel nefolosită din țările capitaliste dezvoltate se ridică la peste 80 milioane de tone. În deceniul care a trecut, mai ales după 1973—1974, în țările capitaliste industriale în mod practic nu s-au înregistrat construcții sau dezvoltări de capacități de producție, ci au fost închise numeroase fabrici, iar șomajul a atins proporții considerabile, cu urmări dureroase pentru clasa muncitoare. Pe fondul acestei crize asistăm nu numai la limitarea producției interne, dar mai ales la proliferarea unor măsuri protecționiste, îndeosebi netarifare. Astfel, în Japonia, în lunile ianuarie-februarie a.c. producția s-a situat la cel mai jos nivel din ultimii trei ani. În S.U.A., începând din octombrie 1980 s-a reintrodus sistemul „prețurilor prag” (prețuri minime la import) precum și un mecanism de control, suplimentar, prohibitiv, în condițiile în care importul acoperă mai mult de 15,2% din consumul intern. În octombrie 1980 în C.E.E. s-au aplicat cote limitative obligatorii pentru producătorii Comunității, măsuri care se înăspresc în acest an; producția de oțel a acestor țări urmează să se reducă în semestrul al doilea al acestui an cu 18—25% față de ultimul trimestru al anului 1979.

În ultimii ani în țările membre ale C.E.E. au fost luate numeroase măsuri protecționiste: „autolimitarea” exportului unor producători din țări, folosirea licențelor individuale la importul anumitor produse, încheierea unor acorduri bilaterale cu principalele țări terțe furnizoare de laminate de oțel prin care importul a fost limitat cantitativ, fixându-se și marje maxime de penetrație, deschiderea cu mare ușurință a unor proceduri anti-dumping etc.

Măsurile protecționiste severe practicate de țările capitaliste dezvoltate au afectat puternic și exportul românesc de produse siderurgice, mai ales că cca. 3/4 din exporturile românești de produse siderurgice spre țările capitaliste sînt orientate către țările membre ale C.E.E. Aranjamentele comerciale încheiate în ultimii ani cu C.E.E. au putut atenua numai parțial efectele acestor măsuri protecționiste.

Eficiența exporturilor românești către această zonă, ca de altfel și spre alte piețe externe, este influențată, de asemenea, de structura acestor exporturi. Astfel, în 1978, lingourile și semifabricatele cu un grad redus de valorificare a materiei prime au deținut în exportul nostru către Piața Comună cca. 27% ceea ce a făcut ca prețurile medii realizate pe tona de produse să fie cu cca. 35% mai scăzute decît cele realizate în medie de exportul țărilor terțe către această zonă. În schimb importurile românești de produse siderurgice din această zonă cuprind în principal produse cu prețuri ridicate, astfel că indicele raportului de schimb ne este defavorabil. Astfel, deși balanța comercială fizică a schimburilor comerciale de produse siderurgice cu această zonă a înregistrat în 1977 un excedent de 151,2 mii tone, iar în 1978 — 21,8 mii tone, cea valorică a cunoscut un deficit de 49,44 mii dolari și respectiv — 94,45 mii dolari.

În strategia dezvoltării acestei ramuri ca furnizoare a producției pentru export apar deci o serie de cerințe, ținînd seama și de tendințele ce se întrevăd pe piețele externe. Astfel, pe plan mondial, producția și consumul de oțel vor înregistra în acest deceniu creșteri moderate. Corespunzător unor prognoze, producția mondială de oțel va crește de la 746,1 mil. tone în 1979 la 913,8 mil. tone în 1985 și 1054,8 mil. tone în 1990³⁾. După alte surse, consumul va crește și el de la 754,9 mil. tone în 1980 la 933,2 mil. tone în 1985 și 1120,8 mil. tone în 1990⁴⁾. Practic, în ultimii ani, în unele țări industriale, se constată o tendință nouă. Astfel, dacă în perioada 1965—1973 în țările membre ale Pieței Comune cererea de oțel s-a majorat concomitent cu creșterea produsului intern brut (P.N.B.), începînd cu anul 1974 creșterea P.N.B. de circa 1% pe an a fost însoțită de o reducere anuală a cererii de oțel cu 3%. Corespunzător unor previziuni, în acest deceniu, în țările dezvoltate, raportul dintre consumul de oțel și creșterea economică se va menține subunitar, gravitînd în jurul a 0,6. Această tendință s-ar datoră, corespunzător opiniei unor specialiști din Occident, atît încetinirii activității în unele domenii mari consumatoare de oțel, cît și unor îmbunătățiri tehnologice în laminarea și prelucrarea acestuia.

În aceste condiții, se poate aprecia că apare necesitatea ca siderurgia românească să pună accentul nu atît pe extinderea producției ci mai ales pe reducerea consumului de energie și materii prime, introducerea în continuare a progresului tehnic,

³⁾ Sursa: „Entwicklungstendenzen der Welt — Rohstahlerzeugung und der Versorgung mit Eisenerz bis zum Jahre 1990“, Div Wochenbericht 12 iunie 1980, p. 257

⁴⁾ Sursa: „World Steel Industry Outlook through 1985“, Nippon Steel News Japonia, iulie 1980, p. 1—2; „World demand to rise 50 p.c.b.y. 1990“

restructurarea treptată a producției prin creșterea ponderii produselor cu un grad superior de valorificare a metalului, pe extinderea și diversificarea geografică a deuselelor externe și, evident, pe modernizarea formelor și tehnicilor de comercializare care să nu rămînă nici un moment în urma cerințelor contemporane.

Făcînd aceste aprecieri avem în vedere stadiul deja atins în ceea ce privește nivelul calitativ al producției de oțel, care sub acest aspect, situează țara noastră la nivelul țărilor dezvoltate, rezervele moderate atît cantitativ cît și calitativ de minereuri de fier și cărbune coesificabil, ceea ce face siderurgia noastră dependentă de importuri, faptul că în ceea ce privește siderurgia avem deja tradiții și experiențe care fac posibil saltul calitativ care să ducă la creșterea competitivității produselor noastre pe oricare dintre piețele externe.

Deoarece industria siderurgică este mare consumatoare de energie și combustibil, reducerea consumului acestora a devenit deja un factor esențial de creștere sau cel puțin de menținere a competitivității pe plan internațional. De pildă, peste jumătate din volumul investițiilor din siderurgia japoneză în anul fiscal 1980/1981 sînt destinate unor proiecte legate de economisirea de energie, cu toate că în anii trecuți producătorii japonezi obținuseră deja succese importante în reducerea acestor consumuri.

Mutații se vor produce în anii următori și în ceea ce privește tehnologia de producere a oțelului și capacitățile de producție. Astfel, corespunzător unor studii investiția specifică pe tona de oțel în condițiile unui combinat siderurgic integrat cu o capacitate de 6 mil. tone/an în care se utilizează calea — furnal — convertizoare cu oxigen — era apreciată pe plan mondial la 1127 dolari/tonă în 1980, urmînd să atingă, în parte datorită inflației, 2091 dolari/tonă în 1985. În aceste condiții apare mai avantajoasă construirea de miniuzine în care investițiile specifice sînt mai mici, iar termenii de realizare a obiectivelor sînt mult mai reduse. În prezent pentru realizarea unei miniuzine de 0,5 mil. tone, care constă din instalația de reducere directă — cuptor electric și laminator, investiția specifică este de 484 dolari/tonă și va atinge, ținînd seama de rata medie a inflației prognozate, la 604 dolari/tona în 1982. În viitorul nu prea îndepărtat în majoritatea țărilor dezvoltate un accent deosebit se va pune pe creșterea ponderii turnării continue și legat de aceasta pe creșterea „coeficientului de scoatere”, prin care se poate obține o producție suplimentară de laminate.

Pe de altă parte, trebuie subliniat că modernizarea radicală a tehnologiilor de producere a oțelului ridică deocamdată o serie de probleme, printre care cea a costurilor ridicate. Pe această linie, la o reuniune internațională organizată în 1980 la Amsterdam sub egida firmei britanice „Metals Society”, William Roesch, președintele firmei „U. S. Steel Corporation”, arăta că este foarte dificil de construit o uzină modernă care ar duce, de pildă, la o creștere a productivității muncii cu 40% și la economii de energie de 35% comparativ cu o uzină în funcțiune, deoarece costul unei asemenea investiții ar fi atît de ridicat, încît prețul de comercializare al oțelului nu ar acoperi cheltuielile. La rîndul său, reprezentantul firmei britanice „E. S. Atkins” arăta că valoarea investiției pentru construirea unei uzine siderurgice într-o țară în curs de dezvoltare, inclusiv infrastructura necesară, s-ar putea ridica la 3500 de dolari/tonă de capacitate. Chiar dacă calculul respectiv ar avea, printre altele, menirea de a invita țările în curs de dezvoltare la prudență în crearea și extinderea siderurgiei pentru a nu înăspri și mai mult concurența pe piața mondială, problema costurilor ridicate ale investițiilor în acest domeniu trebuie reținută.

Mutații structurale importante se produc pe plan mondial și este necesar ca ele să fie introduse cu multă operativitate și în siderurgia noastră prin creșterea ponderii produselor cu grad superior de prelucrare. Interesant este că se înmulțesc căutările pentru produse noi. Un exemplu: pentru industria de automobile a fost realizat un nou sortiment de tablă zincată electrolițic cu rezistență superioară față de tabla zincată prin imersiune. În viitorul apropiat se preconizează introducerea în fabricație a tablei acoperite cu un aliaj de Zn-Ni, cu o rezistență la coroziiune de cca 5 ori mai mare decît a tablei zincate. Acest nou produs urmează să aibă o gamă largă de utilizări în industria automobilelor, în industria electrotehnică, în industria mobilă etc.

Aceste cîteva aspecte sînt, credem, tot atitea argumente în favoarea adoptării unei strategii foarte prudente care să asimileze noile tendințe ale pieței, ale tehnicii și tehnologiei. Cele de mai sus s-au referit în special la siderurgie, dar ele sînt valabile și pentru multe alte produse de export.

prof. dr. Alexandru PUIU

REVOLUȚIA INDUSTRIALĂ ȘI REVOLUȚIA AGRARĂ

LA CONGRESUL al II-lea al țărânilor muncitoare, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a vorbit despre necesitatea înlăturării unei noi revoluții agrare în țara noastră și care „**privește producția, productivitatea muncii, nivelul tehnic, eficiența economică, activitatea socială generală din satele noastre**”). Este cât se poate de evident că înlăturarea acestei noi revoluții se impune cu atât mai mult cu cât — după cum a arătat cu aceeași ocazie secretarul general al partidului — „**teza industrializării prioritare în detrimentul dezvoltării și modernizării agriculturii a dus, de fapt, la neglijaarea importanței creșterii producției agricole**” 1).

Problema abordată are o importanță cu totul deosebită pentru întreaga noastră dezvoltare. Doresc în cele ce urmează să mă refer la unele aspecte mai mult teoretice și istorice ale acestei probleme, fără de care consider că aprofundarea ei ar fi serios îngreunată. Am în vedere, în special, **corelația dintre revoluția industrială și revoluția agrară** sau mai precis **dintre noua revoluție industrială și noua etapă a noii revoluții agrare**.

Pentru o mai bună și mai completă înțelegere a noii sarcini puse în fața noastră, este necesară o retrospectivă, chiar și numai foarte sumară. Este, deci, necesară abordarea problematicii primei revoluții agrare, atât pe plan internațional general, cât și pe plan național, particular.

Cele expuse în continuare nu constituie decît o încercare, poate nereușită, de a elucida unele aspecte ale procesului revoluționar în agricultură și ale corelațiilor dintre procesul revoluției în industrie și cel al revoluției în agricultură. Necunoscînd în mod suficient această vastă problematică, solicit anticipat indulgența specialiștilor. Nu doresc, în fond, decît să contribuie la stimularea (dacă mai e nevoie) a interesului pentru această problemă de impor-

tanță realmente vitală. În acest context sînt de luat în considerare următoarele probleme: cînd a avut loc prima revoluție industrială în România; cînd a avut loc prima revoluție agrară; cînd a avut loc și ce caracteristici prezintă a doua revoluție industrială în România; care sînt obiectivele, trăsăturile și esența celei de a doua revoluții agrare și care sînt corelațiile dintre aceste două procese revoluționare în condițiile contemporane. Subliniez că în acest prim articol, în această primă și intrucitivă aproximativă abordare, mă voi ocupa, cu precădere, de unele aspecte istorice ale acestei vaste problematici.

Referindu-ne la secolul trecut, deci la perioada primei revoluții industriale și a primei revoluții agrare (pe plan internațional), e cazul de a releva că pătrunderea mașinii în agricultură a fost elementul istoric decisiv în evoluția caracterului muncii în agricultură, în progresul multilateral al satului. Referindu-se în „**Capitalul**” la această problemă, Marx vorbește de „**revoluția provocată de marea industrie în agricultură și în relațiile sociale ale agenților producției agricole**” 2). El sublinia faptul că „**în sfera agriculturii, marea industrie are efectul cel mai revoluționar**” 3) (subl. ns. — V.R.). Această a reprezentat o „**uriasă revoluție**” — cum o denumește Karl Kautsky 4) și, citîndu-l pe Kautsky, Lenin. Marile schimbări din agricultură, în a doua jumătate a secolului trecut, au fost rezultatul pătrunderii și victoriei capitalismului în agricultură, ceea ce a și creat pentru prima oară posibilitatea apariției **mării producții** în agricultură (superioară, în special din punct de vedere tehnic, **mici producții**, — trăsătură caracteristică epocii feudale).

În epoca primei revoluții industriale folosirea mașinilor în agricultură a avut un caracter redus, iar resursele energetice se limitau mai mult la animalele de muncă. Deși, odată cu industrializarea capitalistă, are loc și pătrunderea mai accentuată a mașinilor și a unor surse energetice calitativ diferite față de epoca feudală și începe procesul de „**industrializare a agriculturii**” (ce a primit această denumire încă în a doua jumătate a secolului trecut). totuși acest proces în adevăratul sens al cuvîntului (de transformare radicală a agriculturii pe linia unei industrializări generale și eficiente a muncii agrare) are loc abia și în special după al doilea război mondial.

O altă caracteristică a evoluției pătrunderii mașinii (a științei și tehnicii) în agricultură constă în aceea că în perioada revoluției industriale (prima) și a industrializării capitaliste ia naștere un nou tip de muncă — **munca pur agricolă**. După cum se știe, tocmai datorită acestei diviziuni între munca industrială și agricolă, munca industrială devine dominantă pentru o perioadă istorică îndelungată, ceea ce a determinat separarea definitivă a orașului de sat, respectiv și cunoscuta subordonare a satului față de oraș. Revoluția științifico-tehnică schimbă radical acest raport dintre oraș și sat, dintre industrie și agricultură; abia odată cu înlăturarea revoluției științifico-tehnice se poate pune problema lichidării poziției dominante a orașului față de sat.

Revoluția științifico-tehnică duce la transformarea bazei tehnico-materiale a producției, exercită o influență puternică asupra tuturor sferelor vieții sociale. Ea schimbă în mod radical nu numai producția industrială; sub influența ei au loc schimbări profunde și în condițiile producției agricole, marile descoperiri și realizări științifice și tehnice fiind folosite nemijlocit în producția agricolă. Toate acestea echivalează cu o adevărată revoluție în agricultură. Această revoluție determină în același timp mari schimbări structurale cu caracter economic și social în viața satelor. Avînd ca urmare schimbări esențiale în corelația dintre știință și producție, revoluția științifico-tehnică face ca această corelație să se modifice și în domeniul agriculturii. Mecanizarea, electrificarea, chimizarea, ameliorarea terenurilor agricole, folosirea biochimiei și fizicii precum și planificarea, organizarea și conducerea științifică a agriculturii au determinat ridicarea producției agricole pe o nouă treaptă, calitativ superioară față de un trecut nu atât de îndepărtat. Această constatare este valabilă pentru țările înaintate, atât socialiste cît și capitaliste, cu toate deosebirile existente, datorate caracterului diferit al relațiilor de producție.

Impactul exercitat de revoluția științifico-tehnică, respectiv de marea industrie contemporană (emanație a revoluției științifico-tehnice) asupra agriculturii este atât de important și multilateral încît deschide o perspectivă reală pentru lichidarea rămînelor în urmă a muncii agricole față de munca industrială. Analiza realităților contemporane din viața economică a unor țări capitaliste indică existența unor tendințe noi, pe linia întoarcerii cu fața la agricultură a unor întreprinderi industriale (industria ușoară).

Se confirmă, în acest fel, una din preziziunile lui Marx cu privire la dezvoltarea în ritmuri relativ mai înalte a productivității agriculturii față de productivitatea industriei. În opera sa fundamentală, Marx precizează: „**Dar, pe o anumită treaptă de dezvoltare a industriei, această disproporție trebuie să înceapă să scadă, adică productivitatea agriculturii trebuie să crească relativ mai repede decît productivitatea industriei**” 5). Dispariția treptată a acestei disproporții, apariția fenomenului la care se referă Marx, sînt determinate, evident, de ceea ce el, în capitolul intitulat „**Mașinile și marea industrie**”, denumește

Valter ROMAN

(Continuare în pag. 24)

1), 2) Nicolae Ceaușescu: Cuvîntare la Congresul al II-lea al consilierilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărâni, al consilierilor oamenilor muncii din industria alimentară, silvicultură și gospodărirea apelor, 19 febr. 1981. Ed. politică, 1981, p. 19 și 8—9

3) Marx-Engels, Opere, vol. 23. Ed. politică 1966, p. 510

4) Ibidem

5) Karl Kautsky, Die Agrarfrage. Eine Übersicht über die Tendenzen der modernen Landwirtschaft und die Agrarpolitik, Stuttgart, Dietz, 1899, p. 26

6) K. Marx, Teorii asupra plusvalorii (volumul al IV-lea al Capitalului, partea a doua), Ed. politică, 1960 p. 86.

Rolul și locul întreprinderii

PRIVIND locul și rolul întreprinderii în socialism, ca o problemă cheie a perfecționării mecanismului economic, economiștii chinezi au luat dezbateri tezelor avansate în anii '50 de Sun Yefang, pe atunci director al Institutului de cercetări economice al Academiei de Științe⁸⁾. Pornind de la ideea că alocarea de fonduri întreprinderilor fără compensarea lor duce la risipă și pierderi, și în opiniile autorului citat, orice perfecționare a mecanismului economic trebuie să pornească de la dreptul întreprinderii la o independență relativă. Problemele care se pun sînt: Cit de multă putere poate concentra o întreprindere în conducerea propriilor activități? Care sînt responsabilitățile și relațiile cu statul?

Funcția de bază a întreprinderii este de a satisface unele nevoi sociale, dar în condițiile îmbunătățirii continue a performanțelor economice. Aceasta presupune, în concepția unor economiști chinezi, nu numai recunoașterea semnificațiilor conceptelor și mijloacelor valorice, ci și a capacității întreprinderii de a returna fondurile primite de la stat, nivelul beneficiului constituind indiciul cel mai sintetic al performanțelor economice ale unei întreprinderi⁹⁾. Ei consideră că o economie condusă în mod excesiv centralizat, în care întreprinderile nu se bucură de nici un fel de autonomie are drept consecințe o frinare a entuziasmului și inițiativei întreprinderilor și muncitorilor, o rămînere în urmă a creșterii productivității

Preocupări actuale ale economiștilor chinezi (III)

ții muncii și a efectelor economice, o rigidizare a relațiilor economice între diferitele domenii ale procesului de reproducție și întreprinderi.

Raportarea la piața internațională

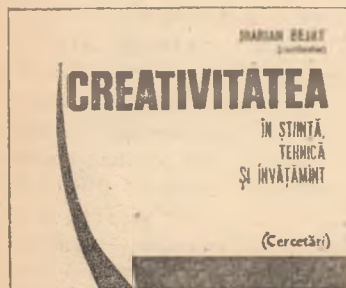
UNA DINTRE deciziile strategice considerate a avea o semnificație majoră teoretică și practică pentru națiunea chineză, este considerată extinderea relațiilor economice externe, a comerțului exterior. În acest domeniu problemele dezbătute de economiștii chinezi pot fi sintetizate în trei categorii principale: (1) abordarea diviziunii internaționale a muncii ca o rezultată a creșterii forțelor productive; (2) diviziunea internațională a muncii ca un mijloc important de economisire a muncii sociale; (3) extinderea relațiilor economice externe ale Chinei ca o pirghie puternică a accelerării modernizării sale.

Premisa de la care se pleacă în abordarea participării la diviziunea internațională a muncii este că uriașele cantități de mărfuri relativ mai ieftine produse de industriile moderne au constituit artileria grea care a dărâmat „marele zid” al vechii izolări naționale. Industria modernă, construcțiile navale, transporturile pe cale ferată, telecomunicațiile etc. au creat con-

comitent condițiile, necesitatea și baza materială, tehnică și economică a formării și extinderii diviziunii internaționale a muncii și a schimbului de produse. Revoluția științifică și tehnologică ce a urmat celui de al doilea război mondial, apariția unui șir întreg de noi industrii cum sînt cele de sinteză a polimerilor, energia atomică, electronica și aeronautica etc. au generat noi și profunde influențe în domeniul diviziunii internaționale a muncii, în evoluțiile și natura dezvoltării. Procesele de specializare — pe produse, pe părți componente și tehnologică — și de cooperare internațională au creat noi impulsuri și au adus noi modificări în domeniul diviziunii internaționale a muncii și a schimburilor internaționale, în ceea ce privește țările dezvoltate existente, o creștere continuă a contribuției exporturilor la produsul național (în anii 1950—1978 de la 3,6 la 6,9% în S.U.A., de la 7,6 la 11,7% în Japonia, de la 8,5 la 22,3% în R.F.G., de la 17,5% la 23,7% în Anglia, de la 10,5 la 16,8% în Franța și de la 9,8 la 21,5% în Italia). Deseori în lucrările economiștilor chinezi sînt citate ca exemplu modalitățile în care România și-a extins relațiile sale economice externe în cadrul procesului de creștere economică susținută și de durată¹⁰⁾.

Cînd argumentează necesitatea creșterii participării țării la diviziunea internațională a muncii economiștii chinezi pornesc de la ideea că pe această cale se pot economisi munca socială și valorifica mai bine propriile forțe productive. Ei consideră că, cu atît mai mult în cazul unei economii socialiste, unde procesul de socializare a producției este mai puternic decît în capitalism, avantajele obținute de producția de serie mare soliditate o extindere a relațiilor economice externe. Totodată, pe lîngă necesitatea economisirii muncii sociale, sînt aduse ca argumente suplimentare în sprijinul nece-

FIȘE

● Deși nu reprezintă o categorie propriu-zis economică, creativitatea este implicată fundamental în procesul dezvoltării economico-sociale. Perfecționarea mijloacelor de producție, optimizarea structurilor organizatorice, participarea eficientă a masei de oameni ai muncii la toate nivelurile de conducere a societății încorporează organic inteligență creatoare, capacitatea de a ge-

nera noul. Iată de ce o lucrare cum este cea recent publicată la Editura didactică și pedagogică, „Creativitatea în știință, tehnică și învățămînt” (coordonator Marian Bejat) prezintă interes din perspectiva economistului. Un interes teoretic, întrucît contribuie la lărgirea cadrului analizelor economice, dar și unul practic. Descifrarea mecanismelor creativității în domenii precum cercetarea științifică sau învățămîntul oferă cunoștințe ce se cer integrate în strategia promovării noului în economie, în ridicarea continuă a performanțelor activității economice.

Corelația calitate-cantitate

● În articolul „Meranie-efektu zvyšovania kvality spotrebných tovarov” (Măsurarea costurilor creșterii calității bunurilor de consum) publicat în numărul 1/1981 al revistei cehoslovace „EKONOMICKÝ CASOPIS” Vladislav Garaj își propune să investigheze care sînt raporturile între creșterea calității bunurilor de consum

și cantumul de resurse cheltuite. Autorul pornește de la ipoteza că ridicarea calității bunurilor de consum — acțiune cu efecte pozitive asupra sporirii valorii de întrebuințare a produselor, asupra satisfacerii nevoilor populației — se află într-o relație invers proporțională cu cantitatea de bunuri consumate. Această relație de substituție între calitate și cantitate în ce privește bunurile de consum, susține V.G. se manifestă atît la nivelul consumatorului final, cît și în amonte, la industriile furnizoare de materii prime. Pornind de la aceste ipoteze, testate practic pe o serie de bunuri de consum, autorul afirmă necesitatea integrării unor astfel de calcule în planificarea producției de bunuri de consum, opțiune care ar trebui susținută prin perfectarea unor metode de analiză economică adecvate.

Călătorii de afaceri

● Element caracteristic economiei moderne, călătoriile de

afaceri sînt supuse, în prezent, unor tendințe contradictorii. Pe de o parte, afirmă Jean-François Jacquier în articolul „Les milliards du voyage d'affaires” publicat în numărul din 14 februarie a.c. al revistei „L'EXPRESS”, se manifestă tendința de creștere a numărului deplasărilor și persoanelor angajate în acest gen de călătorii, tendință ilustrată sintetic prin sporirea cuantumului global al cheltuielilor: de la 31,5 mld. de franci în 1978 la 40 de mld. în 1980 ceea ce reprezintă circa 1,5% din produsul intern brut al Franței. Principalele cauze ale acestei evoluții, arată J.F.J., constau în amplificarea relațiilor economice internaționale, în dezvoltarea considerabilă a serviciilor după vânzare ca un factor de asigurare a succesului de piață; în orientarea mai pronunțată a întreprinderilor mici și mijlocii spre export. Cea de a doua tendință, opusă, este determinată de preocuparea tuturor firmelor de

sității extinderii comerțului exterior urmărirea îmbunătățirii compoziției tehnice a capitalului, accelerarea promovării progresului tehnic, completarea cu unele resurse necesare dezvoltării și îmbunătățirea proporțiilor între unele ramuri ale economiei naționale.

Necesitatea extinderii relațiilor economice externe ale Chinei este considerată de economiști în dezbaterile actuale ca o condiție indispensabilă pentru accelerarea procesului de modernizare a țării. Pornind de la această premisă, discuțiile sînt concentrate în jurul modalităților în care pot fi raționalizate și optimizate nomenclatoarele de import și export pe baza comparării valorilor interne și internaționale ale mărfurilor importate și exportate, dar nu întotdeauna limitate numai la obținerea unei economicități imediate, în dauna unor obiective de calcul pe termen lung.

De asemenea, discuțiile sînt polarizate de modalitățile de diversificare a tipurilor de cooperare internațională. Pornind de la faptul că țara dispune de uriașe resurse de forță de muncă, existînd însă o nevoie acută de fonduri, de echipamente și de tehnică de producție, se consideră necesar să se ajungă treptat la forme de cooperare tot mai evolute, bazate pe specializarea intraindustrială și societăți mixte și la sporirea ponderii produselor tehnico-intensive în nomenclatorul de export.

În sfîrșit, economiștii chinezi sînt preocupați de modalitățile în care pot fi evitate sau limitate efectele negative ale crizelor economice capitaliste, ale fluctuațiilor frecvente și drastice ale cererii și ofertei asupra întreprinderilor chineze, în condițiile în care acestea sînt legate tot mai mult și de piața internațională și are loc o creștere treptată a atribuțiilor lor în activitatea de încheiere a contrac-

telor cu firmele străine. Soluțiile sînt căutate îndeosebi în domeniul îmbunătățirii conducerii întreprinderilor, al stimulării inovației și creației tehnice, al creșterii productivității și competitivității produselor lor. În paralel se desfășoară o activitate susținută pe planul perfecționării legislației economice, inclusiv privind societățile mixte, investițiile străine de capital, privind drepturile de proprietate, proiectele de contract, prețurile, taxele, licențele de import și export etc. pentru a putea mai bine coordona și stimula activitatea de comerț exterior a întreprinderilor.

Noi direcții de perfecționare

INCEPÎND din anul 1978 economia R. P. Chineze se află deci într-un proces de profunde reajustări – nu numai structurilor economiei, ci și conducerii și organizării, a mecanismului economic. Principalele direcții ale acestor reajustări ar putea fi sintetizate în următoarele direcții: (a) eliminarea concentrării excesive a conducerii economice și lărgirea autonomiei întreprinderilor, care urmează să primească un grad relativ ridicat de independență; (b) transformarea conducerii economice bazate pe metode administrative într-o conducere bazată pe mijloace și pîrghii economice; (c) reorganizarea economiei prin elaborarea unei noi legislații economice, care să reglementeze relațiile dintre întreprinderi pe baza utilizării pîrghiilor economice (prin sistemul de prețuri, sistemul financiar, de credite etc.); d) transformarea economiei planificate unitar într-o economie dirijată prin plan și piață, adică conducerea economiei prin plan, utilizînd totodată rolul regulator al pieței. Astfel, după ce în anul 1978 au fost reorganizate unele întreprinderi, cele cu același profil fiind

reunite în cadrul unor companii, în anul 1979 s-au extins drepturile lor de autonomie în sfera producției, aprovizionării și desfacerii, al întocmirii planurilor și al utilizării unor fonduri proprii. În anul 1980 au început experimentarea autogestunii, creșterea rolului pieței în reglarea economiei în sfera producției, aprovizionării și acordarea unor noi competențe în domeniul importului și al exportului.

Această sumară trecere în revistă a unor din preocupările actuale existente în planul cercetării economice teoretice, prin care se caută răspunsuri adecvate, inclusiv unor probleme fundamentale, pune odată în plus în lumină, așa cum menționam, legăturile dialectice, intime, care există între diferitele aspecte ale teoriei economice, ca și între acestea și soluțiile pentru care se optează în practică. Se observă și din aceste preocupări, relatate succint, că economiștii chinezi consideră că economia, ca orice organism complex, are nevoie de o abordare și o înțelegere de ansamblu, globală și coerentă, consecventă pînă la detaliu cu principiile care îi stau la bază. Dezbaterile și eforturile teoretice ale economiștilor chinezi sînt menite să contribuie la înfăptuirea unui mecanism sincronizat, care să funcționeze în concordanță cu principiile care îi stau la bază.

dr. Ioniță OLTEANU

⁸⁾ Sun Yefang, "Theoretical Questions of the Socialist Economy (Probleme teoretice ale economiei socialiste)".

⁹⁾ vezi Ma Jiaju, "A Pioneer Work on Economic Reform. Notes on Sun Yefang's Theoretical Questions of the Socialist Economy, in revista Social Sciences in China, nr. 1, 1980, p. 221.

¹⁰⁾ vezi și Yuari Weng, Dai Lunzhang și Wang Linsheng, "International Division of Labor and China's Economic Relations with Foreign Countries, in Social Sciences in China, nr. 1, 1980, p. 34

a reduce cit mai substanțial cheltuielile necesitate de călătoriile de afaceri. Eforturile pentru a rezolva contradicția amintită, arată autorul, au condus la elaborarea unor adevărate strategii în domenii care vizează, în primul rînd, alegerea celor mai economice itinerarii de deplasare, reducerea la minimum necesar a duratei călătoriilor, precum și utilizarea pe scară tot mai largă a mijloacelor moderne de comunicare, ceea ce conduce la reducerea simțitoare a acestui gen de deplasări.

Marketing industrial

● Modificarea, începînd cu anii '70, a unor parametri de bază ai economiei mondiale: reducerea ratei de creștere în țările industrializate, intensificarea concurenței, accelerarea ritmului de înnoire a produselor și tehnologiilor etc. – a modificat structural conținutul activității de marketing industrial. După cum sus-

țin Thierry Bilembois și Jean-Paule Simille în articolul „Le nouveau marketing industriel pour mettre en oeuvre la stratégie”, publicat în ultimul număr din 1980 al revistei DIRECTION ET GESTION des entreprises, de la statutul său tradițional de prospectare a pieței și susținere a vânzătorilor, marketingul industrial este considerat, în prezent, drept un instrument eficace în vederea fundamentării unor strategii de dezvoltare de lungă durată. Intemeindu-se pe studii detaliate al clientelei dintr-un anumit domeniu al industriei, elaborînd scenarii asupra conjuncturii economice, evaluînd forțele concurente, studiile de marketing industrial elaborate în noua viziune urmăresc să ofere oamenilor de afaceri răspunsuri asupra citorva probleme fundamentale: care sînt segmentele

de piață ce pot fi cucerite; care sînt cele mai rentabile zone de investiții; în ce direcții vor evolua industriile ce utilizează un anumit gen de produse, care este impactul diferitelor schimbări tehnologice asupra întregului lanț productiv etc. În această perspectivă, alirmă autorii, marketingul industrial se integrează tot mai puternic în sistemul de conducere a activității unităților economice.

Simpozion omagial

● În cadrul manifestărilor ocazionate de aniversarea a 60 de ani de la fîurirea Partidului Comunist Român, în ziua de 24 martie a.c. a avut loc la Academia de Științe Economice, din inițiativa Facultății de Comerț și a C.A.S.C., un simpozion studențesc cu tema „Noua ordine eco-

FIȘE

nomică mondială – imperativ al lumii contemporane”.

Printre problemele care s-au bucurat de un interes deosebit s-au numărat: Concepția României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, privind noua ordine economică mondială și căile de eliminare a subdezvoltării și de evitare a agravării decalajelor economice; România – factor activ în promovarea cooperării economice internaționale; căi de intensificare și extindere a cooperării economice a țării noastre în vederea creșterii aportului valutar; modalități de rezolvare a crizei energetice mondiale în condițiile instaurării unei noi ordini economice internaționale etc.

REVOLUȚIA INDUSTRIALĂ ȘI REVOLUȚIA AGRARĂ

(Urmare din pagina 21)

„aplicarea tehnologică conștientă a științei”) în agricultură.

Ideea lui Marx cu privire la creșterea „relativ mai rapidă” a „productivității agriculturii, pe o anumită treaptă a dezvoltării economice, merită întreaga noastră atenție.

ANALIZA procesului istoric, cit și constatările realităților de astăzi demonstrează că, dacă în epoca primei revoluții industriale a avut loc o separare, o ruptură între industrie și agricultură, în epoca celei de-a doua revoluții industriale se creează condițiile obiective necesare pentru realizarea unei noi sinteze (pe o treaptă superioară a spiralei) a industriei și agriculturii.

Într-o intervenție făcută cu ani în urmă, referindu-mă la această problemă, spuneam: „Înfăptuirea revoluției științifico-tehnice determină nu numai trecerea treptată (*hinciwachsen* — expresie folosită de Marx desemnând procesul de trecere treptată de la revoluția tehnică la revoluția industrială) a acestei revoluții în revoluție industrială (a doua), ci și trecerea, prin schimbări treptate, într-o revoluție în agricultură (revoluția agrară), înfăptuirea unei adevărate revoluții agrare. **Dacă prima revoluție industrială a fost (într-un fel) condiționată de prima revoluție agrară, a doua revoluție agrară este fiica (urmarea, consecința) celei de-a doua revoluții industriale.**

Dacă este adevărat că fără o industrie puternică, dezvoltată, agricultura nu se poate moderniza, nu poate ajunge la cote înalte ale recoltei, la fel de adevărat este și faptul că fără o agricultură prosperă (pe bază de mecanizare, chimizare, irigare etc.) nici industria modernă, nici economia, în noile condiții istorice, nu pot funcționa normal și eficient. La această, să-i zicem, axiomă, trebuie adăugat neapărat considerentul că materiile prime din agricultură (spre deosebire de cele din subsol) sînt practic inepuizabile și se reproduc (în condiții corespunzătoare) an de an, ceea ce nu este cazul materiilor prime minerale și resurselor energetice și indică eficiența acestei ramuri a economiei, importanța ei pentru întreaga economie, marele potențial de care dispune și care face posibilă — în condiții corespunzătoare — realizarea noii revoluții agrare**.

Revoluția agrară, la fel ca și revoluția industrială, are două aspecte, două laturi sau două componente: cea **tehnică** (tehnică-științifică) și cea **socială** (social-economică). Ea presupune mutații serioase atât în forțele materiale de producție (întreaga gamă vastă de mașini agricole) cât și în sistemul relațiilor de producție, sociale. Nu trebuie uitat totuși faptul că acest proces revoluționar este deosebit de complex, cele două laturi componente ale revoluției (tehni-

că și socială) nesuprapunindu-se întocmai și întotdeauna, între apariția lor existînd, nu de puține ori, anumite decalaje, una sau cealaltă dintre aceste componente afirmîndu-se mai cu viçoare în decursul întregului proces. Dacă, la noi, am putea considera că cooperativizarea agriculturii a însemnat o revoluționare, dar mai mult în sensul creării unor noi relații social-economice la sate, după părerea noastră noua revoluție agrară (revoluția în agricultură) ar însemna un stadiu superior, un salt în componența sa tehnico-științifică (care odată cu introducerea cuceririlor științei agricole, a geneticii va cunoaște o intensitate și mai mare), deși și anumite aspecte ale componentei sociale și organizatorice se schimbă (avînd în vedere, de exemplu, crearea organismelor agro-industriale).

ASPECTELE teoretice ale revoluției industriale din țara noastră au fost tratate și — consider — și rezolvate, într-un anumit fel, în perioada puterii populare. Firește, ar fi eronat a considera că s-au elucidat pe deplin toate problemele privind concepționale și problematica revoluției industriale. Important este însă că această efervescență intelectuală a dat anumite rezultate, a reușit să contribuie la elucidarea unor etape și probleme de maximă importanță din istoria economică și socială a țării noastre și poate, dincolo de acest, să fi contribuit la elaborarea (sau precizarea) unor aspecte ale strategiei și tacticii construcției socialiste.

În lumina unei analize critice și — de ce să nu spunem — autocritice, consider că e cazul de a arăta că mai există o serie de probleme, de corelații care, fie că n-au fost puse suficient în evidență, fie că nici n-au fost abordate (în orice caz, nu într-un mod corespunzător realităților istorice concrete).

În acest context e cazul să fie amintită problema cauzelor care au făcut ca revoluția industrială să apară (la noi) într-o anumită perioadă istorică (și nu mai înainte sau mai târziu). Sînt probleme de relații cauzale, a căror elucidare are însă o importanță nu numai istorică, ci și una concretă, actuală, deoarece traiectoria evoluției social-economice din trecut își pune amprenta (vrînd-nevrînd) asupra evoluției noastre contemporane și de perspectivă.

În acest cadru, problema care mi se pare că a fost cel mai puțin supusă unei analize atente, multilaterale de către oamenii noștri de știință este problema **corelației** dintre cele două sectoare de bază ale economiei (atît în epoca respectivă cît și mai târziu), dintre agricultură și industrie, respectiv problema **corelației** dintre ceea ce îndeobște se denumește de mai de mult în literatură **revoluția „agrară” și revoluția „industrială”**. Este vorba aici de a face o analiză cauzală complexă și nu de a stabili o corelație simplă și pur lineară între cauză și efect.

În literatura universală problematica **revoluției agrare este înfățișată în special sub aspectul creșterii producției agricole într-o perioadă premergătoare revoluției industriale, creșterea raportată la problema demografică, respectiv la creșterea populației rurale în aceeași perioadă.**

Este cunoscut că în țara clasică a revoluției industriale — Anglia —, dar și în țările Franța, Germania, Belgia, Olanda ș.a. dezvoltarea a început prin creșterea producției agricole și a productivității muncii în agricultură. Aceasta a constituit o caracteristică a deceniilor **premergătoare** revoluției industriale în țările respective.

REFERINDU-NE la țara noastră, unul din primele aspecte ale problemei abordate constă în a determina dacă ceea ce denumim **revoluție agrară** a avut loc în țara noastră și dacă a premers sau nu revoluția industrială. În elucidarea acestei chestiuni ne pot fi din nou de folos anumite analogii.

Din studiul evoluției social-economice din țările astăzi dezvoltate rezultă că lichidarea feudalismului a reprezentat pretutindeni acea verigă care a făcut posibilă dezvoltarea agriculturii, înfăptuirea a ceea ce a primit denumirea de **revoluție agrară**. Numeroși autori susțin că revoluția agrară a premers revoluției industriale (deși trebuie remarcat că există și autori care afirmă că aceste schimbări radicale în producția agrară n-ar fi avut loc **înaintea** revoluției industriale). Independent însă de acest ultim punct de vedere este cert, totodată, că agricultura (ca sectorul cel mai important al economiei preindustriale și care și după revoluția industrială continuă să reprezinte un sector foarte important) a exercitat o influență evidentă asupra dezvoltării industriale și **după** revoluția industrială

Ținînd seama de specificul situației din țările din centrul și în special din răsăritul Europei (inclusiv țara noastră), ce a determinat o **anumită** evoluție, respectiv un mod **diferit** de realizare a revoluției industriale, apare evident că și în problema revoluției agrare avem de-a face cu o evoluție diferită față de cazurile clasice din Occidentul Europei și, în special, față de Anglia. Întîrzierea cu care s-au produs revoluțiile burghezo-democratice, menținerea unor rămășițe feudale mult timp după aceste revoluții și-au pus amprenta asupra revoluției „agrare”.

Țara noastră avea să înfăptuiască și o a doua revoluție agrară. Aceasta în anumite condiții specifice. Probabil că ceea ce este valabil pentru înfăptuirea revoluției industriale (prima) în țara noastră este, într-un fel, valabil și pentru revoluția agrară (prima). Așa cum, în condițiile orînduirii burghezo-moșierești nu s-a terminat procesul de industrializare (pe baza primei revoluții industriale), ci a fost dus la capăt în condițiile orînduirii socialiste, de către clasa muncitoare aflată la putere, la fel și revoluția agrară (prima) n-a fost finalizată decît în condițiile societății noi, socialiste, de unde rezultă întreaga complexitate (mai complexă și anevoioasă decît în țările capitaliste dezvoltate) a problemelor legate de crearea unei industrii corespunzătoare necesităților zilelor noastre, cît și a transformării revoluționare a agriculturii, a înfăptuirii (în condițiile unei rămîneri în urmă a dezvoltării noastre economice în general) a unei noi revoluții agricole. Ne găsim și astăzi (poate mă înșel) într-o fază istorică **intermediară** în care trebuie să „**cunoaștem bine și să folosim rațional și concomitent două alfabet**”⁽³⁾, atît al primei cît și al celei de a doua revoluții industriale, atît al primei cît și al noii revoluții agrare.

¹⁾ Marx-Engels, Opere, vol. 23, Ed. politică, 1966 p. 511

²⁾ „Revoluția industrială și revoluția agrară”. Apărut în volumul: „Secolul XX — secolul marilor revoluții”. Ed. Academiei R.S.R., 1976, p. 195

³⁾ Valter Roman: Pentru o teorie științifică (marxistă) a R.S.T. în volumul „Revoluția științifică și tehnică, Eseuri”. Ed. politică, 1970, p. 422

Sesiunea anuală a C.E.E./O.N.U.

IMPERATIVE ȘI COMPLEMENTARITĂȚI ÎN COLABORAREA ECONOMICĂ EUROPEANĂ

CA ÎN FIECARE AN, începuturile primăverii la Geneva coincid cu lucrările sesiunii anuale a Comisiei economice a O.N.U. pentru Europa (CEE/ONU), organism regional al Națiunilor Unite la activitățile cărora participă țările europene, S.U.A. și Canada. Începând cu 30 martie, timp de două săptămâni țările membre vor examina situația economică în Europa, colaborarea regională în domeniile comerțului și cooperării industriale, științei și tehnologiei, energiei, transporturilor, mediului înconjurător, schimbului de experiență și date tehnice în industrie și agricultură.

În acest an, al reuniunii C.S.C.E. de la Madrid, un loc important în cadrul dezbaterilor va fi acordat raportului prezentat de secretarul executiv al Comisiei, Janez Stanovnik, la reuniunea din capitala spaniolă, cu privire la activitățile CEE/ONU de aplicare a Actului final de la Helsinki. Raportul *) este elaborat și prezentat ca urmare a unei rezoluții inițiate de România împreună cu alte state la sesiunea precedentă a Comisiei, din 1980, care s-a desfășurat sub președinția reprezentantului țării noastre.

În raport se face o amplă trecere în revistă a progreselor obținute în cadrul CEE/ONU pe linia traducerii în viață a prevederilor corespunzătoare din Actul final referitoare la cooperarea în domeniile economice, științei, tehnologiei și mediului ambiant și se prezintă posibilitățile actuale și în perspectivă de a dezvolta pe mai departe această cooperare.

Pentru statele membre ale Comisiei Economice pentru Europa, care sînt și semnatarele Actului final de la Helsinki, prezentarea acestui raport oferă prilejul unei analize a drumului parcurs de Comisie în ultimii ani, dar mai ales de a investiga noi opțiuni și mijloace pentru dialog și conlucrare în domenii de interes general. Potențialul creșterii cooperării în regiune nu este nici pe departe epuizat, iar tendințele recente arată că este posibil și de dorit să se convină soluții reciproce avantajoase pentru problemele economice de dimensiuni regionale și mondiale.

Ne propunem în cele ce urmează să prezentăm câteva din domeniile și temele de cooperare reprezentative puse în evidență în acest raport și potențate de analizele și datele statistice conținute în documentele de sinteză elaborate de Secretariatul CEE/ONU pentru actuala sesiune plenară a Comisiei.

Pentru un comerț fără obstacole

În ciuda încetinirii creșterii economice în toată regiunea CEE/ONU, comerțul a continuat să crească în 1979 și 1980. Volumul actual al schimbului comercial nu reprezintă însă decît o fracțiune din potențialul existent și sînt necesare noi eforturi pentru dezvoltarea schimburilor, în conformitate cu prevederile Actului final.

Activitățile Comisiei în vederea stimulării schimburilor comerciale s-au concentrat în principal pe două fronturi și anume: eliminarea obstacolelor de orice fel din calea dezvoltării comerțului intra-european și promovarea schimburilor, inclusiv comercializarea. Recent, a fost definitivat un inventar general al obstacolelor din calea dezvoltării comerțului întocmit de Secretariat pe baza notificărilor primite de la guvernele țărilor membre. În etapa actuală, se sugerează să se treacă la o examinare multilaterală și bilaterală a acestor obstacole, recurîndu-se la noi proceduri de consultări pentru a se căuta mijloacele practice de eliminare a lor. România s-a pronunțat constant în favoarea formulării acestui obiectiv și a sugerat să fie instituite în cadrul Comisiei facilități de negociere a eliminării obstacolelor.

În această perspectivă, apare necesar ca reuniunea specială de experți prevăzută pentru toamna acestui an, a țării tematice va fi definitivată în cadrul actualii sesiuni, să fie orientată spre adoptarea unor măsuri concrete de reducere graduală și eliminare a obstacolelor de orice fel din calea comerțului.

*) doc. F/ECE/1 021

**) ECE/TRADE/132 „Cooperarea industrială Est-Vest”

Pentru țările în curs de dezvoltare din Europa care întâmpină dificultăți sporite, specifice, în promovarea schimburilor lor comerciale cu celelalte țări ale regiunii Comisia își propune să elaboreze studii speciale cu scopul de a identifica mijloace de depășire a acestor dificultăți prin măsuri mai active de promovare a comerțului și comercializării.

Spre forme moderne de cooperare în producție

UN studiu**) publicat recent de Comisie oferă un tablou cuprinzător al progreselor cantitative și calitative înregistrate în ultimii ani de cooperarea industrială, care a evoluat spre proiecte de amploare și de complexitate crescîndă. Atrage atenția numărul în continuă creștere de acorduri interguvernamentale încheiate de țările regiunii și urmărirea aplicării lor de către comisii mixte la nivel guvernamental. Numărul contractelor de cooperare industrială încheiate în cadrul regiunii este în prezent de circa 1500, acoperind 20% din totalul schimburilor comerciale.

În studiu se apreciază totodată că în ciuda acestor progrese, a rolului tot mai mare jucat de cooperarea industrială în cadrul relațiilor economice intereuropene, ea rămîne departe de a atinge nivelul complementarității existente. Datele disponibile indică faptul că impactul cooperării industriale asupra comerțului este încă limitat, reprezentînd 3-4% din ansamblul schimburilor la mijlocul deceniului trecut și aproximativ 10-15% din comerțul cu produse manufacturate. Analiza întreprinsă scoate în evidență necesitatea trecerii la forme superioare de cooperare în industrie cum sînt coproducția, întreprinderile mixte de producție și comercializare.

Concentrîndu-se în prezent asupra studierii acestor forme noi și promitătoare de cooperare industrială, Comisia își propune să pună rezultatele investigațiilor sale în dezbaterile unor reuniuni și seminarii speciale cu participarea unor oameni de afaceri și factori responsabili interesați în anumite ramuri și forme de cooperare în industrie. Se are în vedere, de asemenea, elaborarea de noi ghiduri pentru redactarea de contracte speciale în formele de coproducție, întreprinderi mixte de producție și comercializare, țîndu-se seama mai mult de nevoile întreprinderilor mici și mijlocii. Un proiect de perspectivă adus în atenția Comisiei de România îl constituie crearea sub auspiciile CEE/ONU a unui Centru de cooperare industrială pentru facilitarea cooperării între țările membre interesate, în special cele care sînt în curs de dezvoltare.

Din programul de lucru al Comisiei, aproape 2/3 din activități au un aspect tehnic și științific. Concentrarea pe domenii noi, de vîrf, ale științei și tehnologiei moderne se constituie tot mai mult ca o orientare de bază, determinată de mutațiile rapide ale revoluției tehnico-științifice contemporane, de potențialul ridicat de care dispun țările regiunii în cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică. Dintre temele noi aflate în atenție sînt de menționat noile surse de energie, în special energia solară, noile materiale, micro-procesoarele, tehnologiile noi de utilizare rațională a resurselor.

Pentru îmbogățirea tematicii și a instrumentarului de acțiune. Comisia este chemată să se inspire din Planul de acțiune adoptat de Conferința Națiunilor Unite pentru aplicarea științei și tehnicii în folosul dezvoltării desfășurate la Viena în urmă cu doi ani. România a propus ca CEE/ONU să-și elaboreze un program special de aplicare a recomandărilor pertinente la nivelul regiunii.

Evenimentul cel mai marcant din ultimii ani a fost țînerea în 1979 a unei conferințe ministeriale care a adoptat Convenția asupra poluării atmosferice transfrontaliere la mare distanță și o Declarație privind tehnicile puțin poluante sau fără deșeuri, reutilizarea și reciclarea deșeurilor. Pentru punerea în aplicare a acestor documente au fost constituite organe subsidiare în cadrul Comisiei. La aceste aranjamente s-a adăugat Declarația de principii privind prevenirea poluării apelor, inclusiv poluarea transfrontalieră și lupta împotriva acestei poluări, adoptată de Comisie la sesiunea trecută.

Alături de acestea, temele formulate pentru acțiunile viitoare privesc protecția florei și faunei, elaborarea de proiecte într-o viziune integratoare a elementelor de mediu aer-apă-pămînt.

Problemele complexe, de dimensiuni globale, legate de aprovizionarea cu energie în actualul deceniu și în cele viitoare au creat o situație nouă la care statele regiunii au căutat răspunsuri noi, inclusiv în cadrul Comisiei, care deține o bună experiență în sectoare de tradiție cum sînt gazele, cărbunele, energia electrică. O concretizare a acestor preocupări a fost crearea în urmă cu doi ani a unui organism special pentru problemele generale ale energiei. În prima fază de activitate s-a elaborat, pe baza datelor puse la dispoziție de state, un studiu de ansamblu asupra situației energetice la nivelul regiunii, primul de acest gen, care semnalează principalele probleme care se pun și domenii potențiale de conlucrare. Odată cu examinarea acestui studiu, se are în vedere trecerea la o nouă etapă de înfăptuire a mandatului încredințat organismului amintit și anume luarea în discuție a problemelor legate de organizarea sub auspiciile CEE/ONU a unei conferințe la nivel ministerial pe problemele energiei.

Abordarea constructivă a acestor probleme, în spirit de responsabilitate și înțelegere reciprocă, la actuala sesiune a Comisiei, încheierea cu rezultate pozitive a reuniunii C.S.C.E. de la Madrid ar fi de natură să impulsioneze cooperarea economică europeană pentru a răspunde mai bine preocupărilor actuale ale tuturor țărilor regiunii.

Alexandru NICULESCU

Italia — recesiune
în 1981

IN ultimii doi ani economia Italiei a înregistrat ritmuri mai ridicate de creștere ale P.N.B., comparativ cu celelalte țări membre ale Pieței comune: 5% în 1979 și 3,5% în 1980. Se pare însă, că începând din acest an și Italia va fi puternic afectată de recesiune, pentru întreg anul 1981 anticipându-se un ritm de numai 1,5% sau chiar o creștere zero. În schimb se speră că, odată cu reducerea cererii să scadă și prețurile cu amănuntul (practic, o creștere a prețurilor cu 17%, față de 21% în 1980). Cele mai afectate ramuri industriale vor fi cele producătoare de produse chimice, oțel, încălțăminte și textile.

În aceste condiții se caută noi căi de creștere a competitivității produselor exportate de Italia.

O primă măsură — întâmpinată cu rezistență din partea sindicatelor — se pare că va fi reducerea forței de muncă: după Fiat și Olivetti (care au decis să reducă cu 23 mii și respectiv 17 mii numărul locurilor de muncă), va urma Montedison cu încă 8 mii de salariați concediați — în

speranța creșterii productivității în uzinele respective.

Alte priorități se referă la necesitatea realizării unui program energetic național, în care să fie inclusă și energia nucleară, indexarea salariilor și limitarea acordării de credite, cu excepția celor destinate producției pentru export.

Energie din combustibili
solizi

PROGRAMUL energetic recent aprobat de guvernul suedez prevede ca priorități reducerea dependenței țării de importul de petrol și pregătirea etapei de înlocuire a energiei nucleare cu surse energetice alternative. Suedia urmărește reducerea importurilor de petrol de la 26 mil. t pe an în prezent la 14-17 mil. t anual în 1990, diferența urmînd a fi acoperită în cea mai mare parte prin utilizarea cărbunelui și a deșeurilor lemnoase.

Substituirea petrolului va fi realizată, inițial și prin contribuția energiei obținute în centralele nucleare. După anul 2010 Suedia va renunța la utilizarea energiei nucleare. Ulterior, consumul de energie se va baza în cea mai mare parte pe cărbune, deșeuri lemnoase și surse neconvenționale, motiv pentru care programul energetic național pre-

vede cheltuieli însemnate destinate cercetării.

Aluminiu: reorientări
geografice

UZINELE Pechiney U-gine Kuhlman apreciază că, încă din prima jumătate a acestui deceniu centrul de greutate al industriei aluminiului va trece din țările dezvoltate către cele în curs de dezvoltare. Previțiunile specialiștilor francezi situează ritmul anual de creștere a producției mondiale de aluminiu la 4% pe an pînă în 1985, în timp ce în America Latină și Africa se așteaptă ritmuri de 9% și respectiv 7%. Ponderea continentului nord-american în totalul producției va coborî, în perioada considerată, la mai puțin de 35%, prognoza amintită indicînd creșteri ale ponderilor deținute de America Latină (la 9%), Asia de Sud (la aproape 8%), de Australia și Oceania (la 12%).

Odată cu diminuarea ponderii acestei industrie mari consumatoare de energie, țările dezvoltate își vor reduce, pe termen scurt (semestrul I 1981) și importurile de aluminiu primar, respectiv cu 2-3% cele din America de Nord, cu 7% Japonia și Australia fiind de așteptat, de asemenea, importuri sub nivelul celor de anul trecut în țările din Europa occidentală.

Programe de dezvoltare

Sudan: strategii economice pe termen lung

ACTUALUL plan de dezvoltare (1977/1978—1982/1983) reprezintă prima etapă a unui program pe termen lung (18 ani, între 1977/1978—1994/1995) ce urmează a fi realizat în trei faze a câte 6 ani fiecare și al cărui obiectiv fundamental urmărește obținerea unei creșteri accelerate și echilibrate a economiei sudaneze. Prioritățile planului curent vizează o ridicare substanțială a venitului real pe locuitor, prin dezvoltarea atât a sectorului modern, cît și a celui tradițional al economiei țării. Ritmul creșterii economice (în termeni reali) este prevăzut la 7,5% pe an, în condițiile în care agricultura va continua să reprezinte pivotul dezvoltării economice și principalul sector, dezvoltarea tuturor celorlalte sectoare economice fiind legată de expansiunea celui agricol. Se are în vedere, în acest sens, dezvoltarea industriei ca sector complementar agriculturii — acordîndu-se prioritate agroindustriei și industriilor de substituție a importurilor —, precum și consolidarea și extinderea infrastructurii economice, în mod special în domeniul transportului și telecomunicațiilor, precum și în cel al valorificării resurselor energetice.

O altă caracteristică demnă de remarcat a planului curent o reprezintă faptul că sporirea ponderii capitalului străin în economia națională se va face numai în măsura în care acesta va contribui efectiv la eforturile de creștere economică și dezvoltare asumate de guvern.

Primii ani ai actualului plan șesenal au fost caracterizați printr-o capacitate limitată de rambursare a creditelor externe, ceea ce s-a concretizat în deteriorarea balanței de plăți și sporirea datoriei externe.

În acest sens, în prima parte a anului 1979 a fost elaborat un program de dezvoltare interimar pînă în 1983, care prevede obiective de producție și finanțare mai reduse decît cele înscrise inițial. Prin aceasta se urmărește finalizarea proiectelor în curs de realizare, creșterea producției pe baza resurselor existente, creșterea exporturilor și îmbunătățirea infrastructurii astfel ca ea să nu mai constituie o frînă în atingerea obiectivelor de dezvoltare economico-socială.

Relațiile economice dintre România și Sudan au cunoscut în ultimii ani o continuă extindere și diversificare. Exporturile românești constau, în principal, din mașini, utilaje și mijloace de transport (tractoare și alte mașini agricole, autoturisme, microbuze, autocamioane, vagoane și locomotive de cale ferată) și produse industriale de consum (țesături, textile, confecții, stofe). Între importurile românești din Sudan figurează, în afară de bumbac, piei brute, susan, uleiuri comestibile și gumă arabică. În același timp, cele două țări realizează în cooperare obiective în domeniul construcțiilor civile, industriei textile, construcțiilor de mașini, industriei chimice, miniere, a materialelor de construcții, industriei lemnului și în domeniul transporturilor fluviale.

Costea MUNTEANU

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 16—20 III 1981 a avut drept caracteristică principală slăbirea cursului dolarului S.U.A. față de majoritatea valurilor occidentale.

Scăderea dobînzilor la depozitele în dolari — atît la intern, unde dobînda preferențială „prime rate” a fost redusă de majoritatea băncilor americane la 17,5%, cît și pe piața eurovalutelor unde dobînzile la eurodolarii au scăzut la toate perioadele —, precum și prelucrarea unor date privind situația economiei S.U.A. au contribuit la accentuarea presiunilor „à la baisse” asupra dolarului, ale cărui cursuri de închidere din 20 III se situau, cu excepția yenului japonez, sub nivelele de referință din 13 III 1981.

Francul elvețian a înregistrat deprecierea cea mai accentuată față de dolarul S.U.A., cotînd la sfîrșitul perioadei prezentate la 1.8850 franci/1 dolar, cu 2,5% peste închiderea săptămîinii precedente de 1.9325 franci/1 dolar, în special ca urmare a reducerii ecartului de dobîndă față de celelalte eurovalute în favoarea francului. În cadrul sistemului valutar vest-european, moneda vest-germană continuă să se mențină pe primul loc, depreciindu-se față de dolar în acest interval cu 2% (2.0675 mărci/1 dolar pe 20 III, față de 2.1080 mărci/1 dolar, închiderea din 13 III 1981). Procent apropiat de depreciere a înregistrat francul francez — 4.8850 franci/1 dolar la închidere, comparativ cu un curs de 4.9825 franci/1 dolar, nivelul de referință — care a fost influențat favorabil și de reducerea deficitului comercial pe luna februarie la 3,6 miliarde franci, față de 5,9 miliarde în luna precedentă, precum și francul belgian (33,95 franci/1 dolar, față de 34,85 franci/1 dolar respectiv). Lira italiană s-a depreciat pe ansamblul intervalului cu numai 1,4% (1011 lire/1 dolar pe 20 III, față de 1025 lire/1 dolar pe 13 III 1981),

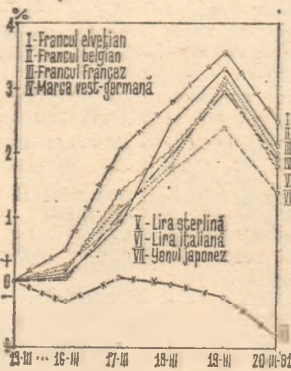
situîndu-se în continuare la limita inferioară de intervenție.

După o redresare de peste 3% pe 19 III 1981 (2,29 dolari/1 liră), sub influența unor factori negativi (diminuarea excedentului comercial la 314 milioane lire în februarie a.c., față de 742 milioane lire în ianuarie a.c., scăderea vinzării cu amănuntul cu 1,8% în februarie a.c. după o creștere de 5,2% în ianuarie a.c.), lira sterlină a cotat la închiderea din 20 III la 2,2575 dolari/1 liră, cu 1,8% totuși peste cea corespunzătoare din 13 III de 2,2175 dolari/1 liră. Yenul japonez a înregistrat o depreciere față de dolar, mai ales după ce Banca Centrală a Japoniei a redus taxa oficială a scontului cu 1% (de la 7,25 la 6,25%), cursul de închidere al săptămîinii fiind de 209 yeni/1 dolar, față de 207,25 yeni/1 dolar pe 13 III 1981 (depreciere de 0,8%).

Dobînzile la depozitele în principalele eurovalute pe perioada de 6 luni au înregistrat scăderi generale, mai accentuat însă la eurodolarii (14,375% pe 20 III, față de 15,625% pe 13 III 1981), urmați de euromărcile vest-germane (11,125%, față de 12%) și eurofrancii elvețieni (7,75%, comparativ cu 8,5% respectiv).

Reducerea nivelului dobînzilor a determinat o creștere corespunzătoare a interesului investirii în aur, astfel că prețul metalului galben a cunoscut o creștere aproape continuă, al doilea fixing de la Londra din ziua de 20 III 1981 de 516,50 dolari/uncia fiind cu 24,50 dolari/uncia peste cel corespunzător din 13 III 1981.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 16—20 III, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 13 III a.c.

R.P. BULGARIA

UN CINCINAL
AL ÎNNOIRILOR CALITATIVE

REALIZAREA unei dezvoltări stabile a forțelor de producție ale economiei naționale a R. P. Bulgaria în cincinalul 1976—1980, perfecționarea relațiilor sociale socialiste și ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului bulgar au constituit premisele esențiale pentru abordarea cu succes a sarcinilor noi și de importanță crescândă din anii următori, se arată în Tezele Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Bulgar. Se apreciază că deceniul al nouălea va fi o perioadă de schimbări dinamice, cantitative și calitative menite să dezvolte și să întărească potențialul economic, științifico-tehnic și uman al R. P. Bulgaria.

În acest context, în cel de-al optulea cincinal (1981—1985) efortul principal va fi axat pe satisfacerea tot mai largă a necesităților materiale și spirituale crescînde ale populației, pe edificarea în continuare a bazei tehnico-materiale a socialismului și pe perfecționarea relațiilor de producție socialiste.

În practică, aceasta se va concretiza în următoarele:

— dezvoltarea viitoare a bazei tehnico-materiale va fi subordonată ridicării bunăstării poporului, creării condițiilor favorabile pentru dezvoltarea armonioasă a fiecărui membru al societății, ceea ce se va realiza, între altele, prin creșterea venitului național cu 25—30% în cursul cincinalului;

— orientarea dezvoltării forțelor productive pe o cale intensivă, ridicarea pe această bază, a eficienței, și calității producției sociale. În condițiile unor preocupări susținute pentru reducerea consumurilor specifice de energie, combustibili, materii prime și materiale, a cheltuielilor de mijloace financiare și de muncă, se va urmări sporirea cu 30—35% a productivității muncii sociale, care va trebui să asigure întregul spor al venitului național;

— perioada 1981—1985 este considerată un cincinal al progresului științific și tehnic, prin aplicarea rapidă a invențiilor, inovațiilor și tehnologiilor noi în toate sectoarele economiei naționale, prin promovarea fermă, consecventă a politicii de reinzestrare tehnică a producției. Se au în vedere o serie de domenii prioritare, cum sînt: mecanizarea complexă a producției (în special a activităților auxiliare, ca transportul uzinal și manipularea produselor, lucrările de reparații și întreținere ș.a.), automatizarea complexă a acesteia (prin extinderea utilizării dispozitivelor electronice, a roboților), extinderea folosirii tehnologiilor chimice

și a celor biologice în economia națională, innoirea produselor și îmbunătățirea calității acestora (prin perfecționarea tehnologiilor, prototipurilor și a modelelor);

— acordarea unei atenții deosebite perfecționării organizării socialiste a muncii în vederea utilizării complete și cât mai eficiente a celor trei elemente ale ciclului de reproducție: obiectele muncii, instrumentele de lucru și forța de muncă. Se prevede, între altele, ca organizarea muncii după sistemul brigăzilor de tip nou să devină principala formă organizatorică în toate sectoarele producției materiale și un factor esențial de îmbunătățire a randamentului în economie;

— formarea cadrelor de conducere ca și a factorilor de execuție, va fi adaptată la exigențele progresului științific și tehnic, la cele ale gestiunii moderne a producției. Este vorba, înainte de toate, de sincronizarea implantării progresului științific și tehnic cu perfecționarea organizării socialiste a muncii și cu activitatea de pregătire a cadrelor;

— extinderea participării la diviziunea internațională socialistă a muncii, ca o cale a intensificării activității economice, aplicarea unor forme tot mai eficiente de cooperare.

DUPĂ cum se subliniază în „Teze” modificările calitative în dezvoltarea infrastructurii economiei naționale a Bulgariei urmează să se efectueze pe baza celor mai recente realizări ale progresului științific și tehnic, caracterul progresist al acestor schimbări manifestîndu-se în ridicarea gradului de industrializare, în creșterea mai rapidă a sectoarelor și producțiilor susceptibile să asigure intensificarea activității și o dezvoltare armonioasă pe ansamblul economiei, ca și participarea eficientă a țării la diviziunea internațională a muncii. Pe baza abordării complexe, sistemice a problemelor se urmărește înlăturarea coordonării optime a sectoarelor furnizoare de materii prime ca industriile prelucrătoare, lichidarea disparităților existente și asigurarea dezvoltării mai echilibrate la nivelul diferitelor eșaloane și sectoare.

În acest context, industria va juca și în viitor rolul central în dezvoltarea economiei naționale, punîndu-se, totodată, accentul pe creșterea proporțională a diferitelor sale ramuri. În cursul cincinalului 1981—1985 producția industrială va spori cu 30—35%, în condițiile afirmării tendinței de apropiere

a ritmurilor de dezvoltare a ramurilor din grupa „A” și a celor din grupa „B”. În ceea ce privește domeniul energetic, se vor aplica în toate sectoarele de activitate programe de măsuri concrete cu caracter tehnico-științific vizînd reducerea considerabilă a consumurilor de energie în producție, raționalizarea structurii consumului energetic și utilizarea surselor secundare de energie. Se prevede, între altele, sporirea extracției și a folosirii lignitului, extinderea acțiunii de „dieselizare” asupra a trei-pătrimi din parcul de autovehicule pînă în 1985, iar ponderea energiei nucleare în producția de energie electrică urmează să ajungă la circa 26% în 1985 și la 44% în 1990.

În domeniul agriculturii sarcina strategică a celui de-al optulea cincinal constă în majorarea rapidă a producției de cereale (pînă la nivelul de 10,5—11 mil. tone) și utilizarea cât mai rațională a acestora. În ceea ce privește sectorul zootehnic, în cadrul sporirii generale a șeptelului și a productivității animalelor accentul se va pune pe creșterea prioritară a bovinelor și ovinelor.

Realizarea obiectivelor stabilite pentru aceste sectoare cheie ale economiei bulgare, ca și pentru alte ramuri și sfere de activitate, va fi susținută de o politică adecvată în domeniul investițiilor, prevăzîndu-se sporirea sensibilă a eficienței acestora, în primul rînd prin dirijarea a aproximativ 70% din investițiile destinate activităților productive către modernizarea și reconstrucția capacităților existente.

Pentru satisfacerea tot mai largă a necesităților materiale și spirituale ale poporului se consideră necesară devansarea creșterii puterii de cumpărare de către creșterea circulației mărfurilor cu amănuntul. Se prevede, astfel, ca — în cursul cincinalului actual — volumul desfacerilor de mărfuri în comerțul cu amănuntul (în prețuri curente) să crească cu 20—22%, față de majorarea veniturilor populației cu 16—18%.

În acest sens, o sarcină primordială a tuturor sectoarelor economiei naționale, a tuturor organizațiilor și întreprinderilor economice constă — se precizează în „Teze” — în producerea de bunuri de consum curent într-un sortiment mai bogat și mai variat, precum și de calitate superioară. Ceea ce urmează să se transpună în viață prin multiple căi, ca folosirea completă a capacităților existente în unitățile producătoare de bunuri de consum, înființarea de producții paralele, crearea de întreprinderi mici și mijlocii, sporirea numărului atelierelor meșteșugărești furnizoare de articole de uz curent ș.a.

În sfîrșit, o contribuție substanțială la ridicarea calității întregii activități social-economice, cu efecte favorabile imediate asupra nivelului bunăstării poporului bulgar, o vor aduce aplicarea generalizată și sistematică a noului mecanism economic (inclusiv utilizarea pe scară largă a pirghiilor financiare și de piață), extinderea și perfecționarea activității de cercetare științifică și dezvoltare, ca și ampla desfășurare a democrației socialiste prin îmbogățirea și extinderea formelor de participare directă a tuturor oamenilor muncii la conducerea societății.

N. TABĂRĂ

Tendințe noi în circuitul economic mondial (II)

Ponderea în creștere a comerțului invizibil

UN LOC important în circuitul economic mondial îl deține **comerțul invizibil**. Ca urmare a unei dinamici ridicate a acestuia (o creștere de circa 8,5 ori în deceniul trecut), ponderea comerțului invizibil a crescut de la 11,7% în 1970 la 15,1% în 1980. Această evoluție reprezintă rezultatul acțiunii unor factori contradictorii. În primul rând, comerțul invizibil cuprinde variate servicii; corelația pe plan național conform căreia dinamica serviciilor devansează dinamica producției materiale se reflectă direct și în circuitul economic mondial, serviciile devansând ca dinamică comerțul cu mărfuri. Ponderea principală în încasările din invizibile (peste 80%), revine țărilor dezvoltate, întrucât acestea dispun de cea mai mare parte a mijloacelor de transport internațional, asigurările și expedițiile internaționale, din exportul de licențe și know-how, din veniturile provenite de pe urma investițiilor și plasamentelor financiare externe, din turismul internațional.¹⁾ Țările în curs de dezvoltare obțin încasări din invizibile în special din remiterile de salarii ale emigranților și muncitorilor străini și din unele forme de turism (vânătoare, turism științific ș.a.).

Ponderea principală în comerțul cu invizibile (circa 30%) o dețin încasările din investițiile și plasamentele financiare în străinătate, partea cea mai mare aparținând S.U.A., R.F.G., Angliei, Japoniei, Franței. În schimb în turismul internațional (care deține în comerțul invizibil o pondere de circa 17%) locurile principale sînt ocupate de Japonia, Italia, Grecia, Anglia și Franța. În încasările din transporturile internaționale (avînd în comerțul invizibil o pondere de circa 24%) locuri importante dețin S.U.A., Grecia, Anglia și U.R.S.S. În ceea ce privește veniturile din comerțul cu brevete, licențe și know-how, balanța de plăți tehnologice este constant activă doar pentru S.U.A., țările dezvoltate europene dispun de balanțe de plăți tehnologice relativ echilibrate, iar Japonia aproape constant are balanța tehnologică deficitară. Celelalte țări au, în general, balanțe de plăți tehnologice pasive²⁾.

Putem aprecia că și în viitor ponderea comerțului invizibil în circuitul economic mondial va continua să crească, avînd în vedere structura lui fizică și geografică, ca și acțiunea factorilor generatori de servicii internaționale.

În strînsă corelație cu comerțul internațional o importanță pondere o dețin **creditele de export**. Concurența în comerțul mondial cu mașini și utilaje determină pe exportatori să creeze diverse facilități importatorilor de asemenea utilaje, inclusiv sub forma creditelor de export. În ciuda acțiunilor concertate ale Uniunii de la Berna privind „temperarea” asigurării creditelor de export, producătorii, ca și guvernele, utilizează pe larg diverse programe de susținere a exporturilor, inclusiv pe calea creditelor comerciale. Deși ponderea mașinilor și utilajelor în totalul exporturilor sporește, facilitățile exportului pe credit se amplifică, iar volumul absolut al creditelor comerciale (acordate de furnizori) a crescut de peste 6 ori în deceniul trecut, ponderea valorii creditelor comerciale de furnizor în circuitul economic mondial a scăzut de la 12,5% în 1970 la 11,5% în 1980. Această restrîngere relativă a creditelor comerciale de furnizor este determinată de creșterea taxelor de scont, a dobînzilor preferențiale și a altor speze și comisioane

¹⁾ Prima parte a acestui articol a apărut în nr. 12 din 20 martie 1981 al revistei noastre.

pe care le suportă producătorii, respectiv exportatorii la scontarea la bănci a titlurilor de credit; pentru a face mai atractiv creditul pentru importator, exportatorul introduce o parte din dobîndă în prețul mărfurilor. Pentru a evita suportarea unor costuri obscure din preț datorate includerii unei părți a dobînzilor, importatorii preferă tot mai mult să utilizeze credite financiare în locul creditelor comerciale.

Fluxurile valutar-financiare

ÎN SCHIMB, ponderea cumulată a **creditelor financiare și emisiunile noi de obligațiuni internaționale** în circuitul economic mondial a crescut spectaculos, de la 3,5% în 1970 la circa 5% în 1980. La această evoluție au concurat, în afară de reorientarea importurilor de mașini de la creditele comerciale la creditele financiare, și alți factori cum sînt: deficitele în balanțele de plăți externe, lipsa de mijloace de plată din partea unor țări în curs de dezvoltare, politicile antiinflaționiste ale unor state și restrîngerea posibilităților băncilor autohtone de a acorda credite firmelor autohtone ș.a. De remarcat că în afara formelor clasice de credite financiare, au apărut tehnici noi de montare și acordare a creditelor. Printre acestea o extindere largă capătă **creditele consorționale** acordate de mai multe bănci constituite într-un consorțiu (sindicat) bancar. Prin aceasta se poate mări suma creditului acordat și în același timp micșora riscul de credit ca urmare a numărului mai mare al băncilor creditoare. Astfel, eurocreditele (credite consorționale) publicate au crescut de la 4,7 miliarde dolari în 1970 la circa 70 mld. dolari în 1980, adică de la 33% la peste 53% în totalul creditelor internaționale bancare. De asemenea, și în tehnica emisiunii de obligațiuni internaționale capătă o extindere importantă două tipuri de emisiuni: **euroobligațiunile și obligațiunile străine**. Ca urmare a evoluției divergente și instabile a dobînzilor și cursurilor valutare se practică tot mai mult forme de mobilizare a fondurilor financiare sub forma de coșuri de valute, cu dobînzii glisante și termene variabile.

Poate cea mai însemnată extindere în circuitul economic mondial capătă **tranzacțiile eurovalutare**, formate din împrumuturi pe termen scurt (sub un an) și vînzarea-cumpărarea de valute în cele mai variate scopuri. Volumul net al operațiunilor eurovalutare — prin eliminarea evidenței duble — reprezintă în 1980 circa 550 mld. dolari față de 57 mld. dolari în 1970, deci o creștere de aproape 10 ori. După opinia noastră, suma ce urmează să fie inclusă în calculul circuitului economic mondial trebuie să se refere nu la totalul tranzacțiilor eurovalutare — chiar nete —, ci doar la sporul, **creșterea tranzacțiilor eurovalutare față de anul precedent**, căci altfel nu am defini corect conținutul și dimensiunile circuitului economic mondial. În această variantă de calcul includem în circuitul economic mondial — pentru anul 1980 — doar 100 mld. de dolari, și nu 550 mld. dolari³⁾. Desigur că pentru alte scopuri (analiza pieței eurovalutare, a fluxurilor valutar-financiare internaționale ș.a.) se poate utiliza volumul net general al tranzacțiilor eurovalutare.

¹⁾ Committee on Invisible Exports, The Stock Exchange, Annual Report 1979/1980, London, 1980

²⁾ Balance of Payments Yearbook. IMF Washington D.C. 1980. Fair-play. International Shipping Journal, 1980; Eurostat, decembrie 1980; I. Georgescu, Căi de creștere a veniturilor din comerțul invizibil, în Revista Economică nr. 40 din 1979

³⁾ B.R.I., Rapport annuel, Bâle, 1980; World Financial Markets, Morgan Guaranty Trust Company of New York, noiembrie 1980; Borrowing in International Markets, World Bank, mai 1980

Din tabelul publicat în prima parte a acestui articol se poate remarca locul relativ modest al **investițiilor directe în străinătate** în circuitul economic mondial, în comparație cu alte fluxuri economice internaționale. În plus, ponderea lor cunoaște o tendință de scădere relativă, de la 1,9% în 1970 la 0,9% în 1980⁴⁾. Dar aici trebuie făcute câteva remarcări de maximă importanță politică și economică. Cifrele din tabel nu reflectă volumul real al investițiilor directe, întrucât multe profituri, beneficii, dividende și chiar amortizări ale capitalului se reinvestesc în străinătate, fie în aceeași țară, fie în țări. În al doilea rând, investițiile directe ar trebui completate cu investițiile de portofoliu, respectiv cumpărarea de acțiuni, care deși nu dau dreptul de control și conducere, reprezintă sume importante care nu se reflectă și în noțiunea de investiții directe. În al treilea rând, natura investițiilor directe în străinătate capătă conținut și forme variate. Astfel pe lângă formele clasice de creare de sucursale sau filiale proprii de producție care se manifestă ca adevărate prelungiri ale societății mamă (este vorba în multe situații de societățile transnaționale), investițiile directe în străinătate capătă și forme noi, avansate și agreeate, cum sînt societățile mixte de producție și comercializare⁵⁾.

Un flux important în circuitul economic mondial îl reprezintă **raporturile financiare pentru dezvoltare dintre țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate**. Aici distingem două subfluxuri: a) asistența din sursă publică pentru dezvoltare (căci cea din surse private se regăsește în credite, obligațiuni și investiții externe); b) refluxul, respectiv plata serviciului datoriei externe, formată din rambursări de credite și capitaluri, precum și plata dobânzilor pentru datoria rămasă. În ceea ce privește fluxul financiar public pentru dezvoltare, în ciuda creșterii lui absolute (de circa 2,8 ori) în deceniul trecut, ponderea sa în circuitul economic mondial a scăzut de la 1,5% în 1970 la 0,6% în 1980; ponderea principală în transferul de resurse financiare către țările în curs de dezvoltare o au sursele financiare private în condițiile aspre ale pieței financiare internaționale. În schimb refluxul financiar, respectiv plata serviciului datoriei externe, a crescut de 7,8 ori în anii '70, ponderea în circuitul economic mondial sporind de la 1,1% în 1970 la 1,3% în 1980. În acest ultim an, datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare se ridică la 400 mld. dolari⁶⁾.

Serviciul datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare are o tendință de creștere, reprezentînd în medie circa 20% din încasările valutare (unele țări au un serviciu al datoriei externe de 40–50% din încasările valutare). Pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare rata formării brute a capitalului era în 1980 de circa 24,6%, din care surse interne 22,4%, iar din surse externe 2,2%. Desigur că pe țări mărimea și sursele finanțării dezvoltării sînt foarte variate.

În fine, un loc important în circuitul economic mondial îl dețin **rezervele valutare oficiale și particulare**. Balanța de plăți externe prin definiție este echilibrată, dar problema esențială ce se pune constă în **cum și cu ce surse se echilibrează**. Structura unei balanțe de plăți externe cuprinde, în principal, patru mari capitole: 1) comerțul cu mărfuri; 2) comerțul invizibil și plățile necomerciale; 3) mișcarea capitalului; 4) modificări în rezervele valutare. Ultimele două capitole au funcții de ajustare, respectiv de echilibrare. Atunci cînd în ciuda mișcării internaționale a capitalului (acordarea sau primirea de credite, investiții externe, asistență financiară etc.) balanța de plăți tot nu se echilibrează, se apelează la rezervele valutare, mai întîi la cele ale băncilor comerciale și apoi — în ultimă instanță — la rezervele oficiale centralizate ale statului.

Rezervele valutare sînt formate în principal din valute străine, linii certe de credit de (tipul DST, swap ș.a.) și aur. O problemă principală constă în evaluarea rezervelor de aur: considerăm realist a se utiliza prețul pieței libere (care în ultimii cinci ani a variat între 400 și 800 dolari uncia). O altă problemă se referă la dimensiunea rezervelor valutare ce trebuie incluse în circuitul economic mondial: totalul rezervelor sau doar modificările față de anul precedent. Am optat pentru ultima variantă (la fel ca pentru tranzacțiile în eurovalute) în scopul evitării evidențelor duble, dar mai ales pentru faptul că tocmai **modificarea** în rezervele valutare reprezintă cea parte din rezerve atrase **activ** în circuitul economic mondial. Astfel, în 1980 rezervele valutare oficiale reprezentau circa 880 mld. dolari, iar activele în valute străine ale băncilor comerciale circa 1080 mld. dolari⁷⁾. Suma acestor rezerve depășește valoarea comerțului mondial (1900 mld. dolari). Întrucît ele nu sînt în întregime folosite ca mijloace de plată (dar dimensiunile lor

astronomice arată una din sursele inflației mondiale), este normal să luăm în calculul circuitului economic mondial doar **modificările** în rezervele valutare față de anul precedent. Aceste modificări au tendința de creștere, tendință alimentată de deficitul cronic al balanței de plăți americane, fluxul de petrodolari, includerea în rezervele valutare a monedelor altor state (marca vest-germană, francul elvețian, francul francez, yenul japonez), alocarea în două tranșe de DST către țările membre ale FMI, precum și creșterea ~~de~~ **fluxului** de piață al aurului. Modificările însumate ale ~~rezervelor~~ **rezervelor** oficiale și ale băncilor comerciale față de anii ~~precedenți~~ **precedenți** au reprezentat în 1970 o pondere de 6,4% iar în 1980 de 8,7% în circuitul economic mondial. Creșterea ponderii menționate se datorează în special evoluției rezervelor băncilor comerciale. În condițiile cursurilor valutare flotante, cînd băncile centrale nu sînt obligate să intervină ~~de~~ **pe** piața valutară pentru a menține anumite limite de fluctuație a cursului de schimb, mărimea și funcțiile rezervelor valutare oficiale devin mai puțin operaționale, deși nu mai puțin importante.

Un factor de progres pentru toate națiunile

ÎNSUMÎND toate fluxurile economice internaționale analizate mai sus rezultă **mărimea aproximativă a circuitului economic mondial, de circa 3.513 mld. dolari**. Subliniem caracterul relativ al sumei, întrucît statistica internațională cu toate ajustările pe care le-am operat nu ne oferă certitudinea că nu am comis erori și omisiuni. De altfel, în statistica internațională capitolul „erori și omisiuni“ figurează în mod constant cu cifre care — față de total — se înscriu uneori în limite de $\pm 10\%$ față de total. Dar cum noi nu cunoaștem „totalul“ circuitului economic mondial (căci tocmai determinarea acestuia este unul din scopurile analizei de față), acest capitol nu apare în tabel. Sperăm că cititorul acestor rînduri va avea continuu în vedere caracterul aproximativ al datelor. Căci, în ultimă instanță, nu mărimea absolută este esențială în cazul de față, ci tendințele de lungă durată în dinamica și structura circuitului economic mondial. Ele constituie elemente esențiale pentru fundamentarea unei strategii de încadrare a unei țări în circuitul economic mondial.

Urmărind tocmai tendințele de lungă durată ale **locului circuitului economic mondial în economia mondială** se poate corela volumul circuitului economic mondial — așa cum a fost calculat în prezentul articol — cu suma mondială a produsului intern brut (PIB). Această corelație se justifică metodologic, întrucît PIB cuprinde valoarea tuturor bunurilor și serviciilor create într-un an, fără a fi corectată cu soldul schimburilor economice externe. Calculul acestei corelații arată că dacă în 1970 circuitul economic mondial reprezenta circa 17% din suma mondială a PIB, în 1980 acest indicator se ridică la circa 33% (în prețuri și dolari curenți). Fără a fetișiza cifrele, păstrînd rezervele de rigoare asupra gradului aproximației lor rezultă o tendință durabilă și reală conform căreia cota din PIB mondial atrasă în circuitul economic mondial crește (ea aproape s-a dublat în ultimul deceniu), reflectînd pe planul corelațiilor cantitative procesul de participare crescîndă a statelor la diviziunea internațională a muncii și circuitul economic mondial, adîncirea interdependențelor economice dintre națiuni. În aceste condiții, mai mult ca oricînd, se impune necesitatea restructurării mecanismelor economice ce acționează în circuitul economic mondial, a instaurării unei noi ordini economice internaționale, astfel ca participarea statelor la circuitul economic mondial să fie un factor de progres pentru toate națiunile, bazate pe normele avansate ale dreptului internațional.

prof. dr. Constantin MOISUC

⁴⁾ Balance of Payments Yearbook, IMF, 1980

⁵⁾ De remarcat că statisticile internaționale nu ne oferă, deocamdată, posibilitatea să cuantificăm fluxul cooperării economice internaționale, nici sub formă de societate mixtă, nici sub alte forme. Formele și acțiunile de cooperare economică internațională apar în statistica internațională înglobate la celelalte fluxuri economice internaționale

⁶⁾ Rapport sur le développement dans le monde, Banque mondiale, 1980, p. 119

⁷⁾ I.M.F. Rapport annuel 1980, Washington, p. 67, B.R.I., Rapport annuel, Bâle, 1980, p. 130

1981 — Previziuni economice

AVEM de-a face în 1981 cu încă un an de recesiune economică — conchide un studiu de prognoză a evoluției conjuncturii economice în țările capitaliste dezvoltate, publicat nu demult în săptămânalul american *Time*. Autorii studiului subliniază caracterul global al acestei recesiuni, faptul că scăderea cererii pe piața internă a țărilor respective are loc concomitent cu reducerea cererii de import din partea țărilor în curs de dezvoltare, determinată de povara crescândă a datoriei lor externe.

În ceea ce privește principalele țări vest-europene se apreciază că în 1981 se va produce o oarecare „tasare“ a valorilor extreme (vezi tabelul) la o serie

Indicatorul R.F.G. Franța Anglia Italia

Cresterea P.N.B. (%)				
— 1980	-1,0	1,6	-5,5	4,0
— 1981	0	0,5-1,0	-1,0	0
Cresterea prețurilor cu amănuntul (%)				
— 1980	5,2	13,5	15,0	21,0
— 1981	3,5	11-12	9,0	16,0
Șomajul (% din populația aptă de muncă)				
— 1980	4,5	6,9	8,7	7,5
— 1981	5,5	7,6-8,0	11,5	8,9
Soldul balanței de plăți curente (miliarde dolari)				
— 1980	-15,4	-7,4	9,3	-7,0
— 1981	-11-14	-6,3	4,6	-3,1

de indicatori de bază, ca — de pildă — dinamica produsului național brut, a prețurilor cu amănuntul sau a soldului balanței de plăți curente (în cazul P.N.B. se manifestă tendința către creșterea „zero“, în prețuri constante). Excepție face șomajul, în creștere, fapt care nu va face decât să agraveze situația social-economică din țările respective.

U.R.S.S.: Beneficiile combaterii poluării

ÎN Uniunea Sovietică, țară cu o dezvoltată industrie extractivă și prelucrătoare, se formează în cursul proceselor de producție și cantități uriașe de reziduuri. S-a calculat, de pildă, că numai în cadrul exploatărilor miniere se aruncă — în medie pe minut — aproximativ 4 000 tone de reziduuri. Pe de altă parte, din cauza imperfecțiunii actualelor tehnologii de extracție în cazul exploatării zăcămintelor de minereu de fier, de exemplu, în condițiile extracției prin mine de adâncime rămân în subteran 13-14% din cantitatea totală de minereu, iar în condițiile extracției la zi — 8-10%.

Toate acestea reprezintă pierderi pentru economia națională, iar în numeroase cazuri constituie surse de poluare a mediului înconjurător. De aceea, s-au aplicat și se adoptă în continuare variate măsuri de prelucrare a gazelor industriale aruncate anterior în atmosferă, de reciclare a apelor industriale, de realizare a unor produse utile din reziduurile solide. În industria chimică, de pildă, din cele 70 de elemente chimice produse, aproape jumătate se obțin pe baza recuperării materialelor secundare, care furnizează cantități importante de argint, aur, bismut, platină, zinc, plumb, cupru și sulf. Astfel, aproximativ o treime din acidul sulfuric produs în U.R.S.S. se obține în prezent în fabricile de cupru, din gazele care erau expulzate în trecut în atmosferă și afectau puternic mediul natural; acidul sulfuric realizat pe această cale revine de patru ori mai ieftin, rezultând și economii de energie. Se apreciază că în cincinalul 1976-1980 volumul deversărilor de ape neepurate în rețeaua hidrologică din Uniunea Sovietică s-a redus cu 28%, iar cel al emanațiilor de gaze nocive în atmosferă — cu 15%, eforturile în acest sens urmând a fi intensificate în actualul deceniu.

Afluxul investițiilor străine în economia americană

DUPĂ opinia unor economiști faptul că în cursul deceniului al optulea Statele Unite au devenit obiectul expansiunii capitalului vest-european și japonez se datorează efectului conjugat al unor factori ca slăbirea pozițiilor americane în cadrul economiei mondiale capitaliste, deficitul cronic al balanței de plăți externe, întărirea tendințelor protecționiste în comerțul S.U.A., criza dolarului ș.a. Datele statistice evidențiază (vezi tabelul) că în

Anul	(miliarde dolari)	
	Investiții americane în străinătate	Investiții străine în S.U.A.
1969	68,1	11,8
1972	89,9	14,9
1975	124,1	27,7
1978	164,2	39,7
1980 *)	212,6	61,3

*) Estimații.
Sursa: B.I.K.I., nr. 24/1981.

perioada 1969-1980, de pildă, investițiile private americane efectuate peste hotare au sporit de 3,1 ori, în timp ce investițiile private directe ale monopolurilor străine în economia S.U.A. au crescut de 5,2 ori. Ca atare, deși proporția dintre cele două fluxuri de capital se menține, anvergura ei s-a redus de la circa 6/1 în favoarea firmelor americane în 1969, la circa 3,5/1 în 1980.

În ceea ce privește prognozele asupra evoluției investițiilor străine de capital în S.U.A. în anul în curs, se apreciază că, în cadrul acestora va spori ponderea celor efectuate de țările exportatoare de petrol, iar printre ramurile cele mai vizate ale economiei americane figurează industria petrolului, construcțiile de mașini, sectorul bancar și de credit.

Profilul șomerului permanent

UN STUDIU efectuat în anul 1979 în Anglia — țară în care șomajul a căpătat o amploare crescândă în cursul deceniului trecut — cu privire la cauzele și incidențele acestui fenomen a condus la o serie de concluzii, considerate valabile în cea mai mare parte și pentru alte țări capitaliste dezvoltate.

Apreciind că evoluția defavorabilă a conjuncturii economice mondiale și ineficiența politicilor economice naționale constituie factorii esențiali ai scăderii gradului de ocupare a forței de muncă, autorii studiului au evidențiat totodată categoriile de salariați cele mai expuse pericolului de a deveni șomeri permanenți. Printre acestea figurează persoanele în vîrstă (de peste 55 ani), lucrătorii slab calificați sau fără nici o calificare, personalul angajat în ramurile mai puternic afectate de criza economică (industriile de bază, sectorul construcțiilor), persoanele suferind de boli cronice ș.a.

În studiu se relevă că aflarea timp îndelungat în situația de șomer permanent afectează însăși personalitatea lucrătorilor respectivi, demoralizându-i și determinînd o degradare a relațiilor cu mediul lor social. Starea lor de anxietate este determinată și de faptul că — chiar dacă găsesc un nou loc de muncă — ei sînt supuși într-o măsură mult mai mare decît șomerii temporari riscului de a-l pierde din nou.

Locul presei interne în politica întreprinderilor

CRIZA economică prelungită din lumea occidentală, cu toate efectele sale negative asupra evoluției situației diferitelor întreprinderi și instituții, a determinat conducerile acestora să elaboreze adevărate „politici de comunicare“ cu personalul lor, fie pentru a-l convinge asupra dificultăților existente și a sacrificiilor necesare, fie pentru a-i oferi o imagine pozitivă asupra întreprinderii respective.

În acest context un rol sporit a căpătat presa internă, fapt care s-a reflectat în ridicarea nivelului atît al publicațiilor în cauză, cît și al personalului redacțional de care dispun acestea — arată revista *L'Usine Nouvelle*. Analizînd transformările recente intervenite în structura tematică a celor cîteva sute de publicații uzinale sau departamentale din Franța, revista semnalează dispariția unor rubrici tradiționale, devenite desuete, pe primul plan situîndu-se acum informarea cu profil economic și social. Printre temele de bază figurează bilanțul activității economice, proiectele de investiții, sistemele de gestiune, politica comercială, organizarea diferitelor servicii, formarea cadrelor ș.a. Nu este neglijat nici aspectul publicistic, de prezentare grafică inovatoare, publicațiile respective devenind o adevărată „fașadă publicitară“ a întreprinderilor.

GLOSAR

Preferințe

IN RELĂȚIILE comerciale internaționale există reglementări cu caracter general și altele cu caracter de excepție. Între acestea din urmă se numără sistemul preferințelor, adică regimul mai avantajos pe care o țară îl acordă unui număr limitat de parteneri comerciali pentru importul ei de produse din țările respective.

Preferințele reprezintă de fapt o derogare de la principiul nediscriminării care s-a convenit să se aplice în schimbulurile internaționale, cel puțin în cadrul Acordului general pentru tarife și comerț (G.A.T.T.). Acordul prevede generalizarea clauzei națiunii celei mai favorizate, adică un regim diametral opus preferințelor.

Totuși, acordul G.A.T.T. nu a absolutizat nediscriminarea, indicind unele cazuri de derogare de la acest principiu, fără îndoială potrivit concepției că, pentru a fi viabil, un acord trebuie să fie realist.

Altfel în perioada elaborării acordului G.A.T.T., cât și ulterior, viața economică internațională a dovedit că înțelegerile preferențiale sînt adinc înrădăcinate în practică și că nici un acord nu va putea să le cîntească într-o perioadă cît de cît previzibilă. Este cunoscut, de exemplu, că un număr de grupări de state, cum ar fi Commonwealth-ul britanic sau zona francului; francez, au stabilit pentru relațiile economice dintre statele componente un regim special, preferențial. Dar un asemenea regim nu este specific țărilor care au făcut parte pe timpuri din imperii coloniale și care au menținut acest regim și după prăbușirea imperiilor. Aproape toate țările s-au văzut în cursul istoriei lor puse, din diferite motive, în fața necesității de a acorda preferințe unor țări.

Regimul preferențial constă în cele mai multe cazuri în aplicarea unui tarif vamal mai avantajos decît tariful obișnuit. Se creează astfel o discriminare între țări: unele beneficiază de tariful redus, iar altele suportă tariful curent. Este cert că în perspectiva liberalizării schimburilor internaționale, preferințele reprezintă un progres. Nu este însă mai puțin adevărat că acestea constituie o sursă de dezacorduri, fiind opuse spiritului de egalitate și echitate care ar trebui să caracterizeze aceste schimburi.

O altă problemă s-a pus în cursul anilor '60, în care omenirea a devenit conștientă de necesitatea combaterii subdezvoltării, a căutării căilor celor mai potrivite pentru reducerea decalajelor dintre țările bogate și cele sărace. Acestea din urmă au cerut, în cadrul diferitelor reuniuni internaționale, și îndeosebi la U.N.C.T.A.D., un regim de preferințe tarifare, în scopul lărgirii debușeurilor pentru produsele lor industriale și al protejării industriei lor incipiente.

Începînd din 1971 au fost puse bazele unui sistem zis al preferințelor generalizate (denumire evident paradoxală, deoarece o preferință generalizată nu mai este o preferință), aplicat de unele țări dezvoltate, cum ar fi cele din Comunitatea Economică Europeană (Piața comună). Concret, este vorba despre acordarea de contingente tarifare pentru unele produse provenind din țările în curs de dezvoltare, care beneficiază de taxe vamale reduse sau chiar de scutiri.

Faptul că sistemul preferințelor generalizate a fost adoptat, fie și numai parțial, este pozitiv; însă acest sistem nu reprezintă o soluție optimă pentru relațiile dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. El poate fi cel mult considerat ca un pas spre instaurarea acelei colaborări ample și echitabile dintre state care să permită propășirea tuturor popoarelor și, în primul rînd, a celor rămase în urmă din punct de vedere economic.

C. K.

Se apreciază că concluziile conferinței menționate de la Viena vor constitui un aport prețios la pregătirea celei de a treia Conferințe nucleare

europene (Brighton, aprilie 1983), a Conferinței internaționale a Națiunilor Unite pentru promovarea cooperării internaționale în domeniul

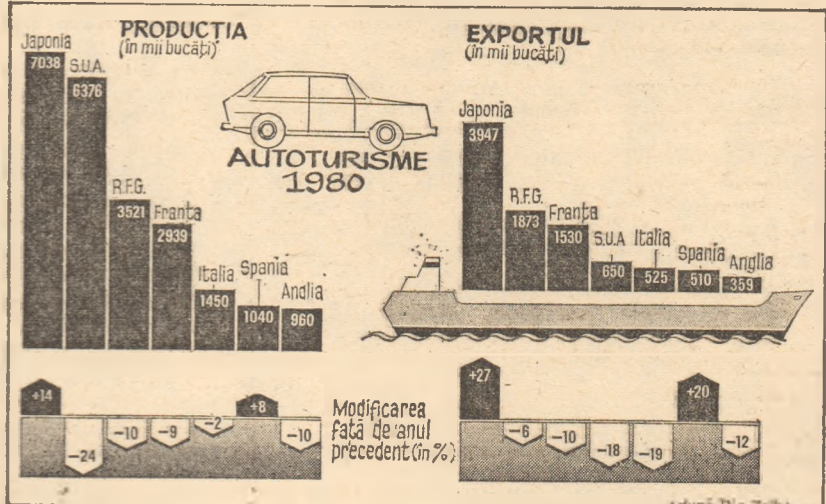
utilizării pașnice a energiei nucleare (1983), ca și a celei de a XII-a Conferințe mondiale a energiei (New Delhi, septembrie 1983).

Automobile

Sorin Șerbănescu, București — Trecerea Japoniei pe primul loc în lume între țările constructoare de autoturisme, survenită la sfîrșitul anului trecut, s-a datorat nu numai ritmului rapid de creștere al

producției nipone, ci și dificultăților înregistrate de unele din marile firme americane (vezi graficul). Acesta este și motivul pentru care unii experți consideră că schimbarea de locuri între Japonia și S.U.A. ar putea fi numai temporară. Saltul Japoniei pe locul al doilea în lume — rămas ireversibil — s-a produs în anul 1971, locul

respectiv fiind ocupat pînă atunci de R. F. Germania. Această din urmă țară a reușit însă să-și mențină locul secund la capitolul export, la care avansul japonez a devenit însă considerabil. Se poate remarca, de asemenea, ca o noutate prezența Spaniei între primii șase mari producători și exportatori de autoturisme din lumea capitalistă.

An internațional

Stela Runcan, Rimnicu Vilcea — Proclamînd anul 1981 drept Anul internațional al persoanelor handicaptate printr-o rezoluție adoptată încă în 1976 sub deviza „Participare deplină și egalitate”, Adunarea Generală a O.N.U. și-a propus să sublinieze că acestor persoane trebuie să li se asigure participarea efectivă și integrarea deplină în societate. Propunerea de a consacra un an internațional persoanelor handicaptate a fost

făcută pentru prima dată la O.N.U. de reprezentantul Jamahiriei Arabe Libiene. Se apreciază că pe glob un locuitor din zece suferă de o formă oarecare de handicapare, dar că în marea lor majoritate persoanele handicaptate trăiesc în țări în curs de dezvoltare. Tipurile cele mai răspîndite de handicapare se referă la infirmități senzoriale și ele au o multitudine de cau-

ze: de la accidente (survenite în special la domiciliu — cel puțin 20 milioane de cazuri pe an, dar și de circulație — peste 10 milioane anual) la boli (cum ar fi lepra sau maldiile cardio-vasculare), malnutriție și conflicte armate.

Unul dintre obiectivele principale ale organizării acestui „an internațional” este încurajarea tuturor inițiativelor luate la nivel național și internațional pentru a acorda persoanelor handicaptate asistență, pregătirea, îngrijirea și îndrumările solicitate, pentru a oferi posibilități de a găsi locuri de muncă corespunzătoare și a le asigura deplina lor integrare în societate. Se urmărește, totodată, încurajarea adoptării de măsuri efective pentru prevenirea invalidității, precum și pentru reeducarea persoanelor handicaptate.

Dialog

Cornel Nemes, Cristuru Seculesc — Reuniunea la nivel înalt a unor țări industrializate și în curs de dezvoltare menită să asigure relansarea dialogului „Nord-Sud” a fost propusă în comun, în august

1980, de președintele mexican José Lopez Portillo și de cancelarul austriac Bruno Kreisky. Prevăzută inițial să aibă loc la începutul lunii iunie la Cancun (Mexic), reuniunea a fost amînată în principiu pentru zilele de 22 și 23 octombrie a.c. O conferință pregătitoare la nivelul miniștrilor afacerilor externe va fi organizată în zilele de 1 și 2 august a.c.

Indicatori sintetici

Radu Pascu, Iași — 1) Despre conținutul și modul de calcul al principalelor indicatori statistici folosiți în statistica O.N.U. (produsul intern brut, produsul intern net, venitul național, produsul național brut, produsul național net, produsul disponibil și venitul disponibil) am relatat destul de pe larg la rubrica Glosar din numerele 42 și 44 din 1979 ale revistei noastre. O tratare și mai largă a indicatorilor respectivi găsiți într-un curs de statistică economică.

2) Despre noțiunea de polcentrism monetar am tratat tot la rubrica Glosar în nr. 50/1980, așa încît pentru moment nu mai revenim.

Energia nucleară în scopuri pașnice

Sabin Mănăilă, Iași — Conferința internațională prevăzută a se desfășura la Viena între 13 și 17 septembrie 1982, sub egida Agenției Internaționale pentru Energia Atomică, va avea rolul de a face o evaluare a numeroaselor aspecte tehnice, economice și de siguranță în funcționare privind centralele nucleare-electrice, în lumina celor peste 2000 ani-reactor de experiență acumulați pînă acum de statele lumii.

Pe agenda conferinței fi-

gurează și dificultățile de care se lovesc țările în curs de dezvoltare care doresc să utilizeze energia nucleară în scopuri pașnice, probleme ale transferului de tehnologie, rentabilitatea centralelor nucleare de putere mică și mijlocie, aspecte ale cooperării internaționale în acest domeniu.

În același timp va fi analizat stadiul actual al cunoștințelor în materie de reactori reproducători rapizi, de centrale nucleare cu obiective multiple, ca și de centrale pe bază de fuziune, insistîndu-se asupra rolului pe care acestea l-ar putea juca în satisfacerea necesităților de energie ale viitorului.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 13 din 27 martie 1981

- Crearea Partidului Comunist Român, moment de răscruce în lupta de eliberare socială și națională, în dezvoltarea României noi (II) (Mircea Mușat) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Acțiuni viguroase pentru depistarea și exploatarea de noi structuri petrolifere (I) (Vasile Boescu, Bogdan Pădure) 3
- În întâmpinarea Congresului sindicatelor. Amplă mobilizare de forțe pentru realizarea exemplară a planului (Gheorghe Virtejianu) 5
- Utilizarea rațională, eficientă a fondurilor fixe (Ion Popa) 7
- Înfăptuirea revoluției agrare — un proces complex tehnic, organizatoric, economic și social
 - Îmbinarea eficientă a îngrășămintelor chimice cu alți factori de intensificare (N. Brașoveanu) 9
 - Tipizarea în domeniul investițiilor din zootehnie. Tehnologii, construcții, instalații cu eficiență economică superioară (Hera Bucur) 11
- Cititorii au cuvântul 13
- Sistemul costurilor normate și autogestiuinea economică ● Particularitățile formării și urmăririi operative a costurilor de producție (Nicolae Costache, Gheorghe Popescu) 14

CONDUCERE-ORGANIZARE

- O cerință actuală a eficienței și competitivității: determinarea nivelului tehnic al produselor (Nicolae Costache, Cezar Scarlat) 16

TEORII — IDEI

- Priorități în dezvoltarea și în structurarea exporturilor (I) (Alexandru Puiu) 19
- Puncte de vedere. Revoluția industrială și revoluția agrară (Valter Roman) 21
- Școli ● curente ● economiști. Preocupări actuale ale economiștilor chinezi (III) (Ioniță Olteanu) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- Sesiunea anuală a C.E.E./O.N.U. Imperative și complementarități în colaborarea economică europeană (Alexandru Niculescu) 25
- Tendințe-conjuncturi 26
- R.P. Bulgaria. Un cincinal al înnoirilor calitative (N. Tabără) 27
- Tendințe noi în circuitul economic mondial (II) (Constantin Moisuc) 28
- Mondorama 30
- Curier 31

ÎN SUPLEMENTUL NUMĂRULUI: Curier economic-legislativ

IN THIS ISSUE

- The creation of the Romanian Communist Party, a turning point in the fight for social and national freedom, for the development of new Romania (II) (Mircea Mușat) 1
- Firm actions to discover and exploit new oil structures (I) (Vasile Boescu, Bogdan Pădure) 3
- Priorities in the development and the structure of the exports (I) (Alexandru Puiu) 19
- Points of view. The industrial revolution and the agrarian revolution (Valter Roman) 21
- Schools ● trends ● economists. Current concerns of the Chinese economists (III) (Ioniță Olteanu) 22
- The annual session of the UN economic Commission for Europe Imperatives and complementarities in the european economic collaboration (Alexandru Niculescu) 25
- People's Republic of Bulgaria. A five-year plan of qualitative renewals (N. Tabără) 27
- New trends in the world economic circuit (II) (Constantin Moisuc) 28

DANS LE NUMERO

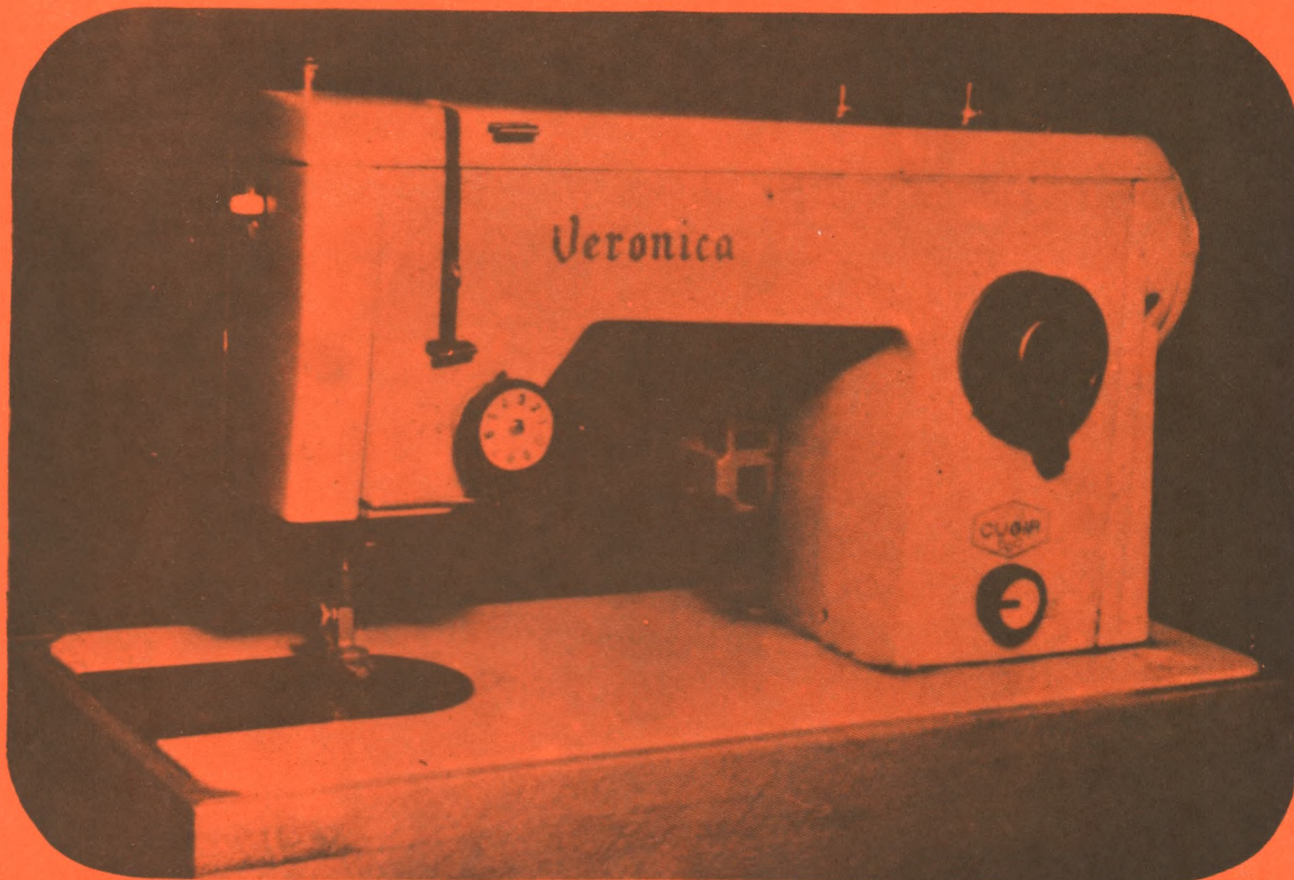
- La création du Parti Communiste Roumain, moment essentiel dans la lutte de libération sociale et nationale, dans le développement de la Roumanie nouvelle (II) (Mircea Mușat) 1
- Actions vigoureuses pour identifier et exploiter nouvelles structures pétrolières (I) (Vasile Boescu, Bogdan Pădure) 3
- Priorités dans le développement et dans la structuration de l'exportation (I) (Alexandru Puiu) 19
- Points de vue. La révolution industrielle et la révolution dans l'agriculture (Valter Roman) 21
- Ecoles ● courants ● économistes. Préoccupations actuelles des économistes chinois (III) (Ioniță Olteanu) 22
- La session annuelle de la Commission économique de l'O.N.U. pour l'Europe. Impératifs et complémentarités dans la collaboration économique européenne (Alexandru Niculescu) 25
- La R.P. de Bulgarie. Un quinquennat des renouvellements qualitatifs (N. Tabără) 27
- Tendances nouvelles dans le circuit économique mondial (II) (Constantin Moisuc) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Создание Румынской Коммунистической Партии, переломный момент в борьбе за социальное и национальное освобождение, в развитии новой Румынии (II) (Мирча Мушат) 1
- Мощные действия для обнаружения и разработки новых нефтеносных структур (I) (Василе Босеску, Богдан Падуре) 3
- Приоритеты в развитии и перестройке экспорта (I) (Александру Пуиу) 19
- Точки зрения. Промышленная революция и аграрная революция (Вальтер Роман) 21
- Школы ● течения ● экономисты. Чем заняты в настоящее время китайские экономисты (III) (Ионица Олтяну) 22
- Сессия Экономической Комиссии ООН для Европы. Повелительные требования и взаимодополнительность в европейском экономическом сотрудничестве (Александру Никулеску) 25
- Н.Р. Болгария. Пятилетка качественных обновлений (Н. Табара) 27
- Новые тенденции в мировом экономическом кругообороте (II) (Коветавтин Мойсук) 28

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățământ politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația: 70159, București Bd. Magheru nr. 28—30 etaj I, sectorul I. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector I București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scintei”

Mașina electrică de cusut VERONICA — de nelipsit din gospodăria dv!

Recom

- este o mașină folositoare care execută cele mai uzuale operațiuni : coaserea dreaptă, tivirea, baterea (innădirea materialului), încrețirea ei
- tivirea și rabaterea sint efectuate fără a necesita însă-larea ;
- fiind tip „valiză“, nu ocupă spațiu mult și nu strică estetica încăperilor ;
- costă 2 155 lei, se vinde și cu plata în 18 rate lunare, avansul fiind de numai 431 lei.

În magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat găsiți la vânzare și :

- Mașina de cusut VERONICA normală — cost 2 020 lei ;
- Mașina de cusut VERONICA normală cu picior metalic — cost 2 020 lei ;
- Mașina de cusut VERONICA tip „mobilă“ — cost 2 270 lei.

REȚINEȚI !

Toate aceste tipuri de mașini de cusut din gama VERONICA se pot cumpăra și cu plata în 18 rate lunare, avansul fiind de 20% din valoare.

Un dar plăcut pentru femei

CASETA EGRETA

- roșu de buze
- pudră compactă
- fard de pleoape
- apă de colonie
- parfum

Produse cosmetice ale întreprinderii „Miraj“

Lei 5
(inclusiv supliment)